

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190
Računi pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11842. Praha číslo
78 180. Viena št. 105 241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25 — Din.
za inozemstvo 40 — Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči: 2582)
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Zakon o volilnih imenikih uveljavljen

Zakon je bil včeraj objavljen v „Službenih Novinah“ in je s tem stopil v veljavo — Imeniki morajo biti sestavljeni do 18. t. m.

Beograd, 8. septembra. p. Današnje »Službene Novine« objavljajo zakon o volilnih imenikih. (Besedilo zakona smo objavili že včeraj). S tem je stopil ta zakon v veljavo in vse občine morajo takoj prirediti s sestavo novih volilnih imenikov v smislu določb tega zakona. Beograjska občinska uprava je že danes določila za ta posel 70 uradnikov. Ves statistični oddelk bo zaposlen pri sestavi volilnih imenikov, ki bodo sedaj v Beogradu še obširnejši, ker so navedeno priključene nekatere okoliške občine. Od zadnjih volitev so se izvršile tudi zelo velike spremembe pri prebivalstvu, tako da bo delo pri sestavi imenikov ogromno.

Zagreb, 8. septembra. č. Ker je stopil z današnjim dnem zakon o volilnih imenikih v veljavo, so se pri zagrebski občini že pričele priprave za sestavo no-

vih volilnih imenikov. Po zadnjem ljudskem štetju bo v Zagrebu okrog 42.000 volilnih upravičencev.

Zakon o volilnih imenikih je torej uveljavljen in današnji dan je že prvi dan desetdnevnega roka, ki ga določa zakon za sestavo novih volilnih imenikov. To delo mora biti dovršeno najkasneje v petek 18. t. m., najkasneje v soboto 19. t. m. morajo županstva volilne spiske že poslati okrajnim sodiščem.

Sestava novih volilnih imenikov že sama na sebi ni lahak posel. Tem težji je sedaj, ko je po zakonu za to veliko delo določen razmeroma kratek rok. Naša županstva bodo morala napeti vse moči, da bodo delo obvladala v redu in pravem času, prepričani pa smo, da se bodo izkazala tudi sedaj in častno izvršila svojo veliko nalogo.

Svet D. N. odobril haaško razsodbo

Likvidacija nemško-avstrijske carinske unije — Oster spopad med Venizelosom in Malinovom

Zeneva, 8. septembra. Na včerajšnji seji sveta Društva narodov se je razvil ogorčen dvoboj med grškim delegatom Venizelosom in bolgarskim delegatom Malinovom. Vprašanju grških plačil po odredbah konvencije, ki sta jo sklenila Molov in Kafandaris.

Malinov je v svojem govoru insistiral na tem, da so plačila na podlagi konvencije Kafandaris-Molov, dolgov Grčije bolgarskim emigrantom iz Grčije zelo nerazumno, da so to le dogovori Grčije Bolgariji. V svojem govoru je opisal finančno stanje Grčije ter ga vzporedil z bolgarskim in ugotovil, da Grčija plačuje več na mednarodnih dolgovih, kakor plačuje Bolgarija za dolgeve in reparacije skupno. Ton in besede, ki sta jih rabila oba državnika, dozdaj še ni bil v rabi na sejah Društva narodov.

Nato je svet Društva narodov v treh minutah rešil zadevo nemško-avstrijske carinske unije. Predsednik sveta Lerroux je v kratki izjavi sporočil članom sveta, da glavno tajništvo Društva narodov še ni prejelo oficijelnega izvoda haaške razsodbe. Pač pa je haaško razsodišče telefonirano potrdilo pravno mnenje, ki je bilo objavljeno dne 5. septembra. Predsednik sveta se je zahvalil razsodišču v imenu sveta Društva narodov in pozval svet, naj sprejme naslednji sklep:

»Svet jemlje na znanje izrek haaškega sodišča o vprašanju, ki mu je bilo predloženo dne 19. maja 1931 v odločitve. Vsebinska izreka je bila glavnemu tajniku Društva narodov sporočena dne 5. septembra pisмено. Svet Društva narodov izreka haaškemu razsodišču zahvalo in spričo izjav, ki

so bile podane dne 3. septembra 1931 pred evropsko študijsko komisijo, ne vidi več povič, da bi na svojem dnevnem redu še dalje proučeval to točko«.

Ta sklep je bil brez nadaljnjega debata soglasno sprejet, in sicer od 15 članov sveta, kakor tudi treh zastopnikov interesiranih držav. Sklep, ki ga je predložil predsednik, je bil pripravljen samo v rokopisu, ker je bil sporazumno dogovorjen šele v zadnjih urah pri pogajanjih izven zborovalnih dvoran.

Predsedstvo skupščine DN

Zeneva, 8. septembra. AA. Na današnji seji skupščine Društva narodov so bili izvoljeni za podpredsednike skupščine: Briand s 44 glasovi, Lord Cecil s 40, Josifara s 43, Curtius s 32, Appony s 39 ter kolumbijski delegat Restrop s 32 glasovi.

Grško-bolgarski spor odločen

Zeneva, 8. septembra. AA. Na predlog francoskega zunanjega ministra Brianda je sklenil svet Društva narodov, da se preloži razprava o grško-bolgarskem sporu na prihodnjo sejo sveta, da more poročevalec do tedaj proučiti to vprašanje v podrobnosti.

Mehiko vabijo v Društvo narodov

Zeneva, 8. septembra. AA. Francoski, angleški, italijanski, nemški, japonski in španski permanentni člani sveta Društva narodov so poslali Mehiki pismo, kjer jo pozivljajo, naj pristopi Društvu narodov. Kakor znano, Mehika ni stopila v Društvo narodov, ko se je ustanovilo. Politični krogi menijo, da bo pismo doseglo svoj namen in da bo mehikiška država gotovo pristopila k Društvu narodov.

Pravilnik k pšeničnemu zakonu

Strogi ukrepi o kontroli nad prometom s pšenico in moko pri mlinih, trgovcih in predelovalcih moke

Beograd, 8. septembra. AA. V cilju izvrševanja zakona o prodaji pšenice v državi z dne 4. sept. 1931, in na osnovi paragrafa 8 istega zakona je minister za finance predpisal pravilnik o kontroli nad izvrševanjem zakona o prodaji pšenice v državi. Pravilnik se glasi:

Čl. 1. Kontrolo nad izvrševanjem predpisov zakona o prodaji pšenice v državi z dne 4. septembra 1931 vršijo uslužbenci finančne kontrole in posebni kontrolorji, ki jih postavlja Privilegirana delniška družba za izvoz deželnih pridelkov kraljevine Jugoslavije.

Čl. 2. Vsi mlini morajo najpozneje do 10. septembra 1931 sporočiti v priporočenem pismu družbi, omenjeni v čl. 1. tega pravilnika, ali se hočejo baviti z mletvijo na trgovski način, ali z mletvijo na merico (ušur).

Čl. 3. Vsak mlin, ki se v smislu čl. 2. izjavi za trgovsko mletev najdalje do 10. septembra 1931, »Privilegirani družbi za izvoz deželnih pridelkov«, mora to prijavo napraviti na podlagi naredbe ministra za finance št. 61.950-III. z dne 5. septembra 1931. »Službene novine« 203, z dne 5. septembra 1931.

Čl. 4. Vsi trgovski mlini spadajo pod posebno nadzorovanje in v tem cilju mora ministrstvo za finance, oddelk za davke, na zahtevo Privilegirane družbe za izvoz deželnih pridelkov kraljevine Jugoslavije poediti mlini postaviti pod stalno nadzorstvo finančne kontrole, ki bo v samem mlinu. Tak mlin mora dati uslužbencu finančne kontrole na razpolago prostor, kurjavo in razsvetljavo. Druhih bremen zaradi izvrševanja kontrole mlini niso dolžni nositi.

Čl. 5. Vsak trgovski mlin mora voditi kontrolno knjigo, v kateri mora biti vpisano: 1. količina pšenice, kupljene od Privilegirane družbe za izvoz deželnih pridelkov kraljevine Jugoslavije; 2. vsaka prodana moka po količini in kakovosti; 3. prodajna cena za vsako vrsto moke; 4. ime in priimek ter stanovanje kupca moke; 5. število vreč in uporabljenih plomb; 6. dan, ko se moka izvozi iz mlina; 7. prevozno sredstvo za prevoz do kraja kupca.

Čl. 6. Na vsaki vreči se mora nahajati ime mlina ter plomba s krožnim napisom Privilegirana družba za izvoz deželnih pridelkov kraljevine Jugoslavije na eni, in Beograd na drugi strani. Te plombe bodo kupovali mlini pri Privilegirani družbi za izvoz deželnih pridelkov kraljevine Jugoslavije, ki je edino pooblaščenca izdelovati te plombe. Mlin mora voditi beležke o številu plomb, pritrjenih na vreče ter o številu pokvarjenih plomb, ki se morajo hraniti, dokler ne pride finančni kontrolor, ki to ugotovi in napravi v zapisniku posebno opombo.

Čl. 7. Vse trgovine, ki se bavijo s prodajo in predelavo moke, morajo voditi kontrolne knjige, v katere morajo vpisati: 1. ime mlina in prodajalca, kjer so moko kupile; 2. kvantiteto moke po kakovosti; 3. nabavno ceno; 4. prevozno sredstvo, s katerim je bila moka spravljena do trgovine in 5. beležke, ali so se na vrečah nahajale plombe.

Noben prodajalec ali predelovalec moke ne sme sneti z vreče plombe, dokler ne začne uporabljati moke, plombe pa mora hraniti, dokler mu jih ne odvzame finančna kontrola, ki izda o tem potrdilo.

Čl. 8. Vsak mlin, bodisi da melje na trgovski način ali na merico (ušur) ter vsak prodajalec in posredovalec moke mora dopustiti, da v delovnem času uslužbenec finančne kontrole ali poseben kontrolor po čl. 1. tega zakona pride v prostore mlina ali trgovine ter mu mora dati na razpolago kontrolne knjige in ostale zapisnike, potrebne za kontrolo uvoza in izvoza moke.

Čl. 9. O vsakem protizakonitem dejanju in o vsakem dejanju, ki je protivno predpisom tega pravilnika in ki ga uslužbenec finančne kontrole, odnosno posebni kontrolor po čl. 1. tega pravilnika zapazi v mlinu, pri prodajalcu ter pri predelovalcu moke, je treba sestaviti poseben zapisnik z lastnimi molina oziroma trgovcem ali predelovalcem moke ter ta zapisnik poslati upravni oblasti I. stopnje in nadaljnje postopanje v smislu odredb čl. 8. zakona o prodaji pšenice v državi. Izvleček iz zapisnika dostavijo kontrolni uslužbenci tudi družbi, omenjeni v čl. 1. tega zakona.

KRALJICA MARIJA PRI LJUBLJANSKIH SVEČANOSTIH

Mogočen zaključni praznik Kraljevega tedna — Množice meščanov in deželanov prirejajo Nj. Vel. kraljici navdušene ovacije

Ljubljana, 8. septembra.

Kraljev teden, ki je dosegel svoj višek z veličastnim vsenarodnim slavljem odkritja spomenika kralju Petru Osvoboditelju, je doživel z današnjim praznikom svoj mogočen zaključek. Zopet so valovile po ljubljanskih ulicah, ki so še vse v prelestnem slavnostnem okrasu, množice slovenskega ljudstva, na sporedu so bile prireditve velikega sloga, kakršnih Ljubljana do sedaj še ni imela. Poseben sijaj pa je današnjim prireditvam in s tem zaključku kar najodličnejše uspelega Kraljevega tedna dala navzočnost Nj. Vel. kraljice Marije, ki je popoldne prispela v Ljubljano, da si ogleda spomenik kralja Petra in nato počasti s svojim posetom veliki pevski koncert na Kongresnem trgu, razstavo kluba jugoslovenskih likovnih umetnic v Jakopičevem paviljonu in slednjič uprizoritev »Gorenjskega slavčka« pod milim nebom v Tivoliju.

Kar mahoma se je v prvih popoldanskih urah razvedelo po vsej Ljubljani: »Kraljica pride!«

Res, prišla je. Sprejeli so jo tisoči in tisoči in ji na najiskrenejši način izrazili pozdrav. Kjerkoli se je pojavila vladarica, je vzklopel radost in še ojačila že itak močno slavnostno razpoloženje, ki ga je v Ljubljano prinesel kraljev teden.

Z vidnim vzradočenjem je odzdravljala kraljico, skrbno pozornost je posvetila vsem prireditvam, ki jih je počastila s svojo navzočnostjo, z izrazi laskavega priznanja in pohvale se je zopet poslovila. Nobenemu udeležencu zaključnih svečanosti Kraljevega tedna ne bo ugasnil v spominu današnji praznik. A Nj. Vel. kraljica je mogla v duši odnesti najiskrenejše osvedočenje, kako globoko ljubezen in spoštovanje uživa v srcih slovenskega ljudstva.

Kraljica ob spomeniku Kralja Petra Osvoboditelja

Mestni trg je bil že ob 15. poln občinstva. Posebno tribuna je bila nabita do zadnjega kotička. Okrog Robbovega spomenika, vsa Stritarjeva ulica, Mestni trg gori do Tranče in na drugi strani tja do Škofije je bil natlačen ljudi iz Ljubljane in z dežele, da je bilo le težko napraviti red, ki so ga vzdrževali naši mladi skavti in njih sestre, zorne planinke.

Pred spomenikom kralja Petra je pričakoval kraljico ves odbor za postavitev spomenika kralju Petru, ban dr. Drago Marušić s podbanom dr. Pirkmajerjem, divizijski general Ilić, hišni gospodar župan dr. Dimko Puc, podžupan prof. Jarc z občinskimi svetovlaci in magistratnim uradnikom ter mnogo drugega najodličnejšega občinstva. Prisoten je bil seveda tudi minister spomenika kipar Lojze Dolinar.

Odbor za postavitev spomenika je imel ob spomeniku pripravljeno na polirani plošči iz podpeškega kamna montirano veliko plaketo kralja Petra v profilu, ki jo je mojster Dolinar točno posnel po glavi s spomenika, dalje dva zlati znaka, kakršne so v srebru nosili ob slovesnostih člani odbora za postavitev in so jih sprejeli tudi najvišji dostojanstveniki ter v elegantnem belem toku pergamentno listino, kakršna je vzdana v temelj spomenika.

Malopred 16. uro so viharini vzkliki naznanili prihod Nj. Vel. kraljice, ki se je pripeljala v elegantnem packardu z dvorno damo gospo Šverljugovo in adjutantom podpolkovnikom Brankom Pogačnikom. Kraljico so med vzklikanjem množice sprejeli g. ban, divizionar in župan ter predstavili Nj. Vel. predsednika odbora za postavitev spomenika inž. Beveca, ki se je poklonil kraljici s kraškim pozdravnim govorom, ter ji izročil kraški šopek. V imenu oficerških gospa je na Nj. Vel. kraljici izročila šopek rožnatih vrtnic tudi soprog divizijskega generala gospa Ilićeva, v imenu mesta Ljubljane gospa županja Olga dr. Pucova solet prelenih orhidej in rdečih vrtnic. Ko je predsednik inž. Beve predstavil kraljici mojstra spomenika kiparja Lovtza Dolinara, si je kraljica odledala z največjim zanimanjem spomenik do vseh strani in o njem izrazila svoj pohvalno za najlaskavejšimi besedami. Zopet in zopet se je vladarica vrnila k spomeniku in občudovala vse njegove podrobnosti. Medtem na je z ljuboznostjo tudi odzdravljala občinstvo, med katerim so zlasti Slovanci izražali svoje navdušenje z živahnim pozdravljanjem.

Po ogledu spomenika je odbor za postavitev spomenika Nj. Vel. kraljici izročil plaketo, oba zlati znaka ter konito listino, ki si je vse ogledala z največjo nabojo. Nato je na stopilo v prenovljeno mestno hišo, kjer se je vnela na nosnem list spominke knjige. Takrat nato se je kraljica v spremstvu bana dr. Marušića županja dr. Puc, inž. Beveca in Milana Starčakarija odpravila na dvorišče, kjer je z zanimanjem ogledovala prenovljene orhideje in se nenehno pozorno ozirala na središčni župan dr. Puc je tolmačil prenovitev in je kraljica z ljuboznostjo izrazila vse priznanje. Ko se je po ogledu odpravila in se zopet pojavila pred magistratom ter zasedla avto, ji je množica v slovo prirejala gromke

ovacije, ki so se ponavljale vseskozi do Kongresnega trga, kamor se je kraljica podala k velikemu pevskemu koncertu.

Ovacije pri velikem koncertu na Kongresnem trgu

Za današnji monstre-koncert Pevske zveze se je pokazalo veliko zanimanje. Že dolgo pred 15. uro popoldne je tisočglava množica napolnila prostor pred nunsko cerkvijo. Vreme, prevažen činitelj pri takih prireditvah pod milim nebom, se je zjasnilo in koncertni prostor je skoraj do zadnjega ogrevalo toplo septembersko sonce. Vse prostorni podij ter še levo in desno krilo pred avditorijem so zavzeli pevci. Nastopilo je 113 pevskih zborov s približno 2400 pevskimi in pevci. Bil je to največji koncert, kar ga je videla Ljubljana. Prisotni so bili tudi nekateri dostojanstveniki, med njimi škof dr. Rožman in podban dr. Pirkmajer. Tudi mnogo podeželskega občinstva je ostalo v Ljubljani, da vidi še to svojevrstno prireditev velikega pomena organiziranega »Kraljevega tedna«.

Še pred začetkom koncerta je šel od ust do ust radosten glas, da bo posetila koncert tudi Nj. Vel. kraljica Marija. Vsi pogledi so se obračali k lični tribuni, ki je bila postavljena pod prvim kostanjem v Zvezdi na začetku Selenburgove ulice vis-a-vis samostanski šoli. Ta svečano opremljeni prstor s tremi sedeži je bil namreč namenjen visokemu gostu.

Koncert je pričel točno ob 15. uri z državno himno v slovenščini. Monstre-zbor je pel pod vodstvom prof. Marka Bajuka in Jan. Ev. Gaspariča, ki sta se menjavala na dirigentskem odru. Program je obsegal starejše in novejšje skladbe, med njimi zlasti skladbe z narodnimi motivi. Monstre-zbor je bil v dobri formi in je posebno domača narodna pesem ustvarila v številnem občinstvu dobro razpoloženost. Vendar je pričakovanje kraljice velik del občinstva očitno dekoncentriralo in pogledi so nenehoma uhajali k slavnostni tribuni in preko nje v Selenburgovo ulico, zlasti če se je oglasil v bližini avto. Dirigenta sta absolutno virača že dve tretjini programa, ko je množica, ki je napravila v Selenburgovi ulici gost špalir, vzvalovala in zabučala z »živio« klici. Dvorni avto in avtomobil spremstva sta privozila od magistrata po Selenburgovi ulici in se ob burnem vzklikanju množice ustavila pred koncertnim prostorom. Koncertno občinstvo je vzvalovalo, ljudje so poskakali na stolce, za hip je bila vsa pozornost odvrnjena od koncerta: vsakdo je hotel videti kraljico. Ko se je Nj. Vel. kraljica pojavila na tribuni, je zabučal pravi vihar navdušenih vzklikov.

Kraljico je ob izstopu iz avtomobila pozdravil podban dr. Pirkmajer z drugimi dostojanstveniki. Predstavljeni so ji bili tudi predstavitelji prireditev koncerta in oba dirigenta. Zatem je povabila k sebi gospo Pirkmajerjevo, ki je z dvorno damo gospo Šverljugovo ostala ves čas kraljice navzočnosti na koncertu ob strani vladarice.

Ko so se poleg ovacije, je monstre-zbor pod vodstvom prof. Bajuka ponovno zapel državno himno. Mogočno je donela pesem po starem Kongresnem trgu v pozdrav jugoslovenski kraljici. Nato je zbor z uspešno absolvirala še šest točk, med njimi Adamčičev »Kaj delajo tičke« in Hubadovo »Gor čez razce«, zaključil pa se je koncert s starim Fleišmanovim »Triglavom«. Nj. Vel. kraljica je pozorno poslušala naše pesmi, polne tople slovenske domačnosti. Ko je zbor odpel »Triglav«, je vstala in se s spremstvom ob burnem vzklikanju navdušene množice odpravila dalje. Še prej pa so ji za slovo poklonili Bohinjevi otročki Meta, Polonica in Jožek, Nevenka Arselnova in Kozinov Peterček, vsi v ljubkih narodnih nošah, prelep šopek, ki ga je kraljica sprejela radostno iznenađena.

Visoki posej je na množico vplival kar najugodnejše, pevci so bili skoraj pozabljeni in šele čez nekaj časa, ko so avtomobili izgnili z vidika, se je občinstvo spomnilo zopet zbora. Moral je še enkrat zapeti »Triglav« in v znamenju te pesmi se je zaključil nenavadni monstre-koncert. Velike mase občinstva so se razile po Selenburgovi in drugih ulicah, večinoma v smeri proti Tivoliju, kamor se je bila odpravila kraljica.

V Jakopičevem paviljonu

Kakor je občinstvo, ki ga je bil poln glavni tivoljski dvored, zaslučilo, da obišče kraljica tudi razstavo slikaric v Jakopičevem paviljonu, se je zgnilo okrog paviljona, da je bil poln vse prostora daleč proti gradu in Lattermanovemu dvorcu, na tudi onstran prelaza je bil nepretrgan gost špalir po vsej Aleksandrovi cesti.

V paviljonu so kraljico pričakovale slikarice Anica Zupanec - Sodnikova, Henrika Santlova in Elda Piščančeva. Razen prireditelj se je pa zbrala v paviljonu in v špaliru pred njim vsa elita našega ženstva. Zbrane so bile gospe ministarstva Anči Kramerjeve, častna dvorja dama gospa Franja Tavčarjeva, soproga divizijskega generala gospa Ilićeva, županja gospa Olga Pucova, gospa Kroflovca, Gromova in druge zastopnice ženskih organizacij. V špalirju iz glavne dvorove proti paviljonu je bilo posebno mnogo narodnih noš, zlasti še srbskih otročičkov, brhkih planink in skavtov, ki so delali red. A polno je bilo tudi preproših žena z dežele.

Kmalu je prihod kraljice naznanilo bučanje navdušenih množic — in že je bil

avtomobil tostran prelaza. Nj. Vel. kraljica je prišla v spremstvu dvorne dame g. dr. Šverljugove, soproge podobna gospe dr. Pirkmajerjeve, divizijskega generala g. Bogoljuba Ilića, ki se jim je pridružil tudi knezoškof dr. Rožman, in keja drugih dostojanstvenikov. Otroci in dekleta so posuli ozko stezo s cvetjem, da je kraljica stopala po samem cvetju skozi gost špalir radostnih častik. Ves čas je prijazno odzdravljala.

Pred vhomod je kraljico pozdravila gospa Franja Tavčarjeva in ji predstavila voditeljico razstave gospo Anico Zupanec-Sodnikovo, ki je kraljico odgovorila s kratkim, iskrenim nagovorom, v katerem je poudarjala srečo in ponos slovenskih umetnic zaradi njenega obiska.

Po tem presrčno izgovorjenih besedah je umetnica izročila kraljici umetniško aparten šopek. Prav prijazno se je Nj. Vel. kraljica pozdravila z gospo ministrovo Anči Kramerjevo ter ostalimi damami in gospodami, nato si je pa ogledala krasno razstavo z največjim zanimanjem. Ves čas je kraljica tolmačila dela jugoslovenskih slikaric gospa Anica Zupanec-Sodnikova, a ko si je Nj. Vel. kraljica ogledala že vso razstavo, si je pozelela ogledati jo še drugič. Z vso natančnostjo je kraljica ocenjevala slike za slike ter se presenečenim umetnicam odkrila za prvostopno poznavalko umetnin. Slike so bile kraljici tako všeč, da je obšla z največjim zanimanjem razstavo še v tretjič in ostala v njej cele pol ure.

Pri odhodu je ponovno pohvalila lepa dela in njih visoko kvaliteto ter se z vso prijaznostjo poslovila od navzočih ter odšla med viharimi ovacijami zopet po cvetju v avtomobilu.

Slavnostna predstava »Gorenjskega slavčka«

In kraljičin avtomobil je krenil z ostalo suito ob burnem pozdravljanju občinstva proti hotelu Tivoli. Med tem je bil avditorij do zadnjega kotička napolnjen. Zasedenih je bilo vseh 700 sedežev, nad 1000 ljudi je bilo na stojščih. Vsa množica je vprav nervozno pričakovala prihod kraljice. Ko se je oglasil dvorski avto na zadnjem klancu, je operni orkester mogočno zaigral državno himno. Kratko nato je dvorski avto zavozil na slavnostni prostor in se je pojavila kraljica. Pozdravljanje se je komaj pogoje, ko je kraljici izrazil dobrodošlico župan dr. Puc in predstavil upravnika gledališča pesnika Otona Zupančiča.

Gospoda upravnik Zupančič in ravnatelj Mahkota sta povedla Nj. Vel. kraljico in njeno spremstvo v nalašč zato postavljeno ložo, kjer sta izročila dva člana zbora — v narodni noši Gorenjca in Gorenjke — izročila kraljici veliki karmajski šopek iz rdečih nageljnov, rožmarina in rožn. kavrta, prepleten s trobojnim svilenim trakom, v sila okusnem aranžmanu cvetličarne Korsika.

Točno ob 16.30 je dal ravnatelj opere g. Polič z dirigentskega pulta znak za pričetek opere. Predstava se je vršila v isti zasedbi kakor pri premijer v nedeljo, vsekakor pa se je učinkovitost stopnjevala od prizora do prizora. Vreme je bilo ugodnejše in navzočnost Nj. Vel. kraljice je dala posebno slavnostno obeležje.

Nj. Vel. kraljica Marija je z vidno pozornostjo sledila »Gorenjskemu slavčku« prav do konca. V slavnostni loži je bila zbrana odlična družba Nj. Vel. kraljice: dvorni dami gospe Franja Tavčarjeva in Šverljugova, gospa Anči Kramerjeva, gospa Pirkmajerjeva, gospa Olga Pucova ter gosposde: ban dr. Marušić, divizionar general Ilić, župan dr. Puc, adjutant polkovnik Branko Pogačnik, direkt. dr. Borko, dr. Spindler, škof dr. Gregor Rožman, podban dr. Pirkmajer, rektor dr. Serko, podžupan Jarc in upravniki Oton Zupančič.

Vsem gostom v slavnostni loži so bili izročeni krasni programi, tiskani nalašč za to predstavo na finem papirju Nj. Vel. kraljici pa je izročil ravnatelj Mahkota sličen program z akvarelno naslovno sliko gledališkega scenografa g. Ulanjškeva, predstavljajočo Gorenjca in Gorenjko pred tipično gorenjsko domačijo. Program je bil povezan s trakovi v državnih barvah.

»Gorenjski slavček« je šel preko odra brez odmore. Vse trud poljice, skavtov in gasilcev je bil ob zaključku predstave zamen: Ko se je ustavil dvorski avto pred ložo, je zajela kraljico živa, razigrana množica in ji izražala navdušenje z glasnim pozdravljanjem. Sredi teh spontanih dokazov velike priljubljenosti se je kraljica Marija ganjena od toplega slovesa in vidno zadovoljna s predstavo, poslovila od predstavnikov, nastopajočega ansambla in naroda, nakar je krenil avto skozi doig špalir pozdravljajočega občinstva proti Gosposvetki cesti, po kateri je odbrzel nazaj proti Bledu.

Kraljev dar Jadranski Straži

Zagreb, 8. septembra. č. Ob priliki razvija prapora Jadranske Straže v Zagrebu, je poklonil Nj. Vel. kralji zagrebski podružnici te organizacije 10.000 Din.

Vagoni za izvoz sadja

Beograd, 8. sept. p. Prometno ministrstvo je pripravilo tisoč vagonov za izvoz sadja. Vagoni so v to svrhu posebej preurejeni tako, da bo mogoče sadje med transportom kar najbolje očuvati ter da bo lahko sadje brez škode preneslo tudi najdaljše transporte.

Grandi za razorožitev

Pričetek debate o poslovanju Društva narodov — Potreba splošne razorožitve v Evropi

Zeneva, 8. septembra. M. Na današnji plenarni seji Društva narodov se je pričela debata o delovanju Društva narodov v preteklem letu. Prvi je govoril italijanski delegat zunanji minister Grandi, ki je v svojem govoru poudarjal da je glavno vprašanje, katerega mora sedaj posvetiti Društvo narodov vsa pažnja — vprašanje razorožitve.

Društvo narodov bo moglo izvršiti svojo nalogo to je ohranitev miru med narodi, le tedaj, če bo zaimenjena varnost posameznih narodov in držav. Varnost pa je mogoče zaimenčiti samo z razorožitvijo.

Statut Društva narodov obvezuje vse članice, da izvedejo razorožitev. Če bi se ne bilo pretiravalo v oboroževanju, bi danes ne obstajal problem varnosti. Že 20 let je Evropa v splošnem kaosu. Voine in revolucije se vrše družo z družo. Nobena država ni bila tako močna, da ne bi občutila te krize. Zato mora biti razorožitev

glavna točka programa Društva narodov. Italijanska vlada je globoko uverjena, da tvori svetovna razorožitvena konferenca, ki je sklicana za prihodnje leto, dober začetek akciji za splošno razorožitev. Vlade bodo morale pri tej priliki dokazati svojo lojalnost.

Prehalelo na akcijo ameriškega predsednika Hooverja, je minister Grandi poudarjal, da so potrebni še nadaljnji koraki za čim tesnejše sodelovanje med narodi. Reparatcijskega vprašanja Društvo narodov samo ne more rešiti, ker Zedmiene države doslej, žal, še niso članice Društva narodov. Končno se je dotaknil tudi avstrijsko - nemške carinske unije ter zagovarjal gospodarsko sodelovanje med narodi, poudaril, da še vedno obstajajo posebne gospodarske skupine v Evropi, kar pa nikakor ne odzvarja duhu in idejam Društva narodov.

Glasovi o demisiji rumunske vlade

Pogoji liberalcev za vstop v vlado — Sestanek med kraljem Karlom in Maniujem

Bukarešta, 8. septembra. Kljub demantijem, da namerava ministrski predsednik prof. Jorga odstopiti, potrjuje tudi danes bukareštanski tisk, da bo Jorgova vlada že v kratkem podala ostavko. »Adeverul« in »Lupta« objavljata zanimiva izjava liberalnega voditelja Duc v Kišinevu in Bukarešti. Duca je med drugim dejal, da bo Jorgova vlada poprej odstopila kot bi želeli liberalci sami. Liberalci bodo nadaljevali svoj boj proti vladi, ker ni mogla rešiti sedanje težke gospodarske krize v državi. Udeležili se ne bodo nobene kombinacije za sestavo vlade, v kateri bi bili tudi člani sedanje vlade, ker ne morejo prevzeti odgovornosti za delo sedanje vlade. V novo vlado bi vstopili liberalci le tedaj, če bi bil izdelan gospodarski načrt, ki bi bil v skladu z njihovim strankinim programom.

»Lupta« pristavlja še, da je treba Ducove izjave smatrati za zelo pomembne, ker se Duca do sedaj nikoli ni spuščal v prazne prorokbe. V političnih krožih govore o tem, da se bo kralj tekom prihodnjega tedna udeležil velikega lova v Transilvaniji in imel pri tej priliki razgovore z bivšim ministrskim predsednikom Maniujem.

Bukarešta, 8. septembra. Proti bivšemu predsedniku senata Romuli Boili je uvede-

na stroga preiskava, ker je zapustil Boila predno je postal podpredsednik senata, za pol milijona lejev dolga. Sedaj ima Boila pri banki »Alpina« za 18 in pol milijona lejev vlog, poleg tega je še lastnik krasne palače.

Bukarešta, 8. septembra. d. Čeprav politične počitnice še niso popolnoma končane, se vendar opaža v poslednjih dneh živahno udeleževanje posameznih rumunskih političnih strank in listov, ki objavljajo razne notranje-politične kombinacije. V tisku se pojavljajo tudi izjave pojedinih rumunskih političnih vrhov.

Med temi izjavami je posebno zanimiva izjava voditelja Avarescove stranke Oktavijana Voga, ki je zelo ostro napadel režim. Med drugim je dejal, da je treba reorganizirati politične sile v Transilvaniji ter jih pripraviti za borbo proti centralističnemu regionalizmu. Tako namreč označuje je opozicijsko politiko sedanje vlade, ki očita, da skrbi premalo za nove pokrajine. Splošno prevladuje mnenje, da je bila ta izjava naslovljena predvsem na Maniujev narodno kmetijsko stranko, ki je tudi takoj odgovorila ter v načelu sprejela idejo sodelovanja opozicijskih strank iz osvobodjenih pokrajin. Seveda bo treba premostiti še mnogo težav, preden se posreči ustvariti kako skupno opozicijsko fronto, ker hoče izrati vsaka skupina vodilno vlogo.

Ljubljana v jeseni

Navzile okolnosti, da vreme zadnje dni ni bilo preveč ugodno, se je skupni poset letošnje jesenske velesejske pridelitve povzpel večeraj že preko 100.000. Popoldne so po končanem koncertu pred numsko cerkvijo navale na velesej silne množice ljudstva, tako da je povsod, zlasti pa v paviljonih vladala prava gneča. Letošnja tujko-prometna razstava si je že v vsej Sloveniji pridobila že tak sloves, da so mnogi se pred zaključkom pohiteli v Ljubljano, da si ogledajo to vzorno prirejeno ter z veliko ljubeznijo in vztrajnim trudom organizirano razstavo. Zadržni dni je posetilo razstavo tudi mnogo tujcev iz inozemstva. Avstrijski potovalni uradi so razprodali vse legitimacije za poset naše velesejske, ki so jih imeli na razpolago in so morali nekateri posetniki iz Avstrije priti v Ljubljano brez legitimacije.

Tudi v poslovnem pogledu je prireditelj pokazal zadovoljive uspehe. Razstavljalec so v pretežni večini z uspehi prav zadovoljni. Zanimanje je bilo zlasti za sezonske predmete. Danes zvečer se definitivno zaprejo velesejska vrata in bodo ostala zaprta do prihodnjega XII. velesejske, ki bo prihodnje leto v početku junija. Današnji dan pa je, kakor običajno posvečen nadrobni razprodaji, na kar posebno opozarjamo naše občinstvo.

Likvidacija carinske unije

Na noneletkovni seji sveta Društva narodov se je odigralo v treh minutah no sejanje dejanje likvidacije nemško-avstrijske carinske unije. S tem je spravljena s sveta zadeva, ki je upravičeno vzbudila toliko razburjenja v svetovni javnosti ter povzročila ne samo Avstriji, in Nemčiji, temveč vsej Evropi, skoro nepopravljivo škodo. Ugotovitev sveta DN je zelo lapidarna. Svet jemlje, v svojem sklepu na znanje izrek haškega razsodišča, in pravi, da smatra vprašanje nemško-avstrijske carinske unije za likvidirano po izjavah, ki sta jih podala dr. Curtius in dr. Schober dne 3. septembra pred evropsko komisijo.

Tako je torej likvidirano vprašanje, s katerim sta obogatila diplomatsko kroniko letošnjega leta avstrijski in nemški zunanji ministri s tokratni srečnostmi na Dunaju dne 22. marca. Potek dogodkov po objavi dunajskega protokola o nemško-avstrijski carinski uniji, ki naj bi utrdila pot izvajanja nemške aktivistične zunanje politike, je še v dovolj živem spominu. Sprva je carinski načrt povzročil splošno začudenje, ponekod celo presenečenje, nato pa izrazil odločno reakcijo vseh prizadetih držav, ki niso hotele priznati politike izvršenega dejstva, kakor so se nadejali berlinski in dunajski diplomati. Objavi protokola je sledil niz protestov prizadetih držav, ki so približe, da je s tem načrtom prekršila Avstrija ženevski protokol od 4. oktobra leta 1922 in 88. člen saintgermanske pogodbe, s katerim se je obvezovala, da se ne bo brez pristanka sveta Društva narodov odpovedala nobeli prerogativi svoje državne suverenosti.

S temi protesti se je bavil svet Društva narodov na svojem majskem zasedanju ter soglasno izročil vso zadevo mednarodnemu razsodišču v Haag 19. maja, da ugotovi, ali je načrt carinske unije v skladu s striktnimi določbami mednarodne konvencije. Haško razsodišče je izvršilo dolgoletno in dolgočasno vlogo, vendar je na koncu izdal svojo odločbo, ki je bila dne 5. septembra objavljena razsodba, v kateri ugotavlja haško mednarodno sodišče z večino glasov, da je Avstrija prekršila z načrtom carinske unije tako saintgermansko mirovno pogodbo, kakor tudi ženevski protokol iz l. 1922. Haško razsodišče je tako potrdilo upravičenost protestov zainteresiranih držav.

S haško razsodbo je doživela združena dunajska in berlinska diplomacija potraz, ki je znova dokazal, da danes ni več mogoče z nelepimi sredstvi predvojne nemške diplomacije posegati v politično zgodovino Evrope. Dalekosežnost tega poraza sta dobro razumela tako tudi dr. Curtius in dr. Schober, ki sta poskusila še pred objavo haške razsodbe rešiti, kar je bilo še sploh mogoče rešiti, ter se vrnili iz stiepe ulice, v katero sta bila zašla po objavi dunajskega protokola. Zato sta se že 3. septembra pred evropsko študijsko komisijo slovesno odrekla carinski uniji ter se izrekla za skupno reševanje evropske gospodarske krize v sporazumu in s sodelovanjem vseh prizadetih držav. Njun korak je sprejela nemška javnost s precej mešanimi občutki, tako da se je dr. Schober odločil za demisijo in bo to storil najbrže tudi dr. Curtius po svojem povratku iz Zeneve. Ta njuna taktika je tudi najboljši izhod iz zarote in slehera druga akcija bi najbrž le še poslabšala že itak šibke pozicije Nemčije in Avstrije v evropskem koncernu.

Kakor vseej se je tudi to por izkazala Francija s svojimi zavezniki kot veča čarvarica miru in reda v Evropi, ki je vedno pripravljena že v kralj zažeti vsak poskus zaneti kak nov, za vse evropske države usodni požar. Z izrekom haškega razsodišča in s sklepom sveta Društva narodov je doživela francoska diplomacija nov sijajen triumf. Vendar pa tega ni pokazala in iz avstrijsko-nemške blamaže ni hotela kovati cenenegega kapitala za sebe, ker bi moglo to poostriiti odnose med Francijo in obema nemškima državama. V soglasju s tem stališčem je bil prizanesljiv in preudaren tudi odgovor francoskega stopnika Francoisa-Ponceta na izjavi obeh nemških državnikov Njegov odgovor je bil prežet razumevanja trenutnega položaja, v katerem se nahajata Avstrija in Nemčija, ter je izzvenel v želji, da bi se po likvidaciji carinske unije, začelo iskreno delo za izvedbo evropske gospodarske kooperacije na temelju splošnega evropskega carinskega in gospodarskega sporazuma. Želeli bi le bilo, da bi že tudi Nemci enkrat spoznali poštenost francoskih namenov ter upoštevali dobro voljo Francije, ki je doprinesla s svojimi zavezniki za evropsko pomirjenje in sanacijo splošne gospodarske krize že toliko težkih žrtv.

Ob berlinskem obisku francoskega ministrskega predsednika Lavalja in pobornika za pomirjenje Evrope Aristida Briandja dne 26 in 27. septembra bo imela nemška diplomacija nallenšo priliko, da ponovi poraz, ki ga je doživela z načrtom carinske unije, ter da dokáže pripravljenost Nemčije, ne samo z besedami temveč tudi z dejanji sodelovati za konsolidacijo in gospodarsko ozdravljenje Evrope.

Aljehin še vedno neporažen

Pirc se je z zmago nad Astalošem rešil osamelosti na koncu tabele — Dr. Vidmar-Colle remis

Bled, 8. septembra. d. Danes so se igrali samo prekinjene partije iz prejšnjih kol, in sicer dr. Aljehin - Kashdan, Pirc - dr. Astaloš, dr. Tartakower - Bogoljubov, Colle - Niemcovič in Vidmar-Colle.

Dr. Aljehin je nadaljeval svojo končnico s Kashmanom, ki je bila zanj že izgubljena. Kashdan je nekaj časa prav dobro igral. V odločilnem trenutku pa se je zaračunal. Svetovni mojster je v 74 potezah dosegel remis.

Pirc je proti dr. Astalošu začel energično napadati in je partijo, ki je bila že dolgo za njega dobljena, v 82 potezah tudi zmagovito končal.

Dr. Tartakower je proti Bogoljubovu pokvaril svojo pozicijo. Imel je že remis, a je zaradi pogreške po 56 potezah izgubil.

Colle se je proti Niemcoviču v nekoliko slabši poziciji nekaj časa dobro branil. Potem pa je popustil v Niemcoviču je z zelo fino igro partijo po 72 potezah dobil.

Partija dr. Vidmar - Colle je bila brez nadaljnega boja dana remis.

Stanje po XII. kolu in odigranih prekinjenih partijah je naslednje: Dr. Aljehin 10 in pol, Kashdan 7 in pol, Bogoljubov, Flohr, Spielmann, dr. Vidmar 6 in pol, Niemcovič 6, Kostić 5 in pol, dr. Astaloš, Maroczy, Stoltz 5, Colle, Pirc, dr. Tartakower 4 in pol.

Jutri se začne poslednje kolo prvega turnusa, to je XIII. kolo. Igrali bodo: Niemcovič - Spielmann, Pirc - Colle, Flohr - dr. Vidmar, Bogoljubov - dr. Astaloš, Kashdan - dr. Tartakower, Maroczy - Stoltz in dr. Aljehin - Kostić.

Ustanovitev Mednarodne hipotekarne banke

Zeneva, 8. septembra. h. V Zenevi je bila ustanovljena Mednarodna hipotekarna banka, ki bo v agrarne svrhe dajala dolgoročne kredite, zlasti vzhodnim in južnovzhodnim evropskim državam. V pripravljnem odboru je zastopana tudi češkoslovaška, ki se bo udeležila emisije delniškega kapitala s 13 milijoni Kč. To vsoto bodo vzele nase češka hipotekarna banka, češkoslovaška hipotekarna banka, Poljska hipotekarna banka, po statutu morajo te tri banke dati na razpolago še nadaljnjih 13 milijonov za rezervni fond. Definitivni pristop pa mora potrditi češkoslovaški parlament. Mednarodna agrarna hipotekarna banka bo prišla s svojim poslovanjem 1. januarja leta 1932.

Revizija španske ustave

Barcelona, 8. sept. AA. Po končani današnji seji katalonskega parlamenta je bil izdan komunique, ki pravi, da so katalonski narodni poslanci sprejeli na znanje spremembe, napravljene v sporazumu s predsednikom španske vlade Zamorro, da se španska ustava spremeni tako, da bo soglašala z ustavo Katalonije.

Madrid, 8. septembra. AA. Notranji minister Maura je imel v Burgozu govor, v katerem je izjavil, da se po rekonstrukciji vlade ne bo več vrnil na svoje mesto. Končno je priznal, da sicer soglaša v več točkah z zunanjim ministrom Lerrouxom, da so pa njuna politična mnenja tako različna, da ne moreta ostati v istem kabinetu.

Strašna eksplozija parnega kotla

Bukarešta, 8. sept. g. Danes popoldne se je dogodila v petrolejski rafineriji »Blum« v kraju Margineni strašna eksplozija. Po nočni štiti je eksplodiral parni kotel. Deli kotla so prebili streho tvornice ter so posamezni deli padali pol kilometra daleč. Eksplozija je raztrgala solastnika tvornice Samuela Bluma na kose. Posamezne dele njegovega trupla so našli na raznih mestih okoli tvornice. Trije otroci, ki so se igrali na česti, so bili na mestu ubiti. Dva delavca sta bila smrtonovno ranjena. Neštete šipe v okolici so bile razbite. Eksplozija se je širila več kilometrov daleč. Materijalna škoda je zelo velika.

Znižanje roka za nakladanje in razkladanje vagonov

Beograd, 8. septembra. AA. Generalna direkcija državnih železnic sporoča: Rok za nakladanje in razkladanje vagonovskih posilk je znižan od 24 delovnih ur na 6 delovnih ur, in sicer: 1. na vseh industrijskih tirih; 2. na vseh postajah, kjer nakladajo in razkladajo gladkorno repo, in sicer samo za pošiljke gladkorne reperi; 3. za postaje Beograd, Beograd-Sava, Beograd-Kavnica, Beograd-Tovarna sladkorja, Zagreb-Glavni kolodvor, Zagreb-Sava, Osijek-Glavni kolodvor, Osijek-Spodnje mesto, Novi Sad, Novi Sad-Dunav, Novi Sad-Prezimovališče, Novi Vrbas, Veliki Bečkerek, Veliki Bečkerek-Begej, Veliki Bečkerek-Tvornica, Crvenka — ne glede na blagovno vrsto; 4. na vseh obmejnih postajah.

Poroka brez ženina

Sarajevo, 8. septembra. d. Danes se je vršila tukaj nenavadna poroka. Poročila se je hčerka uglednega trgovca Erna Pinto s filmskim režiserjem Ottonom Engenderjem. Ženin je v Ameriki ter se je dal poroki zastopati. Mlada poročena sta se seznanila lanske leto, ko se je Engender mudil v Tuzli ob priliki snimanja nekakega filma. Naglo se je moral vrniti v Ameriko in od tam je dekle brzojavno zaprosil za roko. Ko je oče neveste ugotovil, da je Engender režiser filmske družbe, ki izdaja znane filme »Miki miska«, je privolil v poroko. Na željo ženina se je izvršila poroka kar na opisani ameriški način in sedaj čaka mlada žena, da ji jož v Ameriki kot svoji ženi prihvati potrebne dokumente, da se more preseliti v Zedmiene države.

V cerkvi zblaznola

Zagreb, 8. septembra. d. Sinoči so morali iz jezuitske cerkve s silo odstraniti neko blazno žensko. Že zgodaj jutraj je prišla v cerkev ter že med maso molila tako glasno, da je vzbudila splošno pozornost. Ko so zvečer vsi ljudje odšli iz cerkve in je vratar hotel cerkev zakleniti, je ženska še vedno klečala pred glavnim oltarjem, poljubovala tla in glasno kričala. Ko so jo pozvali, naj gre domov je izjavila, da tega ne more storiti, ker ji je Bog zapovedal, da mora svo noč ostati v cerkvi. Ko so uvideli, da imajo opravka z blazno žensko, so pozvali policijo, ki jo je s silo odstranila iz cerkve. Na policijo so ugotovili, da je to neka Anka Vreš iz Velikega Trgovišča. Pred štirimi dnevi je prišla v Zagreb iskat dela medtem pa se je reva umislila um. Morali so jo dati v umobolnico.

Kraljeva zahvala

Beograd, 8. septembra. AA. Povodom objave manifesta Nj. Vel. kralja in razglasitve ustave kraljevine Jugoslavije so bile poslone na najvišji naslov iz države in inozemstva številne brzojavke, v katerih se izražajo rodoljubni in topli izrazi vdanosti in zvestobe. Po najvišjem nalogu je uradu Njegovega Veličanstva kralja čast izraziti hvaležnost pojedincem, ustanovam in društvom za poslone brzojavke. — Iz urada Nj. Vel. kralja.

Najvišje odlikovanje Nikole Tesle

Beograd, 8. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil na predlog ministra za prosveto odlikovan z redom Jugoslovenske krone I. razreda Nikola Tesla, učenjak iz Newyorka in častni doktor beogradske univerze.

Odmev naše ustave v poljskem tisku

Varšava, 8. septembra. AA. Sprememba režima v Jugoslaviji je bila sprejeta s strani poljskega vladnega in opozicijskega tiska z zadovoljstvom. Listi navešajo pozitivne rezultate brezustavnega režima po 6. januarju 1929 ter naglašajo, da so cilji režima realizirani in da nova ustava predstavlja novo pozitivno točko velikega razvoja Jugoslavije. Krakovski »Glas Naroda« naglašuje politično modrost kralja Aleksandra I., čigar neustavni režim ni bil podoben drugim diktaturam. Kralj je pospešil veliko delo zedinjenja, ki je bilo onemogočeno s prejšnjim parlamentom. Listi postavljajo vprašanje, ali bo jugoslovenska demokracija sedaj po dveh letih razumela svoje napake in ali bo znala prevzeti oblast. »Slovo Pomorsko« pravi, da je kralj Aleksander takoj po izvršitvi začrtnega programa prostovoljno vrnil državi demokracijo in da s tem postavil vzor drugim evropskim vladarjem.

Posojila za finansiranje izvoza

Beograd, 8. septembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra trgovine in industrije predpisal in proglasil zakon o dopolnitvi zakona o izvozu in uvozu pšenice, rži in pšenične moke. Zakon določa: Po § 3. zakona o izvozu in uvozu pšenice, rži in pšenične moke z dne 27. januarja 1931 pride nov paragraf 3a, ki se glasi:

Pooblašča se Privilegirana agrarna banka da najame posojila v svrhu finansiranja izvoza in uvoza po tem zakonu in ob državni garanciji daje v to svrhu kredite Privilegirani družbi za izvoz deželni pridelkov. Garancijo bo v imenu države dal banki finančni minister po odobritvi predsednika ministrskega sveta.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in dobi obvezno moč z dnevnim objavo v Službenih novinah.

Iz državne službe

Beograd, 8. septembra. d. »Službene Novine« objavljajo ukaz, s katerim sta postavljena za višje tehnične pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani Josip Cerer in Josip Jurišić, dosedaj arhivarja; pri rudarski šoli v Celju za višjega svetnika dosedajni profesor Rudolf Lovrenčič in pri državni železnici v Vrešu za višjega rudarskega svetnika Franc Pogačnik.

Z odlokom finančnega ministra sta premeščena višji carinski kontrolor Nikola Albančič iz Ljubljane k glavni carinarnici v Zagreb in višji carinski kontrolor Fran Glavič iz Makarske k glavni carinarnici v Ljubljani.

Zagreb : Budimpešta 1:1 (1:1)

Zagreb, 8. sept. d. Današnja medmestna tekma Zagreb : Budimpešta je končala neodločena z rezultatom 1:1 (1:1). Madžari so bili mnogo boljši in bi morali po poteku igre zmagati. Za Zagrebčane je zabil edini gol Hitrec.

Hmeljski trg

Zatec, 8. sept. h. Cene neizpremenjene. 150—250 Kč po kakovosti. Volja za nakup slaba.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: zmerno hladno, dokaj oblačno, naklonjenost k razvedritvi. — Situacija včerajšega dne: baromet. depresija na zapadni strani kontinenta se polagoma umika višjemu pritisku in povzroča še vedno nestalno vreme z nevihtami in padec temperature. Baromet. pritisk je v slovenskem padel za 0,5 do 6 mm, največ na vzhodu, najmanj na severozapadu. Temperature so porasle samo ponekod na vzhodu in v zapadnih gorskih predelih države, drugod pa so padle. Dunajska vremenska napoved za sredo: Menjajoče se oblačno, nekoliko topleje

Otvoritev zasedanja angleške zbornice

Spopad med Macdonaldom in Hendersonom — Predlog vlade za ustanovitev odbora za štednjo

London, 8. septembra. s. Pri otvoritvi današnjega predčasno sklicanega zasedanja, je angleška spodnja zbornica pokazala popolnoma izpremenjeno sliko. Skoro vsi poslanci delavske stranke so sedeli na klobeh opozicije, dočim so se konservativci in liberalci posedli na vladne klopi. Zbornica je pričela zasedanje z izvolitvijo konservativca sira Dennisa Herberta za podpredsednika, namesto dosedanjega podpredsednika iz vrst delavske stranke, ki je odložil svoje mesto.

V odgovor na interpelacijo voditelja opozicije Hendersona je izjavil ministrski predsednik Macdonald,

da bo vlada nocoj stavila vprašanje zaupnice. Ko je nato Henderson v odgovoru namignil na načrt vlade, da bi se omejila debata o resolucijah glede proračuna, in ko je protestiral proti takemu prenehanju v trenutku krize, je prišlo ob pritjevanju pristasev vlade in protidemonstracije opozicije, do prvega spopada med Hendersonom in Macdonaldom. Ta je sarkastično izjavil, da je zadovoljen s tem, da Henderson priznava, da obstoji kriza.

Nato je bila prečitana kraljeva spomenica, ki veli: »Po mnenju ministrov Nj. Veličan-

stva, obstoji zaradi sedanjega položaja državnih financ potreba dodatnih davkov in prihrankov v izdatkih. Nj. Veličanstvo priporoča to vprašanje v proučitev svoji zvesti spodnji zbornici in upa, da bo ta ukinila potrebne odredbe.«

Potem je Macdonald predlagal resolucijo glede imenovanja odbora za štednjo ter je pri tem s posebnim poudarkom dejal: »Večkrat pride do dogodkov, katerim se moramo niti čisto le tedaj, ako se ima hrabrost. Ni lahko potem storiti sklep, ki bo narodu ugaljal. Dne 8. avg. se je sporočilo, da je angleška Narodna banka z ozirom na vzemirljivo umaknjen vlog in nevarnosti za zlato rezervno mnenja, da bi položaj lahko postal resen. Kriza se je od časa do časa poostрила. Pripravljali so se krediti, da se prepreči beg zlata. Ti krediti so bili v prejšnjem tednu avgusta tako kot izprani, da je bilo potrebno najetje novega posojila.

London, 8. septembra. s. Že okoli polnoči je prišlo mnogo poslancev v parlament, ker za vse poslance v sejni dvorani ni bilo prostora. Svoja prva preizkušnja bo morala nova vlada prestati danes pozno zvečer. Šele za 23. uro se pričakuje glasovanje o vprašanju zaupnice, ki ga bo stavila vlada.

Desničarska kampanja proti dr. Curtiusu

Hitlerjevci pripravljajo demonstracije za obisk francoskih državnikov

Ljudska stranka se otrsas dr. Curtiusa

Zeneva, 8. septembra. Semkaj je prispel sedaj tudi državni tajnik v nemškem zunanjem ministrstvu, von Bilow, ki ima dve težki misli. Najprej se bo sestel s francuskim zunanjim ministrom Briandom in se z njim dogovoril o podrobnostih obiska v Berlinu, ki se bo vršil 26. septembra. Položaj nemške vlade je v tem vprašanju zelo težak, ker zahtevajo od nje desničarski krogi, da odpove obisk francoskih ministrov. Zunanje ministrstvo je prejelo tudi zaupna poročila, da pripravljajo nemški nacionalci in narodni socialisti za slučaj obiska francoskih državnikov bučne demonstracije.

Druga misija se tiče pojasnil, ki jih bo dal Bilow zunanjemu ministru dr. Curtiusu o kampanji desničarskega tiska in krogov v vrstah nemške ljudske stranke, ki zahtevajo odstop dr. Curtiusa zaradi neuspeha z načrtom nemško-avstrijske carinske unije. Položaj dr. Curtiusa je zelo težak, ker se je izreklo proti njemu že tudi vodstvo nemške ljudske stranke, ki bi se rado otrslo odgovornega resora zunanjega ministrstva. O tem se že tudi vrše med njim in državnim kancelarjem dr. Brüningom konkretna pogajanja.

Berlin, 8. septembra. g. Dočim se državni tajnik Bilow v Zenevi pogaja glede prav berlinskega poseta francoskih državnikov Lavalja in Brianda, nadaljuje desničarski tisk z vehementno gonjo proti Franciji in francoskemu posetu. Danes je predsedstvo združenih patrijotskih zvez poslalo državnemu kancelarju Brüningu zahtevo, naj prepreči obisk francoskih državnikov v Berlinu. Po njihovem mnenju je nemški narod po vsem tem, kar je ravno v zadnjih mesecih storila Francija, tako raz-

»Nautilus« se je vrnil

London, 8. septembra. s. Sir Wilkins. poveljnik podmornice »Nautilus«, se je po svoji polarni vožnji proti Severnemu tečaju zopet vrnil v Long Year City na Spitzbergih. Podmornica je precej hudo poškodovana ter je bila močno nagnjena ko je pristala ob pomolu.

Zaklad kraljice Sabe odkrit

London, 8. sept. s. Znani afriški lovec, Frank Hayter je prispel v Anglijo in pripoveduje, da je našel v Afriki, sredi Abesinije zaklad kraljice Sabe. Zaklad leži v strugi neke reke. Med dragocenostmi je baje videl na tisoče rubinov in diamantov ter veliko množino zlata.

732 kilometrov na uro z letalom

London, 8. septembra g. Letalski poročnik Steinfeld. Član angleške ekipe za Schneiderjev pokal, je dosegel večeraj pri poskusnem poletu s svojim vodnim letalom hitrost 540 milj ali 732 km na uro. Ker je bila ta bajna hitrost dosežena v padcu iz 2000 metrov višine, je ni mogoče priznati kot svetovni rekord. Kljub temu je ta hitrost dokaz odornosti letala. V vodnem poletu je dosegel poročnik Steinfeld z istim letalom hitrost 640 km na uro.

Naši kraji in ljudje

Praznično vrvenje po Ljubljani

Ljubljana, 8. septembra.

Ljubljana je preživela zopet lep praznik, nebo je bilo milostno naklonjeno. Lepo je bilo že zgodnje jutro. Dopoldanski oblaki, ki so se nekaj časa sukali nad mestom, so se kmalu razpršili, popoldne je mesto obsevalo prijetno sonce.

Preživeli smo zadnji dan v okviru Kraljevega tedna in je bil praznik tako svečan, kakor smo si ga le mogli želeli. Na ulici je vladalo že zgodaj zjutraj veselo vrvenje. Na kolodvoru zopet gneča, vlaki so že dopoldne prihajali polni. Po nedeljskem mogočnem valovanju danes zopet novi obrazi iz vseh krajev Slovenije. Na peronu gruča kmetskih deklet in žena, fantje s smotkami v ustih, starejši možje, skupine narodnih noš, pisana množica, želina velikih atrakcij in ljubljanskem mestu. Ne nikdo ni prišel zaman.

Dopoldne ob 11. so se zbrali ljubljani in zunanji posetniki v Zvezdi h koncertu železničarske gredbe »Sloga«, drugi so valovali proti Tivoliju, kjer je svirala godba »Zarja«. Po koncertih se polnijo gostine, mnogi deželani pa so posideli po klopih v parkih in si privoščili za kosilo domačo popotnico.

Na vselejmu vlada od jutra najživahnejše življenje: ljudje stopicajo okrog paviljonov, se gnetejo skozi nje in se čudijo vsem lepo prirejenim razstavam. Vsak najde svoje. In so vsi zadovoljni. In venomer prihajajo novi posetniki, ki so si pravkar ogledali spomenik kralja Petra, pa zelo želijo videti še vselejmu.

Popoldne močno oživi mesto, tramvajski vozovi so polni na vseh progah, v vse sive-

ri. Množice se zibljejo po vseh ulicah. Gorl. dol. Največja gneča pa zavladala kmalu po 14. uri v Selenburgovi ulici in na Kongresnem trgu. Prihajajo pevci in pevke, za njimi in med njimi gruča naroda z dežele. Vsi vedo: kraljica pride! — Na Kongresnem trgu je bilo vse črno ljudstva od cerkve pa skoro do Matic, natlačeno polno so tu tli vsi dohodi na Kongresni trg. Vse, prireditve na prostem vlečejo, za Ljubljano so senzacija. Še slovenski akrobati tam v sosednji Vegovi ulici so imeli velik delež od današnje velikega dohoda množic v Ljubljano.

Toda že se pojavljajo med množico pisane uniforme stražnikov, prihajajo mestni nastavljenici, ki vrše rediteljsko službo. Napravljajo red, množica v Selenburgovi ulici, pred magistratom in sploh po glavnih ulicah se razdeli na obeh straneh ulic, tvorijo spalir, točno ob 15.30 privozijo po Gosposveti, čisti avtomobili. Povsod po ulicah ovacije, povsod navdušenje. Ko se po končanem koncertu razsujejo množice s Kongresnega trga, zaplovi reka ljudstva zopet proti Tivoliju. Tudi tu po vseh drevoredih glava pri glavi. Jakopičev paviljon in stara švicarija še nista zbrala tam okrog tolikih množic. Pod milim nebom poje gorenjski slavček in poslušajo ga tisoč. Med njimi je kraljica sama.

Se pozno zvečer se Ljubljana ne umiri. Taki dnevi se nekam kar nečesto umakniti ljubljanski vsakdanjosti in utoniti v sivo jesen, ki ji gremo naglo naproti. Kraljev teden bomo pomnili, še dolgo. Vsakakor: z njim so gotovo lahko zadovoljni tudi prireditelji.

Moderna in odlična pridobitev Gorjancev

Kako se je izvršila ureditev pri slovitem studentu Trdinovega vrha

Novo mesto, 8. septembra.

S prijetnim zadovoljstvom se oziramo po pravkar izvršenem delu pri studentu »Gospodičnik na pobočju Trdinovega vrha«. Studentec je dobro zalet in lično ograjen, zemlja bližnje okolice pa ustvarjena v okusno izvršenim kamenitim zidjem. Namestu prejšnje majhne in strme, jama-te in zamočvirjene, se prostira sedaj pred studentem prostorna, suha, položna, s trato porasla ploščad, ki nudi krasen razgled v dolino z Novem mestom in na gorovje tja do veličastnega Triglava. V solnčnem stranskem kotu ploščadi je prirejeno kopališče, ki vabi s krepčilno, svežo gorsko vodo. Nad studentem pa je ob robu gozda, kjer mala košenca odpira prost razgled, enak onemu s ploščadi, postavljena prostorna kočja, ki je dobrodošlo zavetišče ob slabem vremenu in je prirejeno tudi za skromno gorsko nočevanje. Z vsa to ureditvijo je novomeška podružnica SPD stori-la najlepšo uslugo turistiki in Gorjancih.

Da je bilo mogoče v skromnih priključkih naše podružnice izvršiti to delo daleč od mesta, visoko v gorovju, velja zahvala do-

brovoljni pomoči naših dobrotnikov in prijateljev. Največja je bila naklonjenost g. J. Šiške, lastnika gozdnega veleposestva na Trdinovem vrhu. Upravitelj veleposestva g. Zemljak pa je bil izvrševalec gospodarske dobrohotnosti. Ing. arh. Marjan Mušič je izvršil romantično zamišljeni načrt za ograditev studenta, izvršil pa ga je ing. arh. Barborič, s primernimi prilagoditvami gorskemu terenu. Dalje so se pri-zadevali g. g.: mestni učitelj Ivanetič, šolski upravitelj v p. Lilijs in g. Adi Ivanetičeva. S prispevki pa so omogočili delo: Higijenski zavod in kr. banovinska uprava v Ljubljani, Mestna hranilnica, Ljudska posojilnica in Kandjiška posojilnica v Novem mestu, veleposestnik Auersperg v Soteski in mnogi Novomeščani vseh slojev. Le tako je bilo mogoče izvršiti že letos delo v širšem okviru in je dobila doslej zapuščenca »Zorjanska« »Gospodičnik« primer-no moderno opremo. Ustvarjena je mikavna postojanka za gorske izlete v bližini No-vega mesta, ki bo gotovo privabila tudi izletnike iz oddaljenih krajev.

Blejski požigalec na delu

Posestnik Pretnar na Rečici je v 30 letih že trikrat pogorel

Bled, 8. septembra.

Minilo nedeljo okrog 8. zjutraj je nastal na skednju posestnika Janeza Pretnarja na Rečici požar, ki mu je upepelil v pličih dveh urah skedenj in hlev. Ogenj, ki je uničil Pretnarju tudi vsa krmo in kmetijsko orodje, je bil, kakor kaže podatki, živino so se pravočasno rešili iz hleva.

Vrli rečički in gorjanski gasilci so pre- prečili, da se ogenj ni razširil na stano- vanjsko hišo. Prišli so tudi mlinski gasilci, katerim pa ni bilo treba stopiti v akcijo, ker je bil ogenj že lokaliziran.

Nesrečni Pretnar, ki ima šest nedoraslih otrok, je pomilovanja vreden, saj ga ne-

sreča preganja že od njegovega rojstva. Že od mladih nog je pohabljen in je le z ve- liko težavo opravičljiva lažja kmetijska dela. Pred dobrim mesecem se je zvrnil na njega voz, ki mu je zadal take poškodbe, da mo- ra še sedaj ležati v postelji. Ko je nastal požar, so ga prenesli iz stanovanjske hiše na vrt.

Ubogemu Pretnarju je ogenj v teku tri- desetih let že v tretjič upepelil gospodarsko poslopje in pri prvem požaru tudi stano- vanjsko hišo. Škoda je le delno krita z zavarovalnico. Vsa okolica sočustvuje z ubogim Pretnarjem. Usmiljena srca prosijo, da mu priskočijo na pomoč!

Požig za požigom v Savinjski dolini

Zločinski požigalec strah vsega prebivalstva — Vsestransko zasledo-

varovalnino.

Komaj je se dobro poleg dim po og- nju v Trnavi, ko so sredi ob 22. uri zo- pet zapeli zvonovi žalostno opozorilo o požaru. Gorelo je v Mengšu pri Gomil- skem in sicer gospodarsko poslopje pose- stnika Potočnika, vulgo Platanskia Zločinski požigalec, ki je postal pravi strah in tre- pet naših Savinjanov, je v neopaženem trenutku zanetil ogenj, ki je upepelil go- spodarsko poslopje in k njemu prislonjeni kozolet. Zgorale je vsa krma in poljedel- ski stroji, dočim se je posrečilo v za- dnjem hipu rešiti živino. Škoda daleko pre- sega 20.000 Din ter je le delno krita z za-

varovalnino. Vrli orožniki so noč in dan na nogah, da bi izsledili tajinstvenega požigalca, ki spravlja noč za nočjo naše, že itak zaradi gospodarske krize težko prizadete polje- delce v obup in silno siromaštvo. Orožni- ške patrulje preiskujejo neprestano teren ter so bile ob priključku požara v Mengšu v neposredni bližini. Ljudstvo je zelo zbe- ga- no ter hiti z vplavljanjem zapadlih zavo- rovalnih kakov tudi z novim zavarova- njem. Vse bolj prevladuje prepričanje, da mora biti skrivnostni požigalec kak pato- loški tip, ki se ne zaveda strahot svojega zločinskega delovanja.

Otvoritev nove planinske poti v Karavankah

Ljubljana, 8. septembra.

Osrednji odbor SPD opozarja vse plani- narje, da odprejo v nedeljo 20. t. m. agilna Tržiška podružnica SPD novo planinsko pot od Zeleniške Koče (1534m) v Koncu Ze- lenice (za Begunjščico) čez Zgornja vrata pod Nemškim vrhom 2178 m proti Stolu od- nosno proli Mačenski planini (Klagenfur- terhütte).

Nova pot je brez dvoma ena najzanimi- vejših in najlepših v srednjih Karavankah. Zato vabimo, da se udeležijo te planinske slavnosti čim večje število naših planinar-jev, ki bodo pri tej priliki lahko spoznali enega najskrajnejših predelov Karavank. Udeleženci iz Ljubljane imajo posebno ugodno priliko, ker bo na razpolago direk- ni avtobus, ki bo vozil iz Ljubljane skozi Kranj in Tržico do cestarja pri Sv. Ani in nazaj za ceno 40 Din. Čas odhoda ob 6. zju- traj izpred kavarnice Evrope. Sedež se re- zervira samo onim, ki se najkasneje do petka 18. t. m. popoldne prijavijo v trgovini Go- re (palača Kreditne banke) v Ljubljani in založijo obnemo 10 Din. Podrobnejši spo- ted bo objavljen po plakatih.

Najdba utoplenca v Dravi

Marenberg, 8. septembra.

Drava naplavlja svoje žrte navadno niže Brezna ob Dravi, kjer dela močne ovinke in plitvine. Tako je tudi 28. avgusta napla- vila na posestvu Mandelca v občini Jančev- skem vrhu-Orlica utoplenca, ki je bil že v popolnoma razpadlem stanju. Truplo je moralo ležati v vodi že več mesecev. Veli- kost neznanca je bila okoli 155 cm. Glava je bila vsa obločena in v čeljustih ni bilo sprednjih zob. Tudi desna roka izpod lakta manjka. Ker je truplo bilo že v razkraj- jočem se stanju, se ni niti moglo ugotoviti, ali je utoplenec možki ali ženska, zlasti ker je bil tudi brez obleke.

Najbrž je naplavljen truplo prinesla Drava iz Avstrije, zakaj v gornjem delu Dra-vske doline se ne pogreša nihče. Utoplenče-vo truplo so takoj prinesli v mrtvašnico v Breznem ob Dravi, kjer so ga po pregledu pokopali na tamonjem pokopališču.

Velik vlom v trgovino

Zalec, 8. septembra.

V Gotovljah pri Zalcu so vlonili nezna- ni zlikovci v noči od 5. na 6. septembra v trgovino Lorbeča Josipa. Odneli so 8000 Din v gotovini ter za 12.000 Din raznega manufakturnega in spekerijskega blaga.

Orožništvo poizveduje zelo intenzivno za storilci. Splošna sumnja je naperjena proti skupini cigánov, ki so se klatili tod okoli. Ni pa tudi izključeno, da so izvrši- li vlom potepuhi, ki jih je poslednje ča- se vedno več po deželi ter se preživljajo večinoma s tatvinami in vlomi. Zeleti bi bilo, da bi naše podeželsko prebivalstvo opozorilo ob slednji priliki na take po- topuške sumljive tipe, ki se klatijo okoli njihovih domov.

Prva predstava na prostem 1913

Ljubljana, 7. septembra.

K poročilu, ki ga je pod naslovom »Go- renjski slavček pod milim nebom« prilo- žila ponedeljska izdaja »Jutras«, smo od prijatelja lista prejeli tole beležko:

Navedba, da je v nedeljo popoldne tako lepo uspela uprizaritev Fürstereve nardo- ne spevolgre »Gorenjski slavček« na terasi hotela »Tivoli« v Ljubljani prva ljubljans-ka predstava na prostem, je pomota. Prva gledališka predstava pod milim nebom se je v Ljubljani vršila dne 15. avgusta 1913, torej pred 18 leti, in sicer prav tako ob hotelu »Tivoli«, le da se je scenerija opirala na slikovito razčlenjeno severno stran hotela, kjer se je v tistem času odigra- val nad stopnicami, ki so ondaj držale na gozdno planoto, ter na stopnicah samih.

Igrala se je — srbska vojaka je bila pod vrhovnim poveljstvom kralja Petra prava- krak zmagovalno končala drugo balkansko vojno — enodeljanska drama iz srbske na- rodne zgodovine »Knez Semberjskij«, ki jo je napisal srbski dramatik Branislav Nušić, v ritmični prozi poslovenil pa te- danji intendant ljubljanskega deželnega gledališča prof. Franc Kobal, ki je igra tu- di insceniral in režiral. Gledališki kritik »Slovenskega naroda« je v svojem poročilu objavil:

»Predstava je izborna uspeša. Scenerija je predstavljala prostor v Semberiji. Upri- soritev je bila izborna. Kostumi so veliko pripomogli k lepemu znanju uspehu. Knez Semberjskij je igral g. Skrbinič, knežinja ga. Danilova. Druge manjše vlo- ge so igrali drugi igralci bivšega sloven-

skega gledališča. (Dež. glavar dr. Šušter- šič je bil namreč prav takrat predstave v tedanjem deželnem gledališču ukinil. — Op. ured.) Pašo je igral naš znameniti Da- nilo v vsakem oziru krasno. Nastop uje- taje je bil prav lep. Pašev spremljevalec so predstavljali člani jezdnega oddelka So- kola II. na konjih. To je dalo celi igri še poseben efekt. Posamezniki pohval ne bo- mo pisali — omenimo le izborni nastop gđne. Medičeve. Celotna uprizaritev bi bila še lepša, ko bi se pestri kostumi po- kazali v solnčnem sonu. Med predstavo je narkrat molil dež — občinstvo pa je z zanimanjem vztrajalo do konca.«

Povečanje ljutomerskega sreza

Ljutomer, 8. septembra.

Z novo ureditvijo banovinskih mej je pri- padla velika občina Strigovo dravski bano- vini, ker teži prometno in gospodarsko v Ljutomer. Naš list je pred meseci pisal o potrebi priklopite Strigove ter navedel za to tehne vzroke. Dasi je priklopitev odre- jena in za Strigovo velikega pomena prav tako kakor za Ljutomer, vendar niso s tem zadovoljni nekateri krogi Strigovske občine. Dne 3. t. m. se je vršila seja obč. uprave, na kateri je sklepala o tem, ali naj Strigo-vo ugovarja priklopliti, ali naj se z njo za- dovolji. Razpoloženje med občinskimi oče- li je bilo splošno za ugovor in protest, ven- dar so zmagali naposled prometni in gospo- darski razlogi. Občinski odbor je sklenil, da se ne bo prišlo zoper priklopitev h drav- ski banovini in s tem ljutomerskemu srezu. Nujno potrebno pa je, da se zgradi že pro- jektirana cesta iz Ljutomera v Strigovo, ki bo za približno 6 km krajša od sedanje- cestne zveze. Tudi bi bilo treba zopet uve- sti avtobusni promet, ki bi se sedaj brez- dvomno rentiral. Avtoprometna družba je nekoliko prehitro prodala svoja dva av- tobusa. Morda pa se najde kak privatni podjetnik, ki bo otvoril to gotovo rentabil- no prago.

Iz prejšnje metropole same še naslednjih par beležk: Vilo, ki si jo je zgradil g. Alojz Čerček na Medžurnski cesti, je kupil g. Franc Zitek. — Na Starem trgu je v hiši g. Škofa otvoril g. Ivan Poljanec trgovino s čevlji. Lokal je v bivši garaži avtoprometne družbe, ki je za to primerno preurejen. Le redkokdaj si pri nas mogel kupiti grozdje, dasi smo sredi slovitih gor. Vi- nogradniki so se držali načela, da se ne do- takej grozdja pred bratvijo. Zda je dru- gače, vinarska kriza je povzročila, da do- biš na trgu pa tudi drugod sladkega groz- dja, kolikor si ti ga hoče. Največ se prodaja žlahtnice za 3 do 4 Din kg.

Slavnostna otvoritev prenovljene mestne hiše

Ljubljana, 8. septembra.

Cerjav je »Kraljev teden« tako poln pri- reditev, da se ljudje ne morejo udeležiti vseh, vendar je privabila otvoritev prenov- ljene mestne hiše najodličnejše občinstvo, kar dokazuje, kako se ljubljanci intere- sirajo za prvo hišo mesta. Ob pol 11. so se danes na povabilo župana zbrali v veži magistrata podban g. dr. Pirkmajer, kon- zuli dr. Pleinert Neuville in Rainaldi, pod- župan Jarc z vsemi občinskimi svetovalci in višjimi občinskimi uradniki, predsednik odbora za postavitev spomenika kralju Petru inž. Bevc, obnovitelja magistrata akad. slikar prof. Matej Sternen in mestni arhitekt inž. Vlado Mušič ter konservator dr. Fran Stele. Bilo je tudi mnogo umetni- kov, ki smo med njimi opazili slikarke Anico Zupanec-Sodnikovo, Frana Tratnika in druge. Razen njih se je pa udeležilo otvoritve polno meščanov pa tudi mnogo ljudi iz dežele, ki vse dni oblegajo spome- nik kralja Petra.

V veži je bila postavljena miza s spo- minsko knjigo, ki je na poziv župana v njo vpisal vsak svoje ime. Ko so bili veža, stebrišče, kjer stoji skrinje in topovi in dvorišče, okrašeno s kipom Herkula, ki je nekdanj stal na mestu sedanje dekleške so- le na šentjakobskem trgu, polni občudu- jotih gostov, je svečanost otvoril župan dr. Dinko Puc s pozdravom ter poudarjal, da je obnovitev mestne hiše davna želja vse- ga meščanstva, ki se je slednjič izpolnila. Obnovitev je bila potrebna, ker je bila sta- ra umetnina skrita pod prizidavami, kar je bilo v sramoto vsemu mestu, v drugi vrsti je pa manjkalo občini reprezentativne stavbe, ki jo ponosna Ljubljana gotovo po- trebuje in tudi zasluži. Da se je izpolnila želja vsega meščanstva, gre v prvi vrsti zahvala občinskemu svetu, ki je odobril kredite in s tem omogočil, da sta barba- rstvo naših prednikov popravila in staro krasoto zopet mogla oživiti slikar Matej Sternen in arhitekt inž. Mušič. Nicesar ni- sta dodela in danes je stavba taka, kakor pred dobrimi 200 leti, ko je bila nova. Go- tovo bo delala čast mestu Ljubljani.

Po govoru župana je podal konservator dr. Fran Stele obširno zgodovino častiljiv-ega starodavnega rotovaža ter končal, naj-

prenovljeni rotovž pomeni vstajenje stare Ljubljane.

Vse občinstvo je z vidnim zanimanjem sledilo interesantnemu predavanju in se predavatelju zahvalilo z živahnim aplav- zom. S prav takim interesom so pa na- vzeli poslušali tudi referat obnovitelja stavbe mestnega arhitekta inž. Mušiča, ki je podrobno razložil, po kakšnih načelih je postopal pri obnovitvi, na kakšne neprica- kovane tehnične ovire je naletel pri delu in kako je potem delo srečno izvršil. Ko je omenjal slikarja Mateja Sterena, ki je iz malenkostnih ostankov sgrafitov ustvaril in zopet oživil največjo krasoto rotovaža, je umetnika pozdravilo občinstvo s spontani- mi vzkliki, ki so se zopet ponovili, ko je arhitekt Mušič ugotovil, da vsi delavci, od zadnjega pomočnika pa do arhitekta, za- pušča delo zdravi, kakor so ga zdravi pričeli. Ko je govornik končal, je bil upra- vičeno tudi od deželnih ovacij.

Župan dr. Dinko Puc se je še enkrat za- hvalil gostom za poset, občinskemu svetu za dovoljenje kredita, prav posebno pa se arhitektu Mušiču in slikarju Sterenu za sijajno uspešno obnovitev, konservatorju dr. Steletu pa za podporo pri vsem delu.

Množica se je vsula med stebrišča, po stopniščih in arkadah, ki jih je s prav umetniškim okusom okrasil ravnatelj mestnih nasadov gosp. Anton Lap z ze- lenjem in palmami, da je prišla lepota ar- hitekture do najvišje veljave. Rastline so v taki arhitekturi absolutno potrebne, za- to pa k obnoviteljem magistrata moramo pristiti tudi še ravnatelj Antona Lapa. Vsi, ki so prej poznali stari, napol podrti, nesnažni magistrat, niso mogli verjeti, da je v tako kratkem času bilo mogoče iz- nekdanje podrtje ustvariti tako impozant- no palačo, ki je z njo pridobila Ljubljana najlepšo svojo znamenitost.

Grock

Ljubljana, 8. septembra.

Zvočni film, ki ga pravkar prikazuje ki- no Matica, je iz vrste tistih, katerim tudi stroga kritika ne more odrekati umetni- ske zasnovne izvedbe. Je res, da je ime Grock vsaj toliko spoštljivo kakor Chapli- novo in pomenja za film veliko privlačnost. Saj ga skoro ni izobraženejšega človeka, ki ne bi poznal vsaj po imenu tega, po vsej Evropi poznanega muzikalnega clowna. Znano je pa tudi, kako težko je pridirati film s povsem umetniškimi vsebinami. Po navadi so to filmi samih trikov in slabih vari- etejnih programov, pri »Grocku« pa domi- nira od začetka do konca Grock sam ne le s svojim originalnim, edinstvenim progra- mom, temveč tudi s sijajno igrjo, vedno vsakega velikega filmskega igralca — kaj igralca! Umetnika!

Dva velika, neprekosljiva komika dveh svetov: Chaplin — Amerika, Grock — Evro- pa. Prvi dosleden svoji železni melanholični maski, vedno nerazumljiv za svojo okolico, Grock pa vedno spremljiv, otroško na-iven, vesel lastnih domislekov, ki niso nik- dar plehki, ampak je kljub Grockovemu ve- selju za parodiranje čutili iz njih izobraže- ca z velikim znanjem in umetniškimi hote- njem.

Za film, ki je imel velik uspeh povsod, menda ni nepomembno, da je zanj spisal tekst Grock sam. Le tako je bilo tudi mo- goče v filmu prikazati velikega komika, ka- kor ga poznajo tisti, ki so kdaj prisostvovali njegovim izvajanjem v velikih varietejih.

Grock, s pravim imenom Adrian Wettach, je po rodu Švicar. Tudi njegov oče je bil artist, a se je kasneje na željo svoje žene posvetil urarski obrti. Že s sedmimi leti je bil Grock pri cirkusu. V sedmih letih pa je bil izvežen v konjski dresuri, zongliranju, kot bebasti Avgust itd. Kjer pa je cirkus gostoval, vedno je v dolitnem kra- ju obiskoval šolo in se tako naučil skoro vseh evropskih jezikov. Dvajset let star je bil domači učitelj — poznejšega si sedaj bivšega — madžarskega ministrskega pred- sednika grofa Bethlena. Potem je bil izde- lovalec in uglaševalec klavirjev, polklici godbenik, muzikalni clown, akrobat, zongler, bebasti Avgust, pravi Kitajec in podobno. Pred vojno je bil angažiran tudi v Ameri- ki, leta 1910 pa je nastopal v velikem ber- linskem cirkusu Schumann. Njegova edin- stvena tehnična izvežbanost pa mu je leta 1915 v londonski reviji »Watch your step«, v kateri je igral zaporedoma šest vlog, pri- nesla svetovno slavo, ki ga tudi danes ni zapustila, čeprav že leto dni ne nastopa več v varietejih. 50 let star živi s svojo ženo in nekanjino v San Remu, v baročni, fan- tastično zidanem gradu, kjer se peča le z rokodelskimi posli. Kot priznanje njegovi veliki umetnosti mu je lausanska univerza podelila častni doktorat.

S svojim nastopom v zvočnem filmu pa je Grock ustvaril delo, v katerem sedaj lahko vsakdo spozna njegov neodoljivi hu- mor, ki je na svetu spreobrazil marsikate-rega zakrnjenca in ozdravil nešteto bol- nih, tudi takih, ki jim je življenje postalo brezpomembno. V tem pa je najlepši po- men Grockove umetnosti. Svetujemo iskreno vsakomur: ta film si oglejte in boste zdravi!

V prenovljeni mestni palači

Ljubljana, 8. septembra.

Zda je vse drugače. Ljudje, ki se govo- ro o »mestnih očeti« se že kar težko znaj- dejo v neprenehoma rastoči Ljubljani. In če bo kdo od njih zašel kdaj v mestno hišo, bo sicer ostrel, ali z glavo zmajati ne bo pozabil. Kakor tujec bo stal v veži, gledal okrog sebe in se zamislil. No, spomin mu bo ob novih, čudovitih slikah, ki se mu bo nudila, odpovedal. Tiste slavne rotovski- stražnice, ki je bila na levi strani veže, ni več, in tudi cestnega nadzorstva, ki je bilo na desni strani ni več. Zda je veža široka, vsa nova. Nič več ni tiste tesnobe, ki člove- ku skoro ni dala dihati. Podrte so stene. Temno sivi stebri iz podpeškega kamna podpirajo strop. Nekak svečan mir vlada, da je človeku kakor da stoji v cerkvi.

In nič ne diši po trohobni, ne po smeteh, zaman bi pričakoval, da bi iz mračnega ko- tička hušnila majhna siva stvarca. Tudi po tavžentrozah ne diši več, ne po posušenih brinjevih jagodah. Tiste mamicke, ki so ne- koč prodajale pred hišo domače rože, čaje vseh mogočih vrst, so izgubile svoje šram- be. Da, da, kje je tisto dvorišče, kjer so ča- sih bile vseskrizem razmetane lopate, kjer so kakor stršila ob stenah dvorišča stali krampi, in je tu pa tam na žebli visel od blata oškropljen suknjič...

Nič. Vsa ropotija se je izgubila kdove- kam. Zaman išče človek vrat, tistih debelih,

majhnih, groteskno skrinjastih vrat, ki so nekolihih velik vohod v tescne mestne je- če, pozneje v ropotarnice, in še pozneje v šrambe za tavžentrozhe in brinjeve jago- de, za stojnice, za mestne krampe in lo- pate.

Vse je proč.

Nov svet je tam, kjer je še pred letom dni bilo mračno, umazano, vse zanedarje- no, da se je človek počutil ob pogledu na brezumno razviko kakor bolnik.

Zda pa je oživiljen svet, ki bi bil kmalu ugasnil v pozabi in lenosti starih ljubljani-čanov.

In težko je bilo obuditi svet, ki ga je zgradila nekoč roka neznanega umetnika. Z neverjetno energijo in z božjim darom iz- branca med nadarjenci, je obujen.

To delo sta opravila slovenska človeka: akademski slikar profesor Matej Sternen in mestni arhitekt inž. Vlado Mušič.

Dvorišče je znižano. Prej sta v veži bili dve stopnici. Ni jih več. Veža in dvorišče sta v isti črti. Dvorišče je tlakovano z veli- kimi, štiriglatimi ploščami iz kraškega kamna.

Na levi strani veže in dvorišča pred graj- sko steno se vrsti šestnajst stebrov iz pod- peškega kamna. Temnosiva, bleščeca barva se v mirnem prehodu duži s svetlo tera- kotno barvo sten in belim stropom. Prostor med stebri in stenami je muzej. Takoj pri-

vhodu, na desni strani je niša z veliko got- sko ploščo grbov iz črnega kamna. Pred njo, ob oknu, ki gleda na Mestni trg, je star top iz Napoleonovih časov, na kate- rem je letnica 1812. Prav tako stoji na drugi strani veže pri vhodu, in dva stojita za dvoriščnimi stebri. Na topovih je napis, ki pravi, da so bili viti kraljevi livarni v Pavli, na vseh štirih je videti grb kranj- ske dežele in vezano geslo: »Gai a chi la tochera« — po naše:

»Gorje, kogar bo zadelo«...

Tudi nekaj slovenskih skrinj stoji tam. Ob pričetku stopnišča stoji bronast kip: sv. Krištof. Dolinarjevo delo.

Pa kdo se ne spominja dvoglavega avstrijs-kega črnega orla, ki je nekoč visel na pro- čelju rotovaža. Ta orol je zda slava sta- rina, ki je po dolgem času našla svoj mir. Zda visi za stebriščem na koncu veže in prav dobro je videti na njegovih prsih za- četne črke cesarja Karla VI.

Prvo nadstropje.

Stopnice so hrastove. Na vrhu človek iz- nova obstane. Umazano belih sten s tu pa tam razdrzanimi beležem ni. Stene so tera- kotno rdeče. Tlak je iz rumenih in modro sivih kvadratnih plošč. Stebri hodnika, kino- sijo drugo nadstropje, so nvoji, bleščeci, iz- klesani iz podpeškega kamna. Zid balustra- de pa je obložen s črnimi belgijanskim mar- morjem. Na stopnicah, ki vodijo v so- sednjo hišo k županu, je vzdani kamenit ljubljanski grb. Najlepši okras prvega nad-

stropja pa je krasno, znamenito Bobovo delo: obraz cesarja Karla VI.

Vsa vrata okrog in okrog so nova, iz hra- stovega lesa, in podboji so spet iz podpe-škega kamna.

Dugo nadstropje je podobno prvemu. Tlak je prav tak. Stebri niso zglateni, ne blišče se, stari so, in to je edini vidni osta- nek od starega rotovaža, ki pa celote pravi- nič ne moti. Mehka ter

Domače vesti

*** V spomin blagi slovenski materi.** Iz Šoštanja nam pišejo: Kakor je »Jutro« kratko beležilo, je v Šoštanju umrla gospa **Marija Kolškova** v 56. letu starosti. Novica o njeni smrti je prevzela z globokim občudovanjem vse Šoštanjane kakor tudi vse številne one ljudi, ki so pokojno gospo poznali in jo iskreno spoštovali zaradi ljubeznivosti in dobrodušnosti. Pokojna gospa je bila vdova po notarju g. Vinku Kolšku, ki si je pridobil v hudih borbenih časih pred vojno neprecenljive zasluge za obrambo in varovanje nacionalnih interesov mesta Šoštanja in vse Saleške doline. Gospa mu je bila zvesta opora v srečnih in težkih časih. Ko je notar Kolšek v drugem letu svetovne vojne podlegel težki bolezni, je gospa z vso zlato materinsko ljubeznijo in nezlomljivo vztrajnostjo ugledala svojim otrokom pot v življenje. Vse štiri hčerke so poročene in sicer je gospa Milka soproga sreskega podnačelnika Vrečarja v Mariboru, gospa Vera soproga bančnega ravnatelja Grudna v Ljubljani, gospa Nada je soproga lekarnarja Orožnika v Ptuj, gospa Milena pa soproga g. Goedricha v Šmarju pri Jelšah, dočim je sin Vinko — bivši dobrovoljec na solunski fronti — tehnični uradnik državnih železnic v Beogradu, najmlajši sin Miran pa še študira. Pokojnica je bila odkritosrčna, zares demokratična gospa, spoštno priljubljena povsod. Zadnja leta je bolehalo in zaman iskala pomoči v Zagrebu in drugod. Smrt jo je sicer rešila trpljenja, toda nesumljivo je strla zlato srce slovenske žene in matere. Gospo Kolškovo bodo današnje sredo popoldne položili na šmihelskem pokopališču k večnemu počitku, ki naj ji bo lahek. Žalnočim družinam izrekamo iskreno sožalje!

*** Premeščenje.** V Kotoribo je premeščen višji veterinarski svetnik Hinko Dezen, doslej v Čakovcu, k sreskemu poglavarstvu v Čakovcu pa pride višji veterinarski svetnik Lazar Mitrovič, doslej v Banjaluki.

*** Nenadno je preminul** v Karlovcu upokojeni šolski nadzornik in mestni občinski odbornik g. Ante Stefanac, star 50 let. Pokojnika so pokopali v ponedeljek na tamnošnem pokopališču. Pogreba se je med drugimi udeležili tudi minister za gozdove in rudnike dr. Šibenik.

*** Uspeh zagrebške operne pevke v inozemstvu.** Kakor poročajo iz Zagreba, je bivša priljubljena zagrebška operna pevka Ida Juraničeva angažirana kot primadonna na nemški operi v Hagenu na Westfalskem. Zanimivo je, da je angažirana kljub temu, da po novem nemškem umetniškem zakonu ne more biti stalno nameščen v nemškem gledališču noben inozemskiavec. Namestitev se je vendarle izvršila z motivacijo, da sta glas in pojav Ide Juraničeve nekaj izrednega.

*** Zagrebška občina in organizacija trgovcev z drvi.** Večina zagrebških trgovcev z drvi in tri največje zagrebške industrije drva za kurjavo so se organizirale na bazi prodaje drva po cenah, ki jih bodo sporazumno določile. Mestno obrtno oblastvo se namerava pritožiti proti načinu, ki organizacije pri banki upravi, ki jo bo zaposlovalo za posredovanje, da se ne bodo cene navijale. Mestna občina bo s svoje strani izkušala preprečiti eventualno navijanje cen s tem, da bo vrzela na trg večje količine drva po primerno nizkih cenah.

*** Vojaški gojenci tehnične srednje šole.** Ministrstvo vojske in mornarice je odredilo, da se v prvi letnik srednje tehnične šole v Beogradu umišče večje število podoficirjev, ki naj bi kot vojni-državni gojenci absolvirali tehnično srednjo šolo. Med kandidati so tudi naslednji ožji naiki: inženirski podnadrednik Viktor Miklavčič, Pavel Lokovšek, Alojz Perdan in konjiški podnadrednik Tomaž Žarič.

*** Silen vihar v Medjimurju.** V soboto zvečer je divjal po vsem Medjimurju strašen vihar, ki je ob cestah iz Doline Lendave proti Čakovcu podrli mnogo dreves, med njimi tudi precej sadnega drevja. Na več krajih je vihar poškodoval strehe poslopij in razdrli lesena poslopja.

*** Potres v Sarajevu.** V soboto zvečer ob 9.40 je seizmološki zavod v Sarajevu zabeležil potres, ki je trajal le nekoliko sekund. Epicenter potresa se nahaja nekje v bližini Škoda potres ni napravil.

*** Brezobzirni kolesarji.** Iz Litije nam pišejo: Tako divji kakor pri nas so kolesarji malokje. Zato pa so karamboli na naših ulicah prav pogosti. Zaradi kolesarske brezobzirnosti je za primerila te dni nezgoda malemu Vrhovčevemu dečku, ki obiskuje šole letos 1. razred osnovne šole. Fantčič je korakal ob cestnem robu na Brilejevem ostrem ovinku pa je zavozil vanj z vso silo neki mlad kolesar in ga sunil v betonsko ograjo. Res, pravi čudež, da se otročiček ni ubil. Od bolečin deček ni mogel vstati. Bratec, ki ga je spremljal v šolo, in drugi ljudje so dvignili malega onesrečenca in ga poizkušali postaviti na nogo, pa ni šlo. Malega ubožca so odnesli k staršem. Pozivamo oblastvo, naj kaznuje strogo vse kolesarje, ki postavljajo v nevarnost zdravje in življenje pasantov.

*** Žrtve žeparjev med romarji.** Letos je za Mal. Šmaren potovalo skozi Ljubljano znatno manj romarjev kakor druga leta. Rakovnik je pač dobil svoj delež zaradi velikih prireditev v okviru Kraljevskega tedna, znatno manj dotoka pa je bilo na Brezjah. Tu je delovala očividno prav sprotne organizirana tolna žeparjev, ki je večer hudo oškodovala kar šest romarjev. Neki ženici je bilo ukradenih 4500 Din, vsi prihranki, ki jih je bila zaradi varnosti vzela s seboj na božjo pot. Neki drugi žrtvi je žepar v cervki izmuznil listino s pol-druhim tisočim Din, na tudi pri ostalih okradenih je plen bil prav znaten. Kakor smo že prikrajz omenili, so naši ljudje vse preveč zaupljivi nasproti svoji okolici. Tako je bilo tudi na Brezjah. Ko sta bili izvršeni prvi dve tatvine, so bili romarji s prižnice opozorjeni k previdnosti, a žeparji so navzlic temu našli še nove žrtve.

*** Zasedovan vlomilec.** Kakor smo poročali, je bil nedavno izvršen v obrat inž. Milana Lenarčiča v Ribnici na Pohorju dr-

zen vlom. Vlomilec je odnesel več gonilnih ivermenov in še nekaj drugih predmetov, tako da je lastnik oškodovan za par tisočakov. Orožniki so dognali, da je izvršil vlom delavec Ivan Ramšak, star 34 let, ki je v tamošnji okolici že znan kot nevaren zlikovec. Ramšak se skriva, pred bezpom pa je ukradel še delavcu Josipu Kotniku iz Josipola 250 Din vredno srebrno uro.

*** Vagon žične železnice ga je ubil.** V vasi Stupah pri hrvaških Križevcih se je zgodila huda nesreča. Tam je bil zaposlen pri žični železnici kmetijski fant Nikola Jandrovič iz Apatovca. Nenadno je žica počila in vagon, poln premoza, je padel nanj in ga ubil.

*** Pastirček je zaklal tovariša.** V vasi Gjelotovu pri Vinkovcih se je stregel 12-letni pastirček Adam Žutaniac z enako starim tovarišem Stjepanom Šuvakom. Med pretenom je Žutaniac zgrabil za nož in zaklal Šuvaka. Sinka je našel njegov oče že mrtvega.

*** Oblike in klobuke kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

*** Nagrobne spomenike v najmodernejših oblikah vam nudi naenicele kamnoseško-koparsko podjetje Frano Kunovar, okolišče Sv. Križ Ljubljana tel. 2787.**

»ITO« zobna pasta najboljša.

Vaše plošče in filme

razvija in napravi slike Drogerija Kanc, Ljubljana — Maribor 3

Iz Ljubljane

*** K prvenstvu tekmi Maribor-Litija** bo vozil v nedeljo 13. t. m. v Maribor poseben izletniški vlak. Prejeli smo: Na željo vnetih ljubljanskih nogometašev »drukarjev« se je vodstvo Litije odločilo organizirati za nedeljsko prvenstvo tekmo Maribor-Litija, ki je za Litijo v mnogih ozirih brezdvomno važnejša, kakor pa so bile poslednje ligne tekme v Zagrebu, poseben izletniški vlak po polovični ceni (55 Din tja in nazaj). Za ta vlak je določen posebno ugoden vozni red. Odnajal bo vlak iz Ljubljane okoli 7. jutraj, tako da bo v Mariboru že pred 11., vračal pa se bo iz Maribora okoli 22. Prihod v Ljubljano okoli 1. ponoči. Vlak bo imel postanek samo na nekaterih vmesnih postajah. Ker mora vodstvo kluba vedeti za število potnikov že v petek zvečer, se naprošajo vsi, ki se nameravajo udeležiti tega pohoda »drukarjeve« v Maribor, da se prijavijo do petka zvečer v kavarni Evropi. Prijave se sprejemajo brez vplačila vozarine. Prijave se oddajajo osebno ali pa tudi telefonično (telef. št. 2018). Polovična vozna cena velja tudi od vseh vmesnih postaj, kjer bo imel vlak postanek. Posebno ugodno je to za vse one kraje, kjer obstajajo športni klubi, zlasti za Celje itd. Potniki kupijo na odhodni postaji cele vozne listke, opremljene z vlačnim žigom, in se z njimi vračajo iz Maribora, zato jih v Mariboru ob prihodu ne sme nihče oddati. Ako sodimo po zanimanju za ta vlak, bo pohod v Maribor še veličastnejši, kakor je bil oni v Zagreb.

*** Ljubljancani, Sokoli in prijatelji Sokolstva,** kupujte pridno tablice za veliko tombolo Društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški, ki bo prihodnjo nedeljo popoldne na Kongresnem trgu. Nudi se vam izredna prilika, da za mal denar zaženete krasne dobrote. Tablice dobite v vseh trafikah.

*** Alpski film »V kraljestvu zlatoroga«** se bo predvajal danes ob 17. in 20. uri neprekinjeno zadnjikrat. Predvajanje bo v veliki dvorani »Uniona«.

*** Nesreča pri odskoku s tramvaja.** Na Marijinem trgu se je večer okrog 15.30 ponesrečila 50-letna posestnikova žena Neža Tavčarjeva, doma iz Selc nad Kranjem. Prišla je bila v Ljubljano, da si ogleda vse prireditve na praznik. Peljala se je s kolodvora v mesto, na Marijinem trgu pa je prezgodila odskočila s tramvaja in padla. Obležala je s precej pobito glavo in so jo morali nemudoma prepeljati v reševalnim avtom v splošno bolnico.

*** Tatvine.** Policija je v zadnjem času polovila precej tatov koles in jih spravila za zamrežena okna. Vzlic temu pa mesto te sodrže še ni očistoeno — so tatvine koles še vedno na dnevnem redu. V ponedeljek dopoldne je tat odbejal kolo Antona Osaniču iz veže št. 3 v Šelenburgovi ulici. Kolo je bilo dobro ohranjeno, vredno 1500 Din in znamke »Orion«. — Neki tat se je splazil v shrambo Avgusta Jerška na Gosposvetski cesti 13. Vse je pretaknil a ker je ni našel nič primernejšega, je ukradel par črnih čevljev, 2 kg medu, 2 kg jabol in drobnarije. — Na vrt hiše prof. dr. Zalokarja v Maistrovi ulici se je ponoči splazil neki potepin in skušal vlomiti

v stanovanje. Pri tem poslu pa ga je zalotil nočni čuvaj in se je v viličo posrečilo pobegniti. Vlomilec je bil srednje postave. Iz nekaterih vzglavnikov, ki jih je čul nočni čuvaj bi bilo sklepati, da je bil Hrvat. Vlomilca zasleduje policija.

*** Cenilcem damam vladno sporočam.** da sem damsko-frizerski salon povečal in preuredil na najmodernejši način in popolnil z raznimi aparati svetovnega slo-polnil z raznimi aparati svetovnega slovesa. Obtem naznanjam, da sem brivski salon opremil s hieneličnimi stoli ameriškega tipa in z aparati trajne ondulacije za gosnede. Za obilen obisk se priporoča salon Navinšek, Šelenburgova ulica.

*** Izgubljen.** Državni uslužbenec je izgubil 5. t. m. med 15. in 16. na potu od Krekovega trga preko Mestnega trga in Brega do Gorupove ulice ter nazaj grede preko Emonske ceste, Brega, Zvezde do konca Šelenburgove ulice večjo vsoto denarja (7 komadov po 100 in 4 kom. po 10 Din), ki ni njegova last. Poštenega najditelja prosim, da ga odda ali policijski direktoriji, ki ima stvar v evidenci ali pa v Rožni ulici 37 pri Dolinarju proti dobri nagradi.

Iz Maribora

*** Praznik Male gospojnice v Mariboru** je bil tudi letos miren. Okoli bazilike Mater božje se je pač nagneto nekaj romarjev, tudi je bilo nekaj obligatnih stojnic, ki pa zaradi skrajno slabe konjunkturi niso prišle na svoj račun in so nekateri stoiničarji celo nepobojno preklinjali. Trgovine so bile dopoldne odprte. Zjutraj je po celonočnem deževju nastopil cel mraz, ki je pač le potrdil staro narodno prislovico: Mala maša za suknjo voraša. Govorica, da je na Pohorju ponoči morali pasti sneg, se je razblijila, ko se je dopoldne iznad Pohorja dvignila megljena kapa in so se obronki Pohorja pokazali v svežem zelenju. Popoldanski solnce in skoro tolo vreme na je bilo naravnost idealno za krašje izlete. Od nedeljskega na torek je policija izvršila štiri aretacije. Neka Marija B. se je prerešila nad tvoj lastnino. Anton B. je star demoliržen potepuh. Nežika R. je prevelika prijateljica tujih ženov, a Bogomir U. je s svojimi tovariši ponoči preveč razražal. Skupno je bilo vloženih dvanajst prijav. Večinoma zaradi prometnih prehov in podobnega nemira.

*** Edina prireditev večerajšnjega praznika v Mariboru** in okolici je bila običajna vsakoletna vrtna veselica izobraževalnega društva trgovcev in obrtne napredne mladine v Lovrenčičevi gostilni v Košakih. Razen običajnih gostov se je zbralo tudi mnogo drugega občinstva iz vseh slojev prebivalstva. Za zabavo je skrbela agilna godba Lire, a tudi raznih drugih atrakcij ni manjkalo.

*** Dan nesreč s motornimi vozili.** Na državnih cestah pri Bohovi je 25 letni trgovec Srečko Pozne iz Oplotnice na poti iz Maribora podrl s svojim motornim kolesom na tla nekega starčka, ki se za njegove signale s hupo sploh ni zmenil, ker je bil menda naglušen. Pri tem je Pozne sam padel s kolesa ter dobil tako hude poškodbe, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico. Tja so pripeljali v nezvesti tudi povoženega starčka, ki pa je večer ob 9. dopoldne podlegel poškodbam, da bi se bil še prej zavedel. Ker pri njem nismo našli nikakih listin, dosedaj se niso mogli ugotoviti njegove identitete. — V ulici Ob jarku je padel na razmočeni cesti s svojim motornim kolesom 28 letni natak Ivan Čerle. Dobil je na glavi precej hude poškodbe. Na reševalnem oddelku so mu prožili prvo pomoč, ga obvezali in nato izročili v domačo oskrbo. — Orožniški narednik Rudolf Lah, vodja orožniške stanice v Studenih pri Mariboru, pa bi bil kmalu postal žrtev mestnega avtobusa. Ko se je peljal s svojim kolesom čez Glavni trg, je zavozil vanj mestni avtobus. Narednik Lah je bil še toliko prisoben, da je v zadnjem trenutku odskočil s kolesa, ki ga je avtobus popoimoma zdrobil.

*** Nesreča pri mlatilnem stroju.** V Gačniku pri Pesnici je prišel 18-letni posestniški sin Karl Horvat z desno roko v čistilni predel mlatilnega stroja. Zobje je fantu zmečkal desno roko in so ga morali prepeljati v bolnico.

*** Drzen napad na cestil.** Na cesti št. 53-Pesnica so neki neznanec navallili na 53-letnega zidaria Antona Lepenika iz Maribora. S koli so ga tako odledali, da je dobil hude poškodbe na rokah nogah in hrbtu. Pri pregledu v bolnici so tudi ugotovili, da ima zlomljeno ključnico. Moža, ki je obležal nezavesten, so čele naslednje jutro našli ljudje in ga spravili v mariborsko bolnico. Žal na napadenec ne ve ničesar konkretnega novejši o napadalcih, kar seveda zelo otežkoča sledovanje. Take surovine je treba preprečiti iz človeške družbe, ker ne samo škoduje, vgladu našega ljudstva, marveč tudi tuskemu prostetu.

*** Prijave za enoletni trgovski tečaj Slovenskega trgovskega društva v Mariboru** se sprejemajo dnevno od 10.—11. na Zrinjskega trgu (državna trgovska akademija). Sprejemalo se tudi mislene prijave.

*** Kinematografske predstave.** Grajski kino: do vseheta četrtka veliki zvočni »Poročnik carjeve garde«. Kino Union: do danes 100% nemški govorci in zvočni film »Sence podzemlja«.

Vse šolske knjige

v najnovejših predpisanih izdajah kupite najbolje in najceneje v

KNJIGARNI TISKOVNE ZADRUGE,

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Iz Celja

*** Zaključek tečaja za prirobovanje usnja.** Včeraj dopoldne ob 9 je bil na svo- ga način zaključen v Obrtnem domu dva-mesečni tečaj za prirobovanje usnja, ki ga je priredila banska uprava s sodelovanjem celjske čevlarske zadruge. Tečaj je obiskovalo 37 udeležencev (29 rednih). Vredil ga je strokovni učitelj pri banki upravi g. Josip Steinman. Pouk se je vršil dnevno od 14. do 20. Učna snov je obse-ovala prirobovanje lenjenice barvanje usnja, ortopediko in celulozno izdelke. Zaključku tečaja je prisostvoval tudi obrtno-zadružni nadzornik pri banki upravi g. Ignac Založnik, ki je v lenem govoru dočim veliki omen učni tečajev, ki naj pomagajo obrtništvu v borbi za existenco in proti velikim konkuren- manjvrednih tovarniških izdelkom. Pod-členik čevlarske zadruge v Celju g. Kolo-man Lampret se je zahvalil v imenu udele-žencev tečaja vsem ki so omogočili iz-veditev G. Steinman je obrazložil doseže-ne uspehe, sledniti pa je izrazil strokovni tajnik g. Drago Zabkar pripravljenost celjskega Obrtnega društva pomagati vseli in po vsej svoji moči v dosegu čim bolj-nejših strokovnih in slošne izobrazbe obr-tništvu. Ogled razstavljenih predmetov, ki so jih udeleženci tečaja sami izdelali, je po-kazal, da morejo obrtniki nuditi občinstvu prvovrstno blago, ki ne le ne zaostaja za tovarniškimi izdelki, temveč jih celo prekaša. kar je z navdušenjem odkrito priznal tudi neki navzoči čevlarski moš-ter iz Nemčije. Poset razstave v gornji avtorini Obrtnega doma je prežalčen in ga vsakomur, zlasti za našim trgovcem, tolo priporočamo. Razstava traja le še danes in jutri.

*** Modernizacija banovinskih cest v celjski okolici.** Banska uprava v Ljubljani je obvestila obe celjski občini da bo iz-vršen na banovinskih cestah Celje-Laško do konca Brega in Celje-Rogatec do Z-mekovega marofa v Zavodni asfaltni ma-kadamski tlak, k čemur morata prispevati svoj del tudi obe občini, kolikor ležita na njunem teritoriju. Mestne občine bi pri cesti na Bregu ne zadela obveznost spon-šila, dočim bi pri cesti v Zavodni morala prispevati 27.571 Din. Mestni svet je skle-nil na svoji petkovi seji, prispevati ome-jeni znesek iz dohodkov knuka za tekoče leto. Glede modernizacije laščevje ulice, ki je tudi na program, klub nučnosti in resnični potrebi še ni bilo sklenjenega nič pozitivnega. Okoliški občinski svet, ki je imel sejo tudi v petek zvečer, pa je skle-nil, da bo kril svojo obveznost iz odnora sreskega cestnega obora v znesku 300.000 Din. ostanek 72.510 Din pa naj bi se raz-delil v enaki izmeri med obe občini.

*** Nove javne svetilke.** Okoliški ob-činski svet je odobril postavitev 4 novih javnih svetilk in sicer 2 na Pokopališki cesti med Zidanškovo trgovino in okoliškim pokopališčem, 2 pa na Jožefovem hribu. Ostale potrebne javne svetilke pri-dejo na vrsto v prihodnjem proračunu.

*** Nova gostilna v Liscah.** Na seji okoliškega občinskega sveta je bila izrečena krajevna potreba nove gostilne v Liscah pri Celju, ki jo bo odprl v interesu ospe-ševanja tujskega prometa domačin g. Pe-triček. Novi gostilni nihče ne nasprotuje, a splošno se ugotavlja, da je bila že po-novno odklonjena enako utemeljena proš-nja g. Kolencu v Zavrdu.

*** Mestni kino bo predvajal drevi ob pol 21. krasno filmsko zvočno opereto »Ljubim, ljubim, ljubim...«** z Willyjem Forstom v glavni vlogi.

Iz Litije

*** Gasilski kongres na platnu.** Litjska gasilska župa bo predvajala za svoje članstvo iz Litiskega in kresniškega okrožja film o lanskem gasilskem kongresu v nedeljo 1. t. m. ob 10.30. Župno vodstvo pro-si vse društvene funkcionarje, naj agita-rijo pri svojem članstvu za čim večjo ude-ležbo. Film je precej drag in bo morala eventualno izuzbo kriti gasilska župa. Kdor si želi osvežit spomine na lanski kongres in videti na platnu svoje tovariše in morda tudi sebe, naj pride!

*** Otvoritev sezone v kraljestvu šaha.** Naše šahiste so jesenski večeri zopet združili ob šahovnicah. Prejšnji teden so imeli pri »Urški«, kjer se bodo vršili tudi stalni igralni sestanki, občini zbor, na ka-terem so izvolili novo klubovo upravo, ki ji predseduje tukašnji odvetnik dr. Ivan Mazej. V kratkem se bo pričel turnir za klubovo prvenstvo. Pričlašenič je že 16 igralcev. Pričlašence sprejema predsednik dr. Mazej.

*** Osebnost v. Tavželj Josip** doseda-nji učitelj srbohrvaščine na litjski in šmarni osnovni šoli, je odšel na novo službeno mesto v Ormož.

*** Glavno zalogo tobaka** je izlčilital kot najnižji ponudnik z 0.84% provizijo tukašnji trgovec in župan g. Lebinger Hinko.

*** K zadevi samostojne litjske fare.** Svoj čas smo poročali o akciji za ustano-vitev samostojne litjske fare. Sedaj je namreč tre Litija, čeprav važen uradni in-dustrijski obrtni in trgovski center, le podružnica sosednje šmarnske vasi. Sesta-nek interesentov bodoče samostojne žu-pnije je sicer pristal na nieno ustanovitev izreket na se je proti predlogu pripravljal-neza obnora, da se zgradi novo župnišče v sedanje župnišče ne se naj namesti ka-planija. Takoi po sestanku je že kazalo, da je orisnala zadeva na mrtvo točko. Te dni na je bil imenovan za začasnega žu-pneza uravnavatelja dosedanj šmarnski ka-plan g. Lovšin Vinko, ki je bil obenem katehet na litjski osnovni šoli. G. Lovšin bo opravil dušnostarske naloge noge-oval verouk na osnovni in obrtno-nadalje-valni šoli in nadaljeval akcijo za popolno farno.

Iz Konjic

*** Osebnost v. Tukašnji veterinar g. Uršič Anton,** ki je bil ned kratkim mno-ten, se je preselil k Sv. Juriju ob lužni železnici. Njegov naslednik v Kulterer star sokolski delavec, je že nastopil svoje služ-beno mesto in ga iskreno pozdravljamo. — Kmetijski referent na tukašnjiem svetov- načelstvu g. Nemec se je vrnil z vojaške vežbe in zopet posluje v svojem uradu.

Danes premiera in gostovanje naj-slavnjšega svetovnega klovna-umetnika

GROCK

Klasični mazaalni monstre spod-re slovega umetnika, ki je ve-dno nastopal le na odrih največjih svetovnih varietejev

Senzacija prvega reda.

Smeh! Zabava! Krihot!

Kot dopolnilo najnovejši Para-mountov zvočni tednik

Predstave danes ob 4., 1/8.

in 9.1/4 zvečer

Predprodaja vstopnic od 11. dop-do 1/2.13. in od 15. ure dalje.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

V teku zime namerava po vsem prirediti kmetijska predavanja. — Na mesto odi-slega sodnika g. Šmalca Leopolda je prišel sodnik g. Torelli Albin iz Crnomlja, ki je že prevzel naloge.

*** Družabni sestanki Sokola** bo v so-boto 19. t. m. v zbornih prostorih Narod-nega doma pod ceslom »Konjice v jeseni«.

*** Sokolska prireditve v Ločah** se vrši v nedeljo 13. t. m. popoldne

Iz življenja na deželi

SEVNICA OB SAVI. V soboto 5. t. m. je nastopil na novem službenem mestu v Sevnici učitelj g. Maks Zitnik. Naš Sokol pridob z njim novega člana in dobrega pred-njaka. Poslopje, v katerem so uradi okraj-nega sodišča, je kupil župan g. Krulje »d Smrekerjevih dedičev. Stavbo pa bo odku-pila od g. župana občina Sevnica pod ugod-nimi plačilnimi pogoji. — Zadnji čas je, da naročite še knjige Vodnikov družbe, Na-ročnike za l. 1932, sprejema se do 15. t. m. g. Lindič Drago, poštni upravitelj v Sevnici.

Ustanovitev Ipavčeve pevske župe JPS

Zaradi obilice gradiva v zvezi z zgodovinskimi državopolitičnimi do-godki in s »kraljevim tednom« v Ljubljani smo žal morali pretekli teden odložiti več važnih poročil, med njimi tudi naslednje:

Že l. 1925 se je ustanovil v Mariboru pripravljalni odbor, ki naj bi izvršil po-trebno za ustanovitev pevske župe za šta-jerski del Slovenije v smislu dogovora, da se za Slovenijo ustanovita dve pevski župi Jugoslovenskega pevskega saveza. Dočim se je Hubadova župa za kranjski del Slove-nije takoj ustanovila in vsledno posluje, pa v Mariboru kljub ponovnim injekcijam stvar ni šla naprej. Šele letos se je neka-terim energičnim gojiteljem pevske umet-nosti zdelo cinčanja dovolj, dne 30. julija se je na posebnem sestanku določil nov pripravljalni odbor, ki je sklenil, da izve-de ustanovitev župe ne glede na število prijavljenih članov.

Tako se je v soboto 29. avgusta v Ma-riboru v prostorih Glasbene Maticе izvršil ustanovni občni zbor. Udeležili so se ga delegati vseh glavnih mariborskih in okoliških, ptujskih in celjskih pevskih društev. Prisostvoval je tudi povodovja Hu-badove pevske župe, znani glasbenik in urednik pevske revije »Zboric«, g. Zorko Prelovec, dočim sta mojster Hubad in predsednik Hubadove pevske župe dr. Švi-gelj zbor pismeno, oziroma brozjavno po-zdravila. Predsednik pripravljalnega odbo-ra prof. Mirk, ki je otvoril občni zbor, je izjavil svojo radost, da je končno tudi tu prodrlo razumevanje potrebe skupne pev-ske organizacije. Gg. Vokač in Faganel sta podala poročilo o pripravah. Z. Prelovec pa je pojasnil razne točke pravilnika ter stremljenja JPS.

Pri volitvi župne uprave so bili izvolje-ni: prof. Vasilij Mirk za predsednika, Ru-dolf Bradac »Oljka«, Celje za podpred-sednika, Franjo Mordej »Drava«, Mari-bor za tajnika, Albin Živko »Drava« za njegovega namestnika, Joško Lukša »Ja-dran«, Maribor za blagajnika, Joško Roj-c »Jadrane« za njegovega namestnika, Jan-ko Gasparič »Maribor« in Albin Horvat »Drava« za župni zborovodji, Anton Ja-godič (Glasbena Matica, Maribor) za arhi-varja in Marija Rozman (Gl. Matica, Ma-ribor) za njegovo namestnico, prof. Kon-rad Fink (Celjsko pevsko društvo), Joško Hrastelj (Maribor) in Mirko Logar (Glas-bena Matica, Ptuj) za člane uprave, v na-dzorni odbor pa Janko Arnuš (Glasbena Matica, Maribor), Jakob Ropret »Lira«, Radvanje in Joško Vokač »Drava«, Ma-ribor.

V spomin prvih slovenskih glasbenikov iz zelene Štajerske se župa imenuje Ipav-čeva župa v Mariboru. Prva nedelja v ma-ju vsakega leta je dočena kot skupen župni pevski praznik. Ob tej priliki bodo vedno tudi občni župni župe ter pevski koncerti ali tekme včlanjenih društev. Ofi-cijelno glasilo župe je poleg »Muzikoea G'snik« kot glasila JPS, pevska revija »Zboric«.

Po nekaterih nasvetih udeležencev v teh-ničnem in organizatornem pogledu, je predsednik prof. Mirk zaključil zborovanje in pozval vse na resno in smoteno delo.

Na občnem zboru se je včlanilo v župo osem pevskih zborov, pripravljeni pa smo, da bo pri smotrenem delu župne uprave ter dobri volji pevskih društev število v kratkem naraslo ter da se bodo včlanili vsi pevski zbori iz bivše štajerske. Pri-jave se nameravajo na: Odbor Ipavčeve pev-ske župe, Maribor.

kino DVOR LJUBLJANSKI

Ob najnižjih ljudskih cenah

4 in 6 Din

ITA RINA

v filmu

Obešenjakova Tončka

Predstave ob 4., 7. in 9. uri

GOSPODARSTVO

Izgledi za izvoz lesa in lesnih izdelkov

O izgledih za izvoz lesa in lesnih izdelkov je zbrala Zbornica za TOI v Ljubljani za letošnji izvozniki kongres naslednje podatke.

Za izvoz lesa pride za naše kraje v poštev v prvi vrsti italijansko tržišče. Naš izvoz zadeva v Italiji za ostro konkurenco avstrijskega in deloma tudi ruskega lesa. Produkcija naše lesne industrije ni še zadostno prilagodena zahtevam prekomorskih tržišč, saj se polovica produkcije sploh ne da drugje prodati kakor v Italiji. Deloma je naša produkcija specialno prilagodena italijanskim zahtevam, deloma pa je izdelava blaga pomanjkljiva. Sem spadajo prvi vrsti tesani tramovi, katerih eksportna količina se v dravski banovini ceni na 12.000 vagonov letno. Nerešena tarifa vprašanja, predragi lesarinski prostori ob železnici, velike cestne davke in takse za carinsko posredništvo jemljejo vsako možnost zasluga. Industrija lesne ambalaže razpolaga z velikimi množinami izdelkov, od katerih pa je težko naprej predvideti kolike količine bo mogoče spraviti v promet. Zabožnih delov bi bilo za izvoz do 300 vagonov na razpolago, vendar so direktni stiki z oddaljenimi državami in otoki, ki bi prišli za konsum embalaže v poštev. Se vedno neizodoljena, izvoz rezanega lesa bo ostal predvidoma na lanske višini; pri izvozu drv pa se pričakuje izboljšanje situacije, ker se je letos manj produciralo. Zaradi izrednega padanja izvoza toži tudi industrija upornega pohištva, dočim se je industrija kopit vsaj nekoliko prilagodila danim razmeram in skoro polovico svoje proizvodnje plasira v inozemstvu. Ne glede na to pa je zaposlitev v primeru s kapaciteto tvornic za kopta zelo slaba. Računa se, da bo izvoz opremljenega pohištva padel za ca. 70% napram prejšnjemu letu. Izvozniki lesa iz dravske banovine v Madžarsko so opravljeno pritožbo nad težkočami, ki jih povzročajo madžarske davčne in valutne odredbe. Konkurenčnost naše industrije lesnih izdelkov v izvozu ovira zelo okolnost, da železniška uprava ne odobri razširjenja tarife za žage tudi na industrijo lesnih izdelkov. Posledice tega so danes že očitne, kljub temu železniška uprava še vedno ni revidirala svojega stališča. Za izvoz dog in sodov ni posebnih izgledov.

Izvoz rezanega lesa in lesnih izdelkov v pristanišča Sredozemske kotline je silno oteženo zaradi rumunske in v manjši meri ruske konkurence. Za zaboje pridejo n. pr. v poštev pristanišča Smyrna, Jaffa, Haifa, Aleksandrija, Algier, Oran, Marseille in Španija. Prvenstveni vzrok sedanje stagnacije je sicer iskati v splošni gospodarski depresiji, toda poleg tega postaja vedno jasnejše, da izgubljajo Jugoslavlja svoja stara tržišča, kar je usodnejše od same krize.

V papirni industriji so izgledi za izvoz do skrajnosti poslabšani. Inozemska konkurenca uspešno pobija naš izvoz z nizkimi tarifami na vseh izvoznih tržiščih tako, da se je večina domačih podjetij odločila, da opusti izvoz in reducira produkcijo, ker je pri sedanjih prilikah zastojanja režija pri zastojanju manjša, kakor je izguba pri eksportu. Izvoz bo dosegel kvečjemu polovico lanske letošnje kvote. Dasi se je produkcijska zmogljivost jugoslovenske industrije lesenke od lanskega leta povečala za okrog 500 vagonov, bo izvoz komaj dosegel lanske letošnje količine ca. 50 vagonov v vrednosti ca. 2 milijonov dinarjev. Pri tem pripominjamo, da so mnogi zavodi oddali svoja naročila in dobave inozemskim tvrdkam na škodo zaposlitve domače konkurence.

Pospeševanje izvoza na Poljskem

Variava, 2. septembra.

Zaradi velike ekonomske krize, ki jo preživlja Poljska že več let, so primorani državni krogi posvečati čim večjo pažnjo izvozni trgovini. Skupno delo državnih oblasti in gospodarskih organizacij je mnogo pripomoglo k boljsemu stanju trgovinske bilance v tek. letu. Ako bo šlo tako naprej, bo trgovinska bilanca letos zopet aktivna. Res gre to v precejšnji meri na račun zmanjšane uvoza, deloma zaradi visokih uvoznih carin, deloma zaradi zmanjšane kupne moči prebivalstva, toda na drugi strani je za Poljsko razveseljivo dejstvo, da je kljub splošni krizi na svetovnem trgu, poljski izvoz nazadnje letos le za 4 odst. to je, kakor rečeno, v veliki meri zasluha sistematičnega dela vlade.

Poleg kredita, ki se dovoljuje izvoznikom iz posebnega fonda za podpiranje izvoza, poleg prometnih olajšav, zelo dobro organizirane informativne službe v inozemstvu itd., so največje važnosti izvozne premije, s katerimi podpira vlada izvoz. Premije se dajejo za izvoz raznih industrijskih izdelkov, še več pa za izvoz poljedelskih proizvodov. Izdatki na vse izvozne premije so znašali lani okrog 50 milijonov zlotov, od tega skoro 35 milijonov samo za poljedelske proizvode.

Ker so izdatki na izvozne premije zelo visoki in se stalno naraščajo, se je v poslednjem času mnogo razpravljalo o tem, ali je koristno in umestno, da država izdaja tako ogromne vsote v to svrhu. Vedno česči so bili glasovi proti daljnjemu podeljevanju izvoznih premij. Ta kampanja je povzročila zlasti na poljskem žitnem trgu velik zastoj, ker velja zakon o izvoznih premijah le do 31. oktobra t. l. in nihče vedel, kako bo potem. Da bi se odstranila ta nesigurnost, je bila slednjič vlada primorana pristopiti k rešitvi tega vprašanja. Po vsestranskem proučevanju je ministrski svet odločil na eni svojih zadnjih sej, da se podeljujejo še nadalje premije za izvoz poljedelskih proizvodov. Vlada je mnenja, da je z ozirom na prilike, ki vladajo na svetovnih tržiščih, potrebno tako podeljevanje premij posebno podeljencem. Podeljane so naslednje premije: na izvoz moke 12 zlotov za 100 kg, pšenice 6 zlotov, rži 6 zlotov in ječmena 4 zlotov za 100 kg. Eventualna prekinitev se bo za v bodoče objavila najmanj dva meseca prej. Ta klavzula o dvomesečni odpovedi premije bo imela velik vpliv na zaključevanje terminkskih kupelj, ki do sedaj na Poljskem niso bile običajne in ki bi mogle v veliki meri vplivati na poboljšanje položaja na žitnih tržiščih.

Poleg dosedanjega podpiranja pa se pričakuje tudi razne druge mere, ki bi mogle koristiti pojačanju izvoza. Izdeluje se

načrt zakona o povrnitvi poslovnega davka na surovine, ki so se porabile za izdelovanje blaga, namenjenega izvozu. Daljše posebno v svrhu pojačanja izvoza poljedelskih proizvodov pripravljajo načrt zakona o standardizaciji poljedelskih proizvodov. Računa se dalje, da bo v kratkem izšla naredba o ukinitvi poslovnega davka na žitne kupčije, zaključene na žitnih borzah.

S vprašanjem podpiranja izvoza s strani države se je bavil tudi zadnji kongres vseh poljskih industrijsko-trgovskih zborov v Lovu. Kongres je izdelal elaborat o merah, katere bi morala se podvzeti država v svrhu čim večjega pojačanja izvoza. Pri tej priliki se je posebno poudarjala važnost zanesljive informativne službe o položaju na inozemskih trgih. Kongres je med drugim zahteval: Pri državnem izvoznem institutu naj se osnujejo referati za posredne države in poveča število lastnih dopisnikov izvoznega instituta v inozemstvu; poveča naj se število trgovinskih atašeev pri poljskih posolstvih in konzulatih; državni uradniki, ki imajo posla z izvozom, naj poglobijo svoje znanje s sistematičnim študijem v inozemstvu, pri čemer bi bile k stroškom pripravljene pripisevati tudi zbornice.

Glede izvoznih premij se je kongres izjavil proti njihovi ukinitvi, kar je smatral, da bi bilo to nevarno za trgovinsko bilanco, za zaposlitev delavstva, kakor tudi za državne dohodke, ki rastejo paralelno s pojačanjem izvoza. Kongres je celo predlagal, da se razširi sistem izvoznih premij še na nove artikale, za katere obstoji možnost večjega placiranja na inozemskih tržiščih. Poenostavijo naj se carinske formalnosti, razširi povračilo raznih davkov in trošarin za blago, ki se izvozi.

Dr. M. V.

Naši kmetovalci in razširjenje žitnega monopola

V zvezi z uveljavljanjem zakona o prodaji pšenice v tuzemstvu smo prejeli iz krogov naših kmetovalcev vprašanja, ali morajo tudi oni prijaviti zaloge pšenice in moka. Iz besedila zakona je razvidno, da se nalaga dolžnost prijave in doplačila le trgovcem, pekom in mlinom, ne pa kmetovalcem. Razlike, ki jo bodo morali plačati trgovci, peki in mlini od svojih zalog in ki se bodo stalek v žitni fond, bodo obremenjevale torej le ostale konsumente. Seveda pa v bodoče ne bo kazalo kmetom kupovati moka, ker bodo prišli mnogo bolj na svoj račun, če bodo kupili pšenico in jo dali mleti v kmetke mline, ki niso trgovski mlini. Take moka pa ne bodo smeli komurkoli prodajati, kajti zakon določa za take primere zelo stroge kazni (zapor, zaplenba moka in visoka denarna kazen).

Kmetovalci lahko tudi po sedanjih omejitvah kupujejo pšenico od vsakogar po starih cenah, ker so po novem zakonu le trgovski mlini dolžni kupovati pšenico od Privilegirane izvozne družbe po povišanih cenah, dočim na drugi strani trgovci ne smejo prodajati druge moka, kakor one iz trgovskih mlinov, ki so seveda dražja. Trgovci z žitom se smejo sedaj pečati z nakupom pšenice od kmetov, pri čemer se morajo držati nespremenjenih najnižjih nakupnih cen (100 Din za stot in s prodajo te pšenice Privilegirani izvozni družbi (po določeni ceni) ali pa kmetovalcem, dočim je mlinom ne morejo prodati. Kmetovalci, zlasti živinorejci, pa bodo v toliko prizadeti, da se bodo otrobi nadalje podražili. Na zaloge otrobov bodo morali mlini in trgovci doplačati 30 Din na stot in bodo torej otrobi najmanj za ta znesek poskočili v ceni (moka iz trgovskih mlinov se bo podražila za 45-70 par pri kg). Medtem, ko si kmetovalci glede moka lahko pomagajo, da kupijo žito in ga dajo mleti, je to glede otrobov težje, ker potrebujejo napredni živinorejci mnogo več otrobov, kakor pa jih dobijo od mletja pšenice. Tu bi bilo treba najti kak izhod, da se na otrobo ne bi odvalila razlika zaradi višjih pšeničnih cen za mline.

K problemu vinske krize

Da pokaže v kaki stiski je danes naš vinogradnik, je Vinarska podružnica v Ljubotnurgu ugotovila stroške za obdelovanje vinogradev v izmeri 3 oraloz v eni viniciarji. Ta proračun, ki velja za Ljubotnarske gorice, je pregledal in odobril sreski kmetijski referent g. Jakob Znidarič.

Investirani kapital za vinograd omenjene mere znaša 60.000 Din. Stroški pa znašajo za meze: obresti od glavnice (po 4 odst.) 2400 Din; rez (2 delavcev po 10 Din) 200 dinarjev; gnoj nositi (40 delavcev po 10 dinarjev) 400 Din; I. kop (90 delavcev po 15 dinarjev) 1350 Din; II. kop (60 delavcev po 15 Din) 900 Din; vezanje šparonov in stavljenje kolja (10 delavcev po 10 Din) 100 dinarjev; pletev (30 delavcev po 10 Din) 300 Din; vez (45 delavcev po 10 Din) 450 dinarjev; škropljenje I., II., III., IV. (33 škropljarjev po 15 Din) 495 Din; 33 nosačev (po 12 Din) 396 Din; zveplanja (6 delavcev po 15 Din) 90 Din; III. kop (60 delavcev po 10 Din) 600 Din; stavljenje kolja do trgate (4 delavci po 10 Din) 40 Din; trgati (48 delavcev po 10 Din) 480 Din; prešari (12 delavcev po 20 Din) 240 Din; nadalje stroški za material: hlevski gnoj (na 1 oral 30 kub. metrov z vožnjo vred po 100 Din) 3000 Din; kolje (1500 kom po 1 Din) 1500 Din; galica (150 kg po 7 Din) 1.050 Din; žvenlo (50 kg po 4.50 Din) 225 Din; rafija (10 kg po 20 dinarjev) 200 Din; apno (100 kg po 0.42 Din) 42 Din; razne vožnje 150 Din; obraba inventarja 600 Din; davek z dokladami 400 dinarjev; vzdrževanje noslonja 600 Din; zavarovalnina 120 Din; nadzorno odn. oskrbovanje vinogradev 2400 Din; obnova (v teku 30 let 60.000 Din) letno 2000 Din, skupaj 20.725 Din.

Na treh oralih vinogradev pridelamo 30 hektolitrov mošta, ali 3000 litrov, torej bi morali prodati mošt najmanj po 7 Din ako bi hoteli imeti povrnjene vsaj izdatke, pri čemer na o kakem dobičku še ni govora.

Iz gori navedenega proračuna se razvidi, v kako skrajno obnemnem položaju se nahajajo naši vinogradniki. Nujno potrebni so ukrepi, da se trošarina na vino odpravi ali vsaj zniža (znašati bi smela z dokladami vred ne več kakor 60 par od litra). Vinogradniki apelirajo na javnost, da podpre v borbi za obstanek te gospodarske panoge, ki daje zasluga tisočim in tisočim rodbinam naše banovine.

Ukinjenje italijanske naredbi o trihinoskopskem pregledu svinjskega mesa, Kakor poročajo iz Rima je italijanska vlada s posebnim dekretom odredila, da pri uvozu svinjskega mesa in njegovih izdelkov ni treba več predlagati potrdila o trihinoskopskem pregledu.

Eskompiranje 9. kupona dolarskih zastavnih listov Državne hipotekarne banke. Državna hipotekarna banka obvešča vse zainteresirane 7% dolarskih zastavnih listov (Seligmanovo posojilo), da eskompirata kupon št. 9, ki zapade v plačilo 1. oktobra t. l. po najpovoljnejših pogojih, in sicer pri centrali in pri podružnicah.

Dobave. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 12. t. m. ožertna licitacija za dobavo raznega papirja. — Direkcija državnega rudnika v Kreki sprejema do 14. t. m. ponudbe za dobavo odelj. — V pisarni komisarija dravske stalne voine bolnice v Ljubljani se bo zaključila 15. t. m. pozodba za dobavo telečjega in svinjskega mesa, mleka in žemeli. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 16. t. m. ponudbe za dobavo cilindričnega olja in masti za stroje, mazila za čevlje, bučnega olja, pšenične moka, krtac za ribanje, čaja, koruze, rta ter koruznega zdroba. — Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. t. m. ponudbe za dobavo železne pločevine. — Direkcija državnega rudnika v Vrniku sprejema do 17. t. m. ponudbe za dobavo hrastovega lesa. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. t. m. ponudbo za dobavo modre galice, lesenih izolirnih spojk in telefonskih kabljev. — Uprava III. oddelka artiljerijsko-tehničnega zavoda v Zagrebu sprejema do 18. t. m. ponudbe za dobavo liohlov desk. Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.

Borze

8. septembra.

Ljubljanska borza danes zaradi praznika ni poslovala. Na zagrebški efektom tržišču je Volna škoda obdržala verjajanje nižje kot prejšnji dan. Trgovala se je za aranžma po 321 in za december po 329. V ostalih državnih papirjih ni bilo prometa in se tudi tečaj niso po verjajanjem nazadovano bistveno spremenili. Med bančnimi papirji je prišlo od prometa v Ljubli. kreditni po 120, v Union banki po 150, v Jugobanki po 67, v Sroški po 190 in v Zemaljski po 115. Na tržišču industrijskih delnic pa so bili zabeleženi zaključki v Trboveljski po 213 v Vevčah po 120, v Seferani po 210 in v Tvernici vagonov (Brod) po 30.

Devize. — Zagreb. Amsterdam 2380.47—2387.31. Dinar 795.09—797.49. Bruseli 787.98—790.29. London 274.92—275.74. Milan 295.85 do 296.75. New York kabel 5658.41—5675.41. New York ček 5647.41—5664.41. Pariz 221.81 do 222.47. Praga 167.57—168.07. Curih 1103.55—1106.85.

Curih. Beograd 9.05. Pariz 20.10. London 24.91375. New York 512.75. Milan 26.81. Praga 15.19. Dunaj 72.10. Budimpešta 90.925. Berlin 121.20. Bruseli 71.40. Madrid 45.50. Amsterdam 206.65. Varšava 57.45. Bukarešta 3.05. Sofija 3.715.

Effekte

Zagreb. Državne vrednote: Volna škoda aranžma 321—324, za december 328—332, investicijsko 71—73, agrarne 41 bl, 6% begluške 48—49, 8% Blair 69—74, 7% Blair 62—64, 7% Drž. hip. banka 62—65; bančne vrednote: Prastrediona 957.50—965, Union 150—155 (150), Ljubli. kreditna 120—125, Narodna 5200 den., Sr.ška 190—191, Zemaljska 114—116; industrijske vrednote: Nar. šumska 25 den., Gutmann 115 bl, Slaveks 25—30, Drava 192—195, Seferana 205 do 211, Brod vagon 30—45, Vevče 120 do 122, Jadranska 460—480, Trbovlje 213—215.

Blagovna tržišča

MELEJ

+ Zalec. 8. septembra. Pri prav živahnem povpraševanju je tendenca na hmeljskem trgu ostala nespremenjena. Cene se gibljejo kakor včeraj do 12.50 Din za kg.

VINO

+ Cene dalmatinskega vina. Splitska Zbornica za TOI objavlja, da poročila o velikih starih zalozah vina v Dalmaciji in o nizkih cenah za grozde niso točna. Stare zaloge vina ne morejo pritiskati na ceno novemu vinu, kjer gre pri teh zalozah le za stara vina, ki jih je mogoče porabiti le za destilacijo. Zaloge dobrega vina pa so malenkostne.

Radio

Izvidek iz programov

Sreda, 9. septembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18.30: Koncert salonskega kvinteta. — 19.30: Literarna ura. — 20: Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. — 20.15: Violinski koncert ge. Brandlova. — 21: Salonski kvintet. — 22: Napoved časa in poročila.

Četrtek, 10. septembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18.30: Salonski kvintet. — 19.30: Gimnastične vaje. — 20: Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. — 20.30: Operetni večer. — 21: Prensos z Bleda. — 22: Nadaljevanje operetnega večera. — 22.30: Napoved časa in poročila.

BEograd 11.35: Plošče. 12.45: Radio-orkester. — 17: Večerni koncert. — 20.30: Prensos koncerta iz Ljubljane. — 22.30: Poročila. — 22.50: Laska glasba — PRAGA 17: Plošče. — 19.05: Godba na pihala. — 20.10: Simfonični koncert. — 22.25: Plošče. — BRNO 17.45: Plošče. — 20.10: Prensos koncerta iz Prage — VARSAVA 18: Koncert solistov. — 20.15: Orkestralni koncert. — 22.30: Pevski in klavirski koncert. — 23: Godba za ples — DUNAJ 11.30: Komorna glasba. — 15.50: Plošče. — 19.40: Laska godba orkestra. — 22: Orkestralni in pevski koncert. — BERLIN 20: Staroberlinski plesni večer. — 21: Kabaretni program. — 22.50: Zabaven večer — KOE. NIGSBERG 16.15: Laska glasba. — 20: Prensos iz Berlina. — 21: Kabaretni program. — MUEHLACKER 17: Pomočlanski koncert. — 19.45: Dunajska glasba. — 21.30: Komorna glasba. — 23: Laska godba orkestra. — BUDIMPESTA 17.30: Pevski in klavirski koncert. — 21.45: Orkester. — 23: Plošče. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 21: Simfonični koncert.

KULTURNI PREGLED

Raziskavanja prof. Murka

Naš ugledni rojak, praški vseuč. prof. dr. M. Murko se je pravkar vrnil z daljšega študijskega potovanja po vzhodnih in južnih predelih naše domovine. Obiskal je najbolj nedostopne kraje med Kruševcem in Užicami, v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji neumorno iščoč narodno pesem, to dragoceno duhovno zapuščino minulih rodov, ki čedalje bolj izumira. Bil je vzlic svoji starosti — njegove 70-letnice se je nedavno spominjal ves slovanski svet — polna dva meseca na naporah poti. Sedanje potovanje prof. Murka je bilo že sedmo študijsko potovanje po pokrajinah, kjer še živi narodna pesem. Lani je bil na poti preko vzhodne Bosne, južnovzhodne Srbije, Črne gore, Stare Srbije in vzhodnega dela Novega Pazara. O izsledkih je obširno poročal v strokovnih revijah, v praški »Českoslov.-jugoslav. Ligi« pa je izčrpan opisal svoje vtise. Rezultate prejšnjih raziskovanj je strnil v francoskem delu »La poesie populaire epique en Jugoslavie«, ki je samo razširjen ponatis njegovih predavanj na Sorbonni. Prof. Murko je s fonografom zabil veliko število napevov in napravil tudi mnogo fotografirskih posnetkov.

S sedaj zaključenim potovanjem pa se ni zaključil svojih raziskovanj, marveč namerava prihodnje leto prepotovati še vse Primorje Jugoslavije in vse naše otoke. Značilna je njegova izjava o pokrajinah, kjer še živi narodna pesem v svoji prvotni pristnosti: »Ti kraji so raziskovalcu veselje, toda prjateljstvo naroda žalost, ker je to znak ljudske zaostalosti.« Prof. Murko tudi ni nikjer našel profesionalnega pevca — slepca: »slepi guslarje je torej kot tip samo pesniška izmišljotina.

Nova gledališka sezona v Beogradu

Letošnje gledališke počitnice je malce izpopolnilo gostovanje dunajskih operete Slezakovo, ki je večer za večerom od tal do vrha napolnjevala gledališče na Vračarju. Gmoten in moralen uspeh je prekal vse dosedanje uspehe domačih.

Nova gledališka sezona se je pričela v ponedeljek 31. avgusta na Vračarju, v torek 1. septembra pa v gledališču pri kneževem spomeniku: tam dramska, tu operna.

V teku prošle sezone so v beograjski javnosti marsikdaj in marsikaj razpravljali o gledaliških stvareh, in večina sodb ni bila baš najugodnejša za gledališko upravo. Prav posebno so poudarjali neproduktivnost: vse samo obnavljanje starega repertoarja, zelo malo novega; bili so celo neki spori z domačimi avtorji, operni in dramskimi, kar tudi ni napravilo najboljšega vtiska na občinstvo. Očitati so upravi, da je njena skrb za blagajno znatno večja od skrbi, da bi Narodno gledališče v prestolnici v čim večji uri izvrševalo naloge narodnega prosvetnega svetlišča. Beograjska javnost je po vsem pričakovala, da bo že začetek nove sezone prinesel v tem pogledu izpremembo, ki »kazala, da so se v upravi uveljavila nova stremeljenja; toda sedaj, ko smo ob pričetku, se kaže, da ostane menda vse tako, kakor je bilo.

Na Vračarju se je otvorila sezona s »Kir Janjoc«, ki se je dajala ob zaključku prošle sezone. Kot druga predstava je napovedana »Princeza i igrači, veseloigra, ki je v prošli sezoni z izrednim uspehom polnila blagajno in dosegla rekordno število uprizoritev. Za njo pa prihaja takoj Nušićeva »Gospodja ministarka«, ki je v resnici kar najboljša stvar in jo poleg igralcev tudi beograjsko gledališko občinstvo že zna na pamet. Veseloigra »Slabi spole« bo dajala v gledališču pri spomeniku, kjer so jo dajali že v prošli sezoni. Na Vračarju prihaja nato veseloigra »Nalivno peroc« tudi s prošlega repertoarja in preobnovljena stara narodna »Sokica«. Izvzemši »Kir Janjoc«, ki pa je tudi iz prošle sezone, vse lahko blago in nič novega.

Opera je pričela s »Koštano«, za katero se je v prošli sezoni bil hud boj in jo je avtor Konjović že hotel vzeti z repertoarja, ker je niso uprizarili pravdočasno po dogovoru, pri čemer se je navajal kot glavni vzrok zakasnitve — nečitljivost partiture, po kateri so »Koštano« dajali v Zagrebu. Proti koncu prošle sezone pa so jo vendar spravili na oder in sedaj z njo odpirajo novo sezono. Za njo pa prihaja ideal devetdesetih odstotkov beograjske operne publike v vsaki sezoni nekolikokrat prejeta Verdijeva »Traviata«, nato pa seveda Puccini z »Madame Butterfly«, ki se tudi vsako leto nekajkrat ponavlja. Za soboto 5. septembra je določena »Karmen« z gospo Thierry-Kavénikovo v naslovni uloži. To oporo so lani na novo opremili in je naša ljubljanska umetnica s svojim sočnim, temnobravnim glasom in s svojo temperamentno igro kakor ustvarjena za to ulogo, pač glavna privlačna sila in še tem bolj, ko je njen tenorski drug ponovlil novinec na beograjskem odru: don Josėba bo pel novo angažirani tenor Drabik. Toredora bo pel Holodkov, Mikado pa Ninković-Grozanova.

Tako je torej tudi operni repertoar za prvi začetek gledališča, toda novosti tudi tu ni. Predvsem ni opaziti mladostnega duha in smisla za moderna umetniška stremeljenja. Veselilo nas bo, če nas bodo prihodnji meseci demantirali.

Začetek sezone v Zagrebu

Zagreb, 1. septembra

Prve predstave v našem gledališču so pokazale naš ansambl v prav spošiti formi: vsi sodelujoči kažejo izredno svežost. V tem znamenju je bila vprizorjena opera »Zidinja«, v kateri je Reho prvič nela ga. Vilfan-Kunčeva, ki je svojo vlogo izdelala dramatski preizkušnjo, dasi v pevskem pogledu ni dosegla tako visokih efektov. Z njo je gostoval tudi ljubljanski operni pevec Leonold Kovač, ki je moral nadomestiti obolelega Vičarja. Opera je dirigiral Oskar Smolček.

Mlada Slovenka Erika Družovič je v operi »Trile mušketirje nadomestila ne nadano obolelo tovarišico in se je morala v nepolnih treh dneh naučiti teko in obsežno vlogo Leone de Castro. To delanje od Družoviče je brez dvoma vredno hvale in po novem dokaz njenih gledaliških sposobnosti. Sicer je vloga Leone de Castro nič kaj ne težja, ker je določa drugačnega značaja, njo pa ima mlada pevka. Zaradi tega tudi ni imela uspeha, kar je potemtakem zakrivilo samo to, da je eda Družovičeva v vestnem izvrševanju svojih dolžnosti prevzela vlogo,

ki je o nji bilo že v naprej gotovo, da se ji ne bo prilagala.

Dosedanji najzanimivejši dogodek v gledališču je bila premiera starega kajkavskega komada »Lyubomirovih ili prijatel pravie, ki ga je spisal Matija Jandrić. Ta igra »vu trojem zpejlyanyus, ki »napervoz-tavlyase vu Zagrebuc, je nastala l. 1821. in je po polnih 110 letih doživela svojo premiero v našem Narodnem gledališču. Jandrićovo delo ni izvirno, marveč je prevod Goldonijeve komedije »Il vero amico«. Jandrić je dejanje samo »ponašil, ko ga je prenesel v Zagreb in Varaždin; tudi je izpremenil imena in konec. Zakaj neki ni Jandrić omenil, da je to prevod? Dr. Surmin nam to razlaga tako-le: »Takratno hrvaško občinstvo je potrebovalo knjig. Rodoljubi so skušali temu kar moči ustreči. C. bi Jandrić omenil, da je to prevod, ne bi napravil knjigi posebne usluge. Ni pa nam treba preveč obžalovati, da je preloži to delo, zakaj preloži ga je mojstrski, a takratne književne razmere so bile take, da ljudje niso mnogo vpraševali, ali je delo originalno ali ne...«

Izvedba na našem odru je bila odlična: polna življenja in humorja. Režiser Tito Strozzi je z mojstrsko roko rešil svojo nalogo. Postavil je na oder majhen oder z zastorom: na tem se je odigravalo dejanje. Ker je bil konstruiran tudi majhen vrtilni oder, se dejanju ni poznala kakršnakoli razirganost. Del zaslug za to ima tudi scenograf Ljuba Babić. Sodelujoči igralci so le po obvladovali kajkavsko narečje. Ena najboljših figur je bil Fabian Slanec, »plemenitah szlari, kupec otec Rosike«, ki ga je bleščeče podal Avgust Cvilic. Ta tip lahko postavimo ob bok Molièrejevemu Skopuhu. Naslovno vlogo Lyubomirovicha, »prijatel pravogaz«, je kreiral Tito Strozzi, v ostalih pa so sodelovali ti-le igravci: Nada Babićeva, Bogumila Vilharjeva, Slavko Zlatkovič, Zvonimir Tkalec, Andjelko Stimac, Gizele Huml in Robert Rosin. Med igro se je izvajala muzika očeta Fortunata Pintarića, a na hišni zabavi pri Slancu so peli pesmi Ferde Livadića-Samoborskoga. Pred predstavo je prof. dr. Fr. Fancev predaval o »Drami in teatru kapolskega Zagreba«. Občinstvo je komad toplo sprejelo in se je imenito zabavalo. Pri tem moramo ugotoviti še nekaj: V tasih, ko je ta igra nastala, bi se ljudje po okusu in duhu takratnega časa jokali ob sentimentalnih vzdihih in ljubezskih mukah tega komada, a danes? Danes se je občinstvo smejalo temu sentimentalnemu kiču. Tako se spreminjajo časi...

Ziga Hirschler.

Zaključek kongresa plinarn

Poročilo je izostalo iz nedeljske številke zaradi pomanjkanja prostora.

Kongresni dnevi Udruženja jugoslovenskih plinarn in vodarn so bili z današnjim dnem zaključeni. Včeraj so si vsi gostje ogledali razstave na velesejmišču, ob 17. pa so prisostvovali predvajanju prav lepega poučnega filma o plinu v kinu Ljubljanski dvor. Film je bil izredno zanimiv in je prikazal vse mogoče načine uporabe plina.

Zvečer pa so se zbrali udeleženci kongresa na svečanem banketu, ki ga je priredila mestna plinarja v veliki dvorani Kazine. Razen gost

Iz življenja in sveta

Splošna stavka in poulični boji v Barceloni

Sindikalne delavske organizacije v Barceloni so proglasile splošno stavko. Zaradi nemirov in stavke je izumrl vse poslovno življenje. Slika kaže glavni trg v Barceloni, sedež katalonske republike. Spodaj levo: Zamora, španski državni predsednik, desno: polkovnik Macia, predsednik katalonske zvezne republike.

Avto in cestni prelazi

Varnostni ukrepi ameriških železniških družb

Od novem letu je obratovalo v Ameriki nič manj kot 26 milijonov motornih vozil razne oblike. Na svojih vožnjah so morala ta vozila križati celih 243.000 cestnih prelazov v ravnini, torej ne vsehviših onih po mostovih, viadukih itd. Ker se je na cestnih prehodih vedno dogajalo mnogo nesreč, so uvedle železniške družbe živahno akcijo, da bi spremenile čim več cestnih prelazov v predore ali viadukte.

Sveđa tega ni bilo mogoče napraviti od danes do jutri. Računati je treba dalje tudi s tem, da se gradijo vedno nove železniške proge, ki vodijo večinoma po manj prometnih krajih, kjer bi bila gradnja viaduktoev zaenkrat predraga. Delo v teh okoliščinah ne gre prav od rok in l. 1929 je bilo na pr. preurejenih 1300, na novo nastalih pa je bilo 1000, tako da je imel ves trud za zboljšanje varnosti cestnega prometa malone obraten uspeh.

Nesreče na cestnih križiščih z železnico so v Ameriki tem čestje, ker je 12% običajnih prelazov zavarovanih z zapornicami, čuvaji in vidnimi ali slisnimi signali. Na vseh ostalih so nameščene samo varnostne table z dvema prekriznoma krakoma iz belega lesa in napisom: Železniški prelaz! Ali pa: Ustavite, poglejte in poslušajte! Koli s tablama so navadno zelo visoki in od daleč vidni.

Razen teh tihih varnostnih opozoril pa so ameriške železniške družbe uvedle še razna druga svarilna znamenja. 100 metrov pred opozorilnim drogom je skoraj vedno pritrjena napisna deska s črkama RR. Često je kakih 80 m pred prelazom pripravljeno svarilo: Railroad (železnica), tik pred prelazom pa so po cesti potegnjene bele črte.

Na bolj prometnih cestah so pripravljene tudi zvonce, ki pričenejo avtomatično zvoniti, čim privozi vlak na gotovo točko proge. Kjer tega ni, delujejo svetlobni signali. Običajno je nameščena plošča z rdečo lučjo in napisom: Stop! Najčestje so postavljene drogovci z dvema svetilkama v rdečo, ki se stalno ugašata in zvolet prižigata, kadar je cestni prehod zaprt.

Razen znakov na cesti daje seveda tudi vsak vlak opozorilne signale. Vsak ameriški stroj je opremljen z velikim bronzastim zvonom, ki avtomatično vedno zvon. Razen tega imajo strojevede pred vsakim cestnim prehodom, če je še tako neznan, oddajati žvižge s parno piščalko. Ameriški stroji piskajo zelo nizko in rezko. Končno ima vsak stroj spredaj močne žaromete, ki v temi osvetlujejo progo daleč pred seboj. Na vsakem prelazu opozarjajo torej vozača najmanj tri svarila: drog z napisom, piščalka in zvonec.

Kljub temu je število avtomobilskih karambolov z železnico še vedno zelo visoko. Precej jih gre seveda na račun one ameriške predznosti, ki misli, da je treba povsod tekmovali, po možnosti pa vsaj parnemu stroju dokazati, da že davno zaostaja za modernimi prevoznimi sredstvi. Pri nezgodah, ki so v takem razpoloženju nezogibne, so seveda avtomobilisti oni, ki morajo na svoji koži čutiti posledice.

Relativno je seveda število nesreč manjše kot pred 10 leti, ko je vozila po cestah naj-

manj polovica avtomobilov manj. Ameriške železniške družbe same imajo zato največ zaslug, ker sistematično vzgajajo občinstvo, kako se je treba varovati nevarnosti pri križanjih z železnico. Ustanovile so celo poseben varnostni oddelek (Safet Section), ki je podrejen cestni varnostni družbi. Odbor izdaja za varnost prometa lepake in publikacije z navodili za vozače vseh kategorij. Odbor skrbi dalje za poljudna predavanja po cerkvah in šolah. Nekatere družbe so žrtvovale celo toliko, da so dale izdelati filme, ki najbolj nazorno kažejo, kako je treba hoditi in voziti po cestah, ki vodijo mimo in preko železniških prog.

Preko jezera Ontario

Tradicionalno maratonsko plavanje preko 24 km dolgo ontarijsko jezero pri Torontu v Ameriki je tudi letos prineslo zmago Američanom. Med 179 udeležencev je zmagalo težko progo samo 6 plavačev, med njimi kot prvi Georg Young. Nemca Vierkötterja so morali po 9 urah plavanja popolnoma onemoglega potegniti iz vode.

884 Hooverjevih zob

Pred sodniki v St. Louisu v Zedinjenih državah se bo moral zagovarjati neki zobozdravnik, ki je v kratkem času prodal 884 zob, češ da jih je izvlekel državnemu predsedniku Hooverju. Dejstvo je, da mu je izvlekel enega, za katerega mu je neki zbiratelj takšnih »raritet« ponudil 10 dolarjev. Potem so se pa oglašili še drugi reflektanti na ta zob, ki niso vedeli, da je že prodan. Mož si je mislil, da bi bilo dobro kaj zaslužiti in jim je prodal zobe klientov. Za nekatere je zaslužil tudi po 500 dolarjev.

Elektrika proti žolčnim kamnom

Pred nedavnim je odkril dunajski zdravnik dr. Knopfmacher, da učinkujejo visokofrekvenčni toki zelo zdravilno na žolčne otekline. Sedaj pa je ugotovil, da imajo enak učinek tudi na vnetna obolenja mehurja, ki jih ozdravijo približno že po tednu dni in sicer, kakor vse kaže, za trajno. Tudi preobčutljivost za določene jedi izgine v kratkem času.

Dr. Knopfmacher je poskusil svojo metodo tudi proti žolčnim kamnom in je opazil, da ta zelo dobro vpliva na bolečine, tek in spanje. Že po dveh, treh postopkih se je pokazal zdravilni učinek visokofrekvenčnih tokov, ki so pospešili izločitev kamnov.

Velika umetnostna razstava v Berlinu

»Rusija—Amerika«, delo kiparja Charala (desno: Rockefeller levo: Ljening). Te dni je bila odprta v gradu Bellevue letošnja velika umetnostna razstava.

Drzna tatvina

V dražanski galeriji slik je bila izvršena drzna tatvina slike »Deklica«, delo slikarja Pietra Rotarija (1707—1762). Po pridnem iskanju pa so kmalu prijeli tatu v osebi nekega »pisatelja« Grupea!

Glas iz podzemlja

V neki mali kavarni v francoskem mestu La Rochelle so začeli gostje nenadoma tožeti glas izpod tal. Seveda jih je to grozovito razburilo in so hoteli vedeti, kdo čepi v podzemlju in kaj se dogaja z njim. Glas je odgovoril: »Imenujem se X. Y.... Zapri so me v greznico in se bom zadušil.« Kavarnar je takoj alarmiral policijo in gasilce in kakor blisk se je raznesla po mestu vest o skrivnostnem zločinu v podzemskih prostorih kavarne. Ko pa so gasilci preiskali to podzemlje, niso našli sledu za kakšnim zaprtim človekom.

Kaj je bilo? Izkazalo se je, da si je neki gost, po poklicu »trebušni govornik«, dovolil krepko potegavščino. Sedel je mirno v kavarni pri kartah in nihče ni slutil, da igra obnem »tožeči glas«. Izdal se je sam. Sicer se bo moral zagovarjati zaradi zbegavanja javnosti in oblasti, a napravil si je dobro reklamo.

Prisostvoval je lastnemu pogrebu

80-letni farmar Stefan Balten iz države Illinois je hotel videti, kako se bodo ljudje obnašali pri njegovem pogrebu. Zaupa je svoj načrt nekaterim dobim prijateljem pa je dal nekega dne po njih sporočiti, da jim sorodnikom, da je umrl in da ga bodo pokopali določenega dne na tem in tem pokopališču. Skril se je v mrtvaški voz in opazoval z velikim zanimanjem vedenje pogrebcev. Šele ko je krsta izšla iz bina, ko je bila končana zadnja molitev in iztočena zadnja prijateljska solza, je stopil zadovoljno med presenečene žalovalce in jim povedal, da mu je vse skupaj prav ugajalo.

Usmrtilitev s strupenim plinom

V Carson-Cityju (država Nevada) so s parom ruske kisline usmrtili Mehčana Luisa Cejo, ki je umoril bogatega kitajskega trgovca. To je bila v kratkem času že četrta justifikacija po tej metodi. Prostor v kateri so jo izvršili, so hermetično zaprli in 78 oseb je opazovalo skozi steklena okna, kako je zločinec umiral. To spada pač med ameriška naziranja o humanosti. Da je ta humanost res izredno velika, je razvidno iz tega, da je Mehčan umrl šele 6 ur potem, ko so strupeni plini spustili v morilni prostor.

Mednarodni cerkveni kongres

V Cambridgeu (na Angleškem) se vrši kongres, ki ga je sklicala svetovna zveza za prijateljsko sodelovanje med cerkvami. Kongres se bavi predvsem s problemom svetovne razorožitve. Slika kaže (od leve proti desni) zastopnike: škof Nictarios (Norveško), pastor Klaveness (Norveška), dr. Scavro (Albanija), pastor Howe (Anglija), albanski nadškof, bolgarski nadškof Stefan, škof Trenej (Jugoslavija), prof. Dibenius (Nemčija) in pastor Bojebas (Litva).

Milijonarji brez milijonov

Usoda ljudi, ki so obogateli čez noč

Eden najžalostnejših pojavov ameriškega podzemlja so tako zvali »gobarski milijonarji«, ki so prav kakor gobe preko noči pognali iz zemlje in prav tako naglo izgubili spet vanjo kakor gobe, če se jim zgornji del loči od korenin.

Pri nas v Evropi, kjer se ne zasluži tako naglo kakor v Ameriki, radi zavidamo tem ljudem, ki so se iz največjega siromaštva čez noč povzpeli do bajnega bogastva, ki jim ga je ponavadi naklonil srečen slučaj ali pa so si ga tudi sami pridobili s srečno idejo ali pa na ta način, da so v pravem času zgrabili srečno priliko, ki jih obilico nudi ameriško gospodarsko življenje. Vzemimo samo velikopotezne spekulacije s stavbnim svetom, ki so že marsikomu prinesle milijone. Srečna roka je seve v teh rečeh prvi pogoj. Kako ne bi zavidali teh ljudi?... Zde se nam kakor meteorji in le redkokdaj pride človeku na misel, kako teče in doteka njihovo življenje. Radi si predstavljamo, kako do konca dni uživajo brezskrbno milijonarsko življenje in nikomur ne pride na um, da se mora marsikateri spel povrnil v revščino, ko ji je komaj ušel.

In vendar kaže statistika, da se dvajset odstotkov takih enodnevnih milijonarjev že prvo leto svoje slave in bogastva vrne v nekdanjo bedo in konča v najžalostnejših priklakah velenesnega podzemlja.

V New Yorku prodaja na Broadwayu, blizu Timesovega nebotičnika vsak dan časopise neki truden možiček. Pred osmimi leti je v enem tednu zaslužil dva milijona dolarjev in si kupil krasno hišo v Park Aveniji. Toda ta nekdanji milijonar je se razmeroma srečno odrezal. Mnogo jih je, ki žive v še mnogo slabšem položaju in nimajo niti priložnosti, da bi prodajali časopise. Od vseh pozabljeni, sestradani in zanemarjeni kakor berači se potikajo po Bowriju, najsiršašnejšem delu New Yorka.

V kitajskem delu mesta, ki se imenuje Chinatown, stoji staro, že davno opuščeno kitajsko gledališče, v katerem iščejo mnogi nekdanji milijonarji skromnega zavetja v mrzlih zimskih nočeh. Na trdih klopek prenočujejo, odvisni od milosrčnosti nekaterih dobroteljskih organizacij.

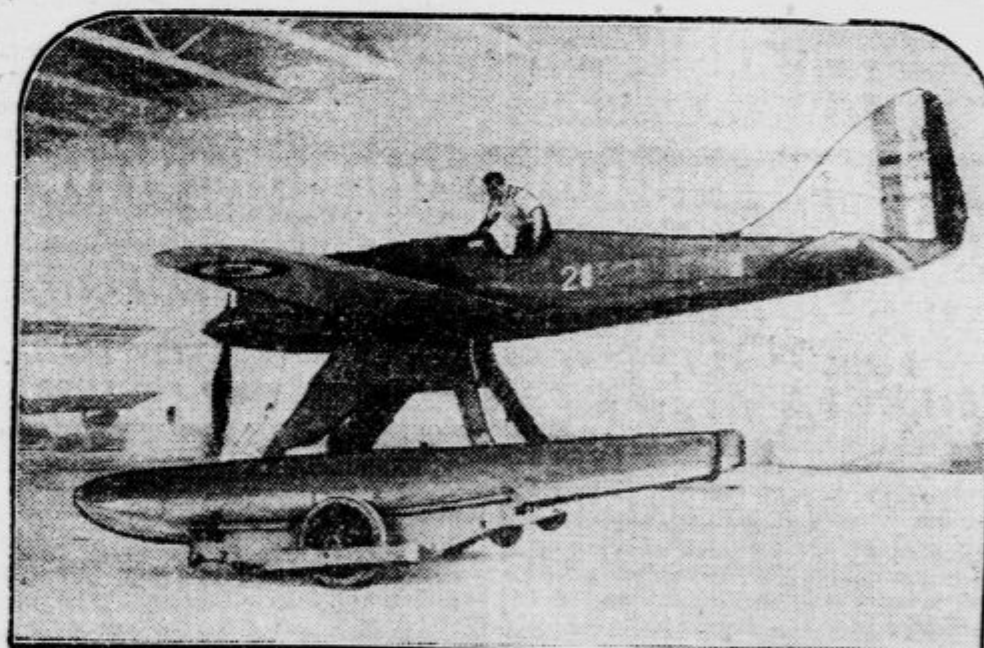
Vsi ti nekdanji enodnevniki milijonarji poznajo kitajsko gledališče z odurnim in mračnim vzhodom, zijačim v eni izmed slabo razsvetljenih zakotnih ulic, v katerih se komaj slšno premikajo sence rumenopoltnih orientancev v medlem soju kitajskih svetlobnih reklam.

Brez strahu lahko vstopimo, nikdo nam ne stori kaj zalega. Enodnevniki milijonarji niso nevarni, čim so našli pot v podzemlje. Notranjščino odeva polmrak, ki pa vendar zadostuje, da se razločijo obrisi in dimenzije malega gledališča, ki meri kakih 17 metrov podolgom in kakih 8 metrov počež ter je neverjetno umazano. Na črnkasto sivih stenah se še poznajo rdeče poslikani zmaji, spomini na zlato dobo tega eksotičnega odra. Na tleh so v vrstah nastavljene cerkvene klopi, na katerih spe v cunj zaviti ljudje, z vsemi znaki neizbežne cunje propadanja. Pritajeni vzdihli trgajo nemirno dihanje speh.

Med njimi počiva suhljat starec, 400.000 dolarjev je zaslužil pri spekulaciji z zemljišči, ko so se začela razvijati letovišča v Floridi. Popreje je bil skromen uradnik. Nekje na Zapadu je pred osmimi leti odkril petrolejske vrelce in prodal svojo pravico za dva milijona dolarjev. Denar je vložil v nova petrolejska podjetja, zdaj pa je berač.

Včasih prenočuje v kitajskem gledališču po deset takih milijonarjev, pač potem, če so čez noč priberali toliko drobiža, da si morejo privoščiti skromno ležišče. Koliko teh propadlih veličin se potikajo po Ameriki, ni zapisano v statistiki. Toda v dobroteljskih društvih vedo povedati, da jih je na tisoče.

Francoski hidroavion,

Ki se po vsej priliki udeleži tekme za Schneiderjev pokal. Vodil ga bo slavni letalec Jean Assollant, ki je preletel ocean na letalu »Oiseau Canarie«. Letalo ima motor za 1500 ks.

Običajna avtomobilska katastrofa v Monzi

Pri znani vsakoletni avtomobilski dirki v Monzi se je pripetila velika nesreča. Francoski dirkač Etancelin je na avtomobilu trdke Alpha Romeo za Lesmom izgubil oblast nad vozilom in je zavozil med gledalce. Štiri osebe so bile ubite, 15 pa jih je bila deloma težko poškodovanih. Etancelin sam je bil le neznatno ranjen.

Drugi vozač, znani Pirola, je zavozil v neko drevo in se je težko poškodoval. Na dirkališču v Monzi se je pri tekmah že čisto zgodila kakšna nesreča. Najhujša je bila katastrofa 9. sept. 1928, ko je Materatti zavozil s strašno brzino med občinstvo, pri čemer je bilo ubitih 22 oseb.

Sočutni vlomilci

V angleškem mestu Brodfordu so vlomilci popolnoma oplenili vilo bogatega moža, ki je bil na potovanju. Časniki so na dolgo in na široko poročali o tem dogodku, zlasti niso pozabili omeniti, da lastnik ni bil zavarovan zoper vlom.

Nekoliko dni pozneje je prejel lastnik, ki se je bil med tem vrnil, pismo s podpisom »vlomilci«. V tem pismu so mu »neznani storilci« vjudno sporočili, da so z obžalovanjem čitali v listih vest, kako velika je njegova izguba, ker ni bil zavarovan. Če bi ne bilo to proti njihovim polnovnim načelom bi mu to škodo poravnali. Ne morejo si pa kaj da bi se ne čutili malo užalene, ker živi v Brodfordu človek, ki svojega tepega stanovanja ne zavaruje zoper vlom, čeprav deluje njihova vlomilska družba že toliko let in s tak-

šnim uspehom v tem mestu.

Revež je to pismo seveda takoj nesel na policijo, ki pa doslej še ni našla vlomilcev. V Brodfordu celo menijo, da so ti morda agenti kakšne zavarovalne družbe, ki ji delajo s svojimi dejanji in pismi dobro reklamo. Vsekakor pa »uživa« okradeni mož poleg škode še precej zasmeha med svojimi rojaki.

Spominjajte se slepih!

Vsak dan ena

»Ali lahko obrnem?«
»Da, zdaj ni nobene ovire!«

Prva slika tovarniške eksplozije pri Parizu

V Bezonsu (v pariški okolici) je iz še nepojasnjenih vzrokov eksplodirala kemična tovarna. Med razvalinami so našli štiri mrtve in številne ranjence.

SPORT

M. E. S. E. : Ilirija

Evropski rekord Barany ni v polni formi. — Rekordni rezultat Severja (Ilirija) v prsmem plavanju. — Zirovnik (Ilirija) izboljša svoj rekord v 200 m hrbtno. — Visok poraz Ilirije v water-polu.

Težko pričakovani start prvaka in rekorderja Evrope dr. Baranya ni izpolnil vseh pričakovanj: madžarski fenomen 100 m ni plaval pod eno minuto! Prav za prav je to razumljivo: tri tedne je že od doma, neprestano potuje in tekmuje — tudi Baranyju se mora to poznati!

Točno ob napovedani uri je pod tehničnim vodstvom podpredsednika LPP Ante Gnidovca in jurijski, ki mu je predsedoval prof. Andro Kuljiš, pričelo tekmovalje. Napovedani program je bilo treba nekoliko izpremeniti, ker naj bi hrbtni plavci gostov Bitskey prišli v Ljubljano šele z opoldanskim vlakom.

Tudi Mara Severjeva ni radi boleznij v usesa rusila rekorda, kot je napovedala. Pa je čast familije rešil njen brat Rogi in si rekora mimogrede, on privoščil. Zal ni imel predpisane trikoja in je bilo res samo — mimogrede!

Rezultati dopoldanskega tekmovanja so naslednji:

5 krat 50 m prosto: Lavrenčič se neverjetno dobro drži proti Helyesu, dočim Svetek v finishu izgubi proti Bitskeyu dobro 2 m, kar pa Zirovnik s kolosalnim etatom skoro nadoknadil, izgubi pa zopet na progi. Tardody proti Turšku sigurno pridobi vodstvo svoji štafeti, ki ga Barany v borbi s Fritschem v času 26,2 poveča na 5 m. Rezultat: 1. M. E. S. E. (Helyes, Bitskey, Barany, Tardody, Barany) 2:23,2. 2. Ilirija (Lavrenčič, Svetek, Zirovnik, Turšek, Fritsch) 2:32.

50 m prosto dame: Z lahkoto je zmaga Bradacova, ki je vodila na celi progi, dočim si je Fetičhova drugo mesto zaslugurala šele v zadnjih 10 metrih: 1. Bradac 37,4. 2. Fetičh 38,3. 3. Groschel 40,2.

200 m prsno: startajo za goste Helyes in Bolyky, za Ilirijo državni prvaki Sever, Zirovnik in Fritsch. Sever, ki je v prvi tekmi zaslugural vodstvo, ki ga ves čas zvečava in že ob velikem odsevljenju publikje v času, boljsem od rekorda prvi na cilju: 1. Sever (Ilirija) 3:11,2 (bolje od rekorda, stari 3:13). 2. Helyes (M. E. S. E.) 3:25,5. Bolyky (M. E. S. E.), ki je prišel tretji, je bil zaradi nepravilnega obrata diskvalificiran.

100 m juniorski prosto: Nepričakovano je Fux porazil z naskokom 5 m Serbeca: 1. Fux 1:17,4. 2. Serbec 1:22. 3. Vrbic 1:22,4.

100 m prosto gospodje: Težko pričakovani start Baranya na njegovi klasični progi. Jasno, da je plaval brez konkurence sigurno vodil ves čas od starta do cilja. Za drugo mesto se je, ko je odstopil drugi Madžar Barany, ki je startal polan, vnela borba med Ilirijanci Fritschem in Lavrenčičem, ki jo je z dvema desetinama oddolžil Fritsch v svojo korist: 1. Barany 1:01, 2. Fritsch 1:08,4. 3. Lavrenčič 1:08,6. 4. Svetek 1:14,4.

Dopoldne: 3 krat 100 m mešano: M. E. S. E. mora startati brez Bitskeya. — V štafeti Ilirije je izvestno plaval Sever, ki je v času 1:26 pridobil Iliriji 3 m naskoka. Zirovnik je naskok v borbi z Bitskeyem napravil in je Fritsch startal malenkost pred Baranyjem, ki je izčrno — šteti se je za 200 m — svoji štafeti zagisural prvo mesto: 1. M. E. S. E. (Helyes, Bitskey, Barany, Tardody, Barany, Fritsch) 3:53,4. Fritsch je plaval svojo progo v krasi nem stilu in se je Baranya junaka držal.

100 m prosto dame: Startajo iste, kot jutrija na 50 m. Po izvrstnem startu vodi skoro do obrata 13letna Nana Groschel. Obrneta malenkost pred njo Bradacova in Fetičhova istočasno. V drugem delu proge si Bradacova zagisural vodstvo in je prva na cilju: 1. Bradac 1:26,6. 2. Fetičh 1:28,2. 3. Groschel 1:34,4.

50 m prosto juniorski: Po startu vodi nekaj časa Tavcar, ki pa ga Serbec ujame in sigurno pusti v prav dobrem času za seboj: 1. Serbec 30,6. 2. Tavcar 33,6. 3. Fux 34,4. 4. Prezelj, 5. Cerer (Kamnik), 6. Vrankar.

200 m prosto-handicap. Dr. Barany da vsem ostalim 10 sekund naskoka. Barany si hoči biti kmalu na čistem in se takoj spravi na delo. Kmalu ima Zierlerja za seboj. Turnšek in Jesih plavata ramo ob ramo. Turnšek prične popuščati — Jesih se drži krepko. Barany si po drugem obratu privoščil Turnška in na zadnjem obratu je že prvi: 1. Barany 2:25,8. 2. Jesih 2:38,4. 3. Zierler 2:56,4. Turnšek je bil radi nepravilnega obrata diskvalificiran.

200 m hrbtno: Zirovniku se je koj po startu odpela naramnica trikoja, kar ga je precej oviralo. Vendar mu uspe, dasi je drugi, zrušiti svoj lastni rekord in postaviti novo rekordno marko: 1. Bitskey 2:52,4. 2. Zirovnik (Il.) 3:01 (jugoslovanski rekord).

Po skokih, ki so jih izvajali Zierler, Strnad, Gabrovšek, Pribošek in kot gost Srebrnič, je sledila water-polo tekma obeh moštev. Ilirija je napravila hitrim, taktično izvrstnim gostom bila brez moči ter podlegla s poraznim rezultatom, ki gre v veliki meri na račun nemogočega vratarja.

Centerfor gostov Tardody je pokazal igrjo, kot je pri nas še nismo imeli prilike videti!

Domačim je absolutno manjkalo smisla za pariranje precizne taktike odkrivanja, ki so jo Madžari uporabljali. V moštvo sta odgovarjala le Jamnik ter Otruba in na momente Jesih, dočim ostalim ves trud ni zalegal ničesar.

V prvem polčasu so dali gostje 7 golov, v drugem pa zvišali rezultat na 14:1. Častni gol za domače je po vzorni hitri kombinaciji levo plasiral mimo osuplega golmana Turnšek.

Sodil je g. Kramaršič.

Dr. Barany pripoveduje

Ljubljana je videla včeraj v osebi dr. Baranya plavca velikega kova, kakršnega se ne dobi vsak dan.

Dr. Barany se precej razlikuje od plavcev svojega kluba. Dočim so drugi na videz slabo razviti ali vsaj majhni po postavi, je evropski prvak dokaj velike rasti in močnih mišic. Posebno pozornost vzbuja s svojo belo barvo: kakor njegovi tovariši ni tudi on prav nič ožgan od sonca, ker se dobro zaveda, da pretirano sončenje samo škoduje in nikakor ne koristi.

Na vprašanje koliko let ima, je odgovoril, da je v štirindvajsetem. Torej se mu še da dolgo vrsto let obeta lepa karjera.

Plavati je začel že s trinajstim letom. Ni pa samo izroben plavalec, ampak zna tudi drugim dobro pokazati svojo umetnost. Lep primer je njegova sušenka, sprinterka Lenkey iz »3. okrajja«, ki ima evropski rekord na 100 m.

V Parizu ga je neki list povabil v grofa. Baranya pa, čeprav ima nekaj modre krvi v sebi, ni tako povijanje prav nič veselilo in je izjavil, da je ponosen na svojo doktorsko diplomu. Obvlada tudi popolnoma francoščino, ker je studiral dve leti v Parizu.

Njegov urnik je jako izčrpen; tako je na primer po evropskem prvenstvu startal s svojim klubom še v Bazlu, Eichbergu in Lucernu, v nedeljo je bil na Sušaku, iz Ljubljane pa odpotuje na gostovanje v Gradec. V soboto bo nastopil na Dunaju ob priliki meddržavnega srečanja Madžarska — Avstrija.

O bazenu SK Ilirije se je izrazil jako povoljno in dejal, da je imela voda baš pravo temperaturo, česar drugod zaradi slabih naprav že dolgo ni videl. Rr.

Plavalni miting SK Concordije

Tri nova jugoslovanska rekorda postavljena po Lampretovi in Prekuhovi.

Concordia je svoj 25letni jubilej tudi v plavalnem sportu proslavila sicer bolj skromno, toda tembolj efektivno in prireditelj minulo nedeljo v Samoboru pri Zagrebu plavalni miting. Poleg prireditelja samega so sodelovali še klubi Hašk, Gradjanski iz Karlova, Veslački klub Beograd ter ljubljanska kluba Ilirija in Primorje, številčno sicer ne močno, kvalitetno pa razveseljuje.

Bazen, ki je dolg 25 m in širok 12 m, je popolnoma enostaven, toda odgovarja predpisom.

Doseženi so bili tile rezultati:

50 m juniorski prosto: 1. Kogoj (Concordia) 39, 2. Tomić (Gradjanski, Karlovac) 46,4.

50 m juniorski prosto: 1. Suljić (Concordia) 30,6. 2. Majer (Pr.) 31,1. 3. Krsnik (Hašk).

100 m juniorski prsno: 1. Strmac (Concordia) 1:29,1. 2. Kürbös (Pr.) 1:29,2. 3. Reizer (Concordia) 1:45,8.

200 m seniorski prsno: 1. Matota (Concordia) 3:50,8. V tej disciplini je startala izven konkurence Simundićeva, ki je dosegla čas 3:50. Prekuhova, ki je nastopila kot sigurna favoritinja, je pa radi preostrega tempa v prvih 100 m omagala in pri 150 m izstopila. Obrati Prekuhove so bili pod kritiko.

100 m seniorski prosto: 1. Bulat (V. K. Beograd) 1:08,6. 2. Suljić (Concordia) 1:11,9. 3. Petrović (Hašk).

50 m subjunorski prosto: 1. Klein (Concordia) 40,4. 2. Kogoj (Concordia) 40,8. 3. Balogović (Gradjanski, Karlovac).

400 m seniorski prosto: 1. Bulat (V. K. Beograd) 5:41,8. 2. Suljić (Concordia) 6:14,5. 3. Petrović (Hašk).

200 m seniorski prsno: 1. Terček (Gradjanski, Karlovac) 3:17,8. 2. Strmac (Concordia). Kürbös (Pr.) je v tej disciplini pri 150 m bil v sigurnem vodstvu z naskokom dveh dolžin. Pri predzadnjem obratu se je zaustavil in stal, misleč, da je prišel na cilj. Na opozorilo sodnikov je ponovno odplaval, toda izgubil je poleg na-

skoka še kake 4 m, ki jih ni mogel več nadoknaditi. Prišel je na cilj kot drugi v času 3:21,1, bil pa je diskvalificiran, ker se je na preje omenjenem obratu odrazil z eno roko.

200 m juniorski prsno: 1. Simunić (Concordia) 1:46. 2. Tomić (Gradjanski, Karlovac). V tej disciplini je Prekuhova (Primorje) plavala polzkus rušitve rekorda na 200 m prsno, ki je uspel. Preplavala je progo v novem rekordnem času 3:38,2 (prejšnji rekord Wohlfartove (Ilirija) 3:39). Prvih 100 m je preplavala v 1:42.

100 m seniorski prosto: 1. Kogoj (Concordia) 1:35,4. 2. Vučjak (Concordia) 1:50,2. 100 m seniorski hrbtno: 1. Maier (Pr.) 1:34. 2. Guljić (Concordia) 1:37,3.

Polzkus rušitve rekordov po Lampretovi (Ilirija) na 50 m in 100 m prosto je tudi uspel, kajti 50 m je preplavala v 34,8 sekundah in izboljšala dosedanja rekord Viktorijašice Medaničeve za eno desetino sekunde, 100 m pa je preplavala v 1:16,2 in izboljšala lastni rekord za 1,1 sekunde. Plavala je vso progo v lepem enakomernem stilu.

Concordia Matota je sama plavala progo 400 m prsno in dosegla čas 7:59. Ker na tej progi nimamo še rekorda (rekord je bila I. 1929. postavila Primorjaška Treotova v času 7:34,2, ki je pa bil pozneje, kakor vsi ostali rekordi, ki niso bili postavljeni v bazenu anuliran), velja njen rezultat kot novi rekord.

Kot zadnja točka se je vršila waterpolo tekma med dvema kombiniranimi moštvi, ki je pokazala precej primatno značaj večine igralcev.

SK Rapid : ISSK Maribor

2:1 (2:0)

Maribor, 8. septembra.

Danes se je vršila prijateljska tekma med mariborskimi rivaloma, Mariborom in Rapidom, ki je prinesla Rapidu pičlo, a zasluženo zmago. Moštvi sta se uveljavila, kakor je razvidno iz rezultata, ki ne dela krivice poteku igre, dokaj različno in z neenakim uspehom.

Rapidovci so imeli najmočnejše orožje v odločnem razpoloženju srednje vrste, ki je skupno z izvrstnim vratarjem Hermanom oddolžil potek igre. Moštvo je iznadilo z živo, svežo in preudarno igro.

Maribor, ki je nastopil s štirimi rezervami, ni napravil vtisa homogene celote. Par mest je bilo celo zelo šibko zasedeno. Najboljši del moštva je bil napad. Ob kakršni uspešnejši podpori krilcev bi bila tekma lahko neodločena.

Scortali so za Rapida Hardinka (2) in za Maribor Bertonec. Sodil je g. Nemec dokaj slabo.

Predtekma med rezervama Maribora in Rapida je z 1:1 (1:0) ostala neodločena.

Dopoldne je II. mladina Maribora porazila I. mladino Svobode s 5:4 (2:1).

Sklepi redne glavne skupščine LNP z dne 2. avgusta 1931

I. Reorganizacija prvenstvenega tekmovanja LNP.

Vsi klubi LNP se razdeli radi izvedbe prvenstvenega tekmovanja v skupine:

- a) v podesavsko ligo,
- b) v ljubljanski I. in II. razred, s podelskimi klubi,
- c) v ostalih okrožjih v skupine.

Določila (propozicije) za odigravanje prv. tekem.

A) Podesavsko ligo sestavljajo prvo trije plasirani klubi iz Ljubljane in sicer: ASK Primorje, SK Ilirija, SK Svoboda, dalje prva dva plasirana kluba Maribora in sicer: ISSK Maribor in SK Železnica ter prvaki celjske skupine t. j. Athletik SK.

Za ligo tekmovanje se kvalificirata prvo in drugo plasirani klub podesavske lige, neoziraje se na domicilno mesto.

Predpisi za prestop v podesavsko ligo za bodočo sezono: Prvaki mariborske skupine igra s zadnje plasiranim mariborskim klubom v podesavski ligi dve kvalifikacijski tekmi za prestop v podesavsko ligo.

Prvaki trboveljske in celjske skupine odigrata med seboj dve tekmi in zmagovalci teh dveh tekem igra s klubom iz Celja (Athletik SK), ki je v podesavski ligi, dve kvalifikacijski tekmi za prestop v podesavsko ligo.

Prvaki ljubljanskega I. razreda igra enako dve kvalifikacijski tekmi za prestop v podesavsko ligo s zadnje plasiranim ljubljanskim klubom iz podesavske lige.

B) Ljubljanski I. in II. razred.

I. razred v Ljubljani tvorijo klubi: Hermes, Grafika, Jadran in Slovan. V ljubljanskem I. razredu igrajo tudi rezerve od podesavnih liginih klubov, vendar se v prvenstveni tabeli ne plasirajo, dasi se vsi rezultati štejejo za plasman ostalim prvorazrednim klubom. V II. razred pa spadajo klubi: Korotan, Reka, Natar, Svoboda-Vič, Disk in Javornik.

SK Elan odigra po končanih tekmah II. klubom (Diskom ali Javornikom) dve tekmi za naslov podelskega prvaka.

Prvaki II. razreda prestopi avtomatično

v ljubljanski I. razred, zadnje plasirani klub I. razreda pa avtomatično pade nazaj v II. razred.

C) Ostale skupine. Vsi ostali klubi se dele na naslednje skupine:

1. mariborsko skupino, ki jo tvorijo klubi: Rapid, Svoboda, Mura in rezerve podesavnih liginih klubov (rez. ISSK Maribor in SK Železnica).

2. Celjsko skupino, ki jo tvorijo Celje, Olimp, Šoštanj in rezerva podesavskega liginega kluba (Athletik SK), dokler je kak klub iz Celja v podesavski ligi.

3. Trboveljsko skupino, ki jo tvorijo: Trbovlje, Amater, Dobrna, Retje, Hrastnik in Zagorje.

Tehnična določila.

Vse tekme podesavske lige, kakor tekme ljubljanskega I. in II. razreda izžreba ter določi termine PO LNP. Tekme ostalih skupin izžreba ter določi termine po navodilih PO LNP medklubski odbori v Mariboru, Celju in Trbovljah.

Prva tekma se odigra vedno v krajih prvoimenovanega kluba, revanža pa v kraju protivnika. Isto velja tudi za igrišča, v kolikor posedujejo klubi lastna igrišča. Ako pa nimajo igrišč, ima prvoimenovani klub pravico do izbire igrišča v jesenski, protivnik pa v spomladanski sezoni. Za tekmovanje, nenastop klubov, nastop z neverificiranimi igralci itd. ter sploh za vse prestopke veljajo določbe pravilnikov in pravil JNS.

Vse tekme se odigrajo po pravilniku za prvenstvene tekme, in sicer po sistemu na točke tako, da igra vsak klub po dve tekmi z vsakim protivnikom. Prvaki skupine postane oni, ki doseže največje število točk oziroma pri enakem številu točk oni, ki ima boljše goliferenco. Pri enaki goliferenci se odigra še odločilna tekma, ako konča ta neodločeno, se podaljša še za dvakrat 15 minut in če je neodločeno, odloči žreb takoj na igrišču, ki ga izvrši sodnik te tekme v prisotnosti obeh kapetanov in event. zastopnika (služb. odbornika LNP, odnosno MO). V primeri take tekme določi igrišče LNP za Ljubljano in podesavsko ligo, MO pa za ostale skupine.

Klubi, ki imajo igrišča, so dolžni staviti ostalim klubom igrišče na razpolago proti poravnavi rezijskih stroškov v višini 10% bruto dohodkov tekme oziroma najmanj Din 200.— za podesavsko ligo in prvorazredne ljubljanske tekme ter najmanj Din 100.— za ljubljanske drugorazredne tekme. Pritožbe proti odigranim tekmam v podesavski ligi je vložiti v rekomandiranem pismu v roku treh dni po odigrani tekmi, za ostale tekme pa v predpisanem roku osmih dni.

Želje glede delegiranja sodnikov oziroma sporazume klubov za sodnike je poslati odboru za delegiranje sodnikov pri LNP najkasneje tekom 14 dni po objavi izrečnih tekem.

Finančni predpisi.

Klub, ki ne odigra tekme v tujem mestu, mora plačati nasprotniku vse stroške za prijavo, reklamo, igrišče itd., stroške za sodnika po originalnih računih. Poleg tega zapade postopanju po predpisih pravilnika JNS. Ako ne nastopi domači klub, mora povrniti nasprotniku, ki pride v dotično mesto gori navedeno pavšalno odškodnino oziroma oni znesek, ki ga je dobil od nasprotnega kluba povodom odigranja prve tekme.

Vse podesavske ligo tekme pa dostavljajo za zastopnice LNP. Tudi pri podesavnih liginih tekmah veljajo ista finančna določila s dostavkom, da se odtegne še stroške event. delegata LNP oziroma MO in 5% od bruto inkasa kot poseben prispevek za ostale klube v dotičnem kraju, ki ne tekmujejo v liginem tekmovanju. V ljubljani se teh 5% razdeli: 2% za I. razred in 3% za II. razred. Stroški delegata znašajo: osebnih vlak 3. razred, ter še Din 50 delegatu iz Ljubljane v Maribor in obratno, Din 30 v Celje in obratno, delegatu iz Maribora v Celje še Din 30 in obratno.

V kolikor bi se klubi v posameznih krajih soglasno sporazumeli za druge finančne propozicije, jih morajo takoj dostaviti LNP v potrditev, najdalje do 8 dni pred pričetkom prv. tekmovanja. Pri teh propozicijah pa seveda ne morejo menjati višine procentov za LNP, JNS, ter poseben 5% prispevek.

Kot delegate za podesavske ligo tekme določa LNP iz vrst svojih odbornikov, odnosno MO. Delegat izvrši obračun v 4 izvodih, od katerih prejmeta po en račun ob sodelujoča kluba in MO, a glavni izvod ostane LNP. Obračun podpisajo delegata obeh klubov, delegat MO — če se igra na sedežu MO — in podesavski delegat.

Za odigranje vseh tekem, ki se vrše v istem kraju in kjer ni potovanja, veljajo glede razdelitve inkasa določbe glavne skupščine JNS t. j. čisti preostanek se deli med sodelujoča kluba na pol. Prvo imenovani klub mora poskrbeti reklamo in prijavo na lastne stroške ter naročiti eventuelno potrebne stražnike. Enako mora poskrbeti tudi vstopnice. V revanži tekmi pa mora isto poskrbeti nasprotnik. Nad-

zorstvo ima LNP oziroma MO. Rediteljstvo postavi klub ali oba kluba po odredbah LNP oziroma MO. Nad blagajniško službo ima drugi klub in LNP vso kontrolo. Od bruto-dohodkov se odbije 5% za LNP in JNS, dalje sodnijsko takso, odškodnino za igrišče in limone, preostanek se razdeli v enakih delih med oba kluba takoj po tekmi. Zastopniku MO oziroma LNP se ima takoj po tekmi dati prepis obračuna in preje navedenih 5%.

V slučaju potovanja na tekmo v drug kraj veljajo naslednja določila:

Domači klub oskrbi na lastne stroške reklamo, prijavo, rediteljstvo. Od inkasa se odbijejo preje navedeni procenti, znesek se deli na igrišče in limone, preostanek se razdeli med oba kluba, vendar mora plačati domači klub gostujočemu najmanj nastopno pavšalno odškodnino:

ljubl. klub maribor. in obratno po Din 1000	
> > trbovelj. > >	Din 350
> > celjsk. > >	Din 500
> > novomešk. > >	Din 400
> > domžal. > >	Din 175
> > Rakeku > >	Din 350
marib. > trbovelj. > >	Din 550
> > celjsk. > >	Din 400
> > Mur. Sob. > >	Din 500
celjsk. > Šoštanj > >	Din 250
trbov. > Hrastniku > >	Din 125

Novo mesto Javorniku in Disku > > Din 500
Javorniku Disku > > Din 400

V spornih zadevah in v vseh slučajih, ki tu niso predvideni, odloča LNP v smislu obstoječih pravil in pravilnikov JNS.

Poškodbeni fond.

Ukine se zavarovanje igralcev za slučaj smrti in invalidnosti ter se namesto tega ustanovi pri LNP poškodbeni fond. Iz tega fonda se bodo dajale podpore poškodovanim igralcem koncem prvenstvenega leta. Fond upravlja UO LNP, ki pa lahko prepuusti upravljanje posebnemu odboru, ki ga imenuje iz svojih odbornikov ali pa k temu pritegne tudi osebe iz vrst klubskih članov ali pa tudi osebe, ki niso včlanjene pri klubih.

Podpore se dajo igralcem, ki so bili poškodovani v:

1. mednarodno, mestnih, podesavnih in drugih tekmah in treningtekmah, ki jih priredi LNP ali pa njegovi organi MO, 2. prvenstvenih tekmah.

Sredstva poškodbenega fonda:

1. pristojbina, ki je določena pri verifikaciji igralcev, 2. taksa, ki jo plačajo klubi LNP, ki igrajo tekme za drž. prvenstvo bodisi v ligah, bodisi v končni grupi za drž. prvenstvo in sicer od vsake tekme Din 100 (ensto), 3. od prireditve, ki jih v to svrho odredi ali priredi sam LNP in 4. dobrovoljnih dajatev.

Tozadevni pravilnik sestavi in objavi UO LNP.

III. Ukinitve principijelnih sklepov.

Ukinejo se vsi dosedanja načelni sklepi, tolačenja in naredbe LNP, kakor tudi skupščina LNP in vsi pravilniki, ki so bili doslej izdani po LNP, izvemši pravilnika za MO LNP.

IV. Izvedba pokalnih in drugih tekmovanj.

Za izvedbo pokalnih, juniorskih, rezervnih in drugih tekmovanj se prepustijo upravnemu odboru LNP proste roke, da jih izvede, če smatra to za potrebno in finančno izvedljivo, ter da sestavi v to svrho potrebne propozicije po svojem preudarku.

Službeno iz LNP. Danes ob 19. seja poslovnega odbora, ob 20. seja upravne odbora v Del. zbornici. Tajnik I. in II.

Teniški turnir v Ptuj. V nedeljo se je vršil v Ptuj prvenstveni match med Slov. teniškim klubom in teniško sekcijo SK Ptuj, pri katerem je s 5:2 zmagal Slov. teniški klub.

Juniorske pokalne tekme za utešno darilo SK Ilirije se včeraj zaradi deževnega vremena niso odigrale.

SK Ilirija. Izredna plenarna seja upravne odbora bo danes ob 20. v kavarni »Emona«. Dnevni red: Planinski in smučarski dom na Planici.

Ples gimnastika!

Za poklicne — za lajke — za dame — za otroke

Plesalka Metoda Vidmar (diplomirana v šoli Mary Wigman, Dresden) sprejema učence vsak dan od 1/4. — 1/5. v Narodnem domu, vhod z Bleiweisove ceste. 10790

J. Ribičič:

Ulica

Zakonca Vodopivčeva sta se vrnila z letovišča. Vrnila sta se zdrava in dobre volje. Na Gorenjskem je bil on pustil nadoho, ona pa migreno. Ko sta stopila v svoje prihično ljubljansko stanovanje, je on zaduhal toholbo po sobah in zamrmral: »Težko se nama bo privaditi slab

Mali oglasi

F. Čuden

Ljubljana
Prešernova ul. 1

Žepne ure
budičke
kuhinjske ure
zlatnina
srebrnina
11441

Lužbo dobi

Kuharico
in pridu, 30 let staro
deklo k otrokom
ki zna šivati in nekaj kuhati, sprejme boljša družina. Ponudbe na naslov: Ertl, Maribor - Kosački 71.
39545-1

Maldo dekle
vredno in poslušno, ki zna samostojno dobro kuhati in opravljati vsa hišna dela, išče obitelji za Zeman-Beograd. Ponudbe s priloženo na naslov: Gornja dr. Radolje, Rogaska Slatina, Strojarskega ul. št. 43.
39545-1

Čevljar, pomočnika
za vsa v stroju spajkajoča dela in v vsem izurjeno
pletijo
za stroji št. 8/10, sprejme Tomaz Minka, Štefer, Sr. Pavel pri Prebodu.
39549-1

Mesar, pomočnika
izurjenega v razsodnosti, 35-40 let staro, išče. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«.
39546-1

Brivskega pomočnika
dobrega bobi pristrizovalca, s hrano in stanovanjem v hiši, z nastopom 17. t. m. sprejme Oton Hegmarter, St. Bistrica.
39547-1

Strojpiskop
ki je povsem vesela slovenske in nemške strojarstva sprejme odgovorna pisarna dr. Albina Smelela, Ljubljana, Dalmatinova 5. Prednostno je za reflektantna bila vsa leta zasedena v kakšni odvetniški pisarni. Ponudbe je staviti na pisarno dr. A. Smelela, pisarno. 39160-1

Višjega natakarija
prvotnega, z večjo vsoto, išče za odlično podjetje. Mogel bi vstopiti tudi kot solastnik. Pisarne ponudbe z navodno razpoložljivo glavnice poslati na Publicitatis, Zagreb, Ilica 9, pod »Br. 20828«. 39380-1

Mi iščemo vas!
In vi zopet nas! Vi iščete stalno zaposlitev, mi pa zopet agilno in zanesljivo moč za domača dela, za pot, za vodstvo podružnic itd. Marljivim osebom se nudi prilika za »brezskrbno bodočnost«. Proti priložni znanke za odgovor dajte zaščitno informacijo Berenji, Osijek. 38441-1

Učena
popolnoma izrednega sprejem v večje trg. z mesarstvom in manufakturnim blagom v mestu na delu, kjer lahko obiskuje gimnazijno šolo. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe s priloženo sliko na oglašni oddelku »Jutra« pod »Dobro računar«. 39377-1

Dekle
pošteno in vajeno nekoliko gospodinjstva, išče. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Značko »Gorenjsko dekle«. 39393-1

Vajenca
poštenih staršev, sprejme pisarna specialista in želja katonske trgovine v Ljubljani. Vsa oskrba pri starših. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 39221-1

Službe išče
Natakarija
sretna in poslušna, želi službo obiskovalca, sluge ali hišnika v mestu ali na deželi, s plačo po dogovoru. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Oskrbnik«. 39552-2

Trg. pomočnika
ki je samostojno vodila trgovino mesarstva blaga - želi prenesti službo v Ljubljano. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 39432-2

Prodajalka
mesane stroke, dobra manufakturničarka, želi za kakšno namočeno v kakem vojem kraju. Par mesecev gre tudi brezplačno. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro«. 39548-2

Inkasant
želi prenesti službo - najraje k večjemu podjetju v Ljubljani. Polovi 30.000 Din kavcije. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro »Posten in zanesljiv«. 39440-2

Plačilni natakarija
v večjem obratu, želi prenesti službo. Gre tudi kot tujeraj plačilni. Je večstransko izveščen, rmožen in zanesljiv. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro »Kavcija 30.000«. 39439-2

Absolventinja
z dvorazredno trgovsko šolo išče zaposlitev kot praktikančinja v pisarni. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 39476-2

Prodajalka
z osemitletno prakso v trgovini mesan. blaga želi službo kjerkoli v mestu ali na deželi. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Značko: »Dežela«. 39476-2

Trgovski potnik
Fiksni in provizijski
srednjo potnikom za obisk udobno strank za Ljubljano in okolice ter vsa pravila banovno. Po ponudbi na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro »Fiksni in provizijski«. 34982-5

Camernikova šolerska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-Avstrija) telefon 2236. Prva oblast. koncesijomna Prospekt 16 zasloni - pl. št. 501

Gosli poučuje
bivši učitelj konservatorija. Studentovska ulica št. 9/1. 291-4

Dame, pozor!
Redni pouk v krojnem risanju in priložnostno damskih oblek za dom in poklic se vrši pri strokovno izprašani učiteljici ter lastnici modnega ateljeja za izveševanje damskih oblek. Roca Medved, Ljubljana, Mestni trg št. 24. I. nad., nasproti magistrata. Uspeh zaječnem, kroji po meri. 39211-4

»RO-LEX« knjigovodstvo
je najbolj enostavno pregledno in zanesljivo »KARTOTEKA« družba z omejeno zavezo Ljubljana Šelenburgova ul. 6/1

Zasluzek
Malo uspeha?
Poskusite z našimi patentiranimi in gospodinjstvenimi predmeti. Za zaslužiti je še veliko denarja. - Provizija in fiksum. Je absolutno realna stvar. Prvotni obratni predmet. Razpoložljiva Sapia, Dunajska 36. 39213-3

Prodaj
Oprava
razna sobna, pisarniška in potrebščine napredaj na Dunajski cesti 31, II. nadst., desno. 39541-6

Vinski sodi
3 komadi: 15, 16 in 17 hl, v dobrem stanju takoj napredaj. Ponudbe na naslov A. Ogner, Zabinca, pošta Škofja Loka. 38856-6

Ekspresno tehnično
popolnoma nove, kapalne opreme, kolese in gramofon prodaj. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 39113-6

Čevljarji, začelniki!
Novo, fino obranjeno delavnico opremo posreduje Kotlar, Ljubljana, Dunajska c. 9-II. Opolnide od 12-1. 38991-6

Vinske sode
od 300-500 litrov, kakor tudi hranne sode od 15 hl do 50 hl prodaj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 38445-6

Čajno maslo
odlikovano na letošnjem vseletnem, nudi Zadruga mlekarstva v Ponkvi ob J. z. po konkurenčni ceni. 39382-6

Puhasto perje
sisto, 60000 kg po 48 Din, druga vrsta po 38 Din. Isto belo gosje po 130 Din in čisti puh po 250 Din razpošilja po pošti, povzetek L. BROZOVIČ, ZAGREB, Ilica 82. 29-6

Železno posteljo
bela, po ugodni ceni prodaj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 39484-6

Kupim
divji kostanj, želon po najvišji ceni kupuje V. H. Rohrmann v Ljubljani. 39415-7

Motorna vozila
Avto
znamke Essex, cil. 6 HP 10-50 prodaj na javni prostovoljni dražbi dne 15. sept. ob 4. uri popoldne v garaži O. Žužek, Ljubljana, Kol. ulica, najboljšemu ponudniku. Polajnila daje strojniška pisarna dr. J. Petek, Ljubljana, Škofje Petra c. 36. 39032-10

Avto
znamke Essex 6 cil. HP 10/50 napredaj na javni prostovoljni dražbi dne 15. 9. t. l. ob 4. uri popoldne v garaži O. Žužek, Ljubljana, Kol. ulica, najboljšemu ponudniku. 38800-10

Perest
Hišo
na periferiji Ljubljane prodaj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 39560-20

No za vila
s 4 stanovanji v vsemi priključni, električno, vodovodno, kanalizacijo, kopalnico in drugim, napredaj 5 minut od ceste se leži. - Pajsmila daje znanstvo Moste pri Ljubljani. 39536-20

Lepa stavb, parcela
na lepi, razgledni točki v Strazibcu pri Kranju, na prodaj. - Pojavila daje Benedikt Josip, gostilničar v Strazibcu pri Kranju. 39207-5

Hišo na Vrhniki
novo, dvostanovanjsko, enonadstropno, z velikimi kletnimi prostori, ki so priključni, delavnice, trgovino, skladišče, delavnice, ugodno prodaj. Hiša še ima hišne štev. Vsi spodnji prostori betonirani, eno stanovanje s kopalnico, vodovod in elektrika vpetljani. Pri hiši mal zelenjavi vrt. Priprava za letovščanje, ker je na prahu prostem kraju, v bližini tekočega potoka. Cena 128 tisoč Din. Vse informacije daje Lovro Rogelj, Vrhnika. 39083-20

Visokoprtilično hišo
dvostanovanjsko, na Kolodvorski prodaj na Din 100.000. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 39233-20

Malo hišo
na Grosupljem, skoraj novo poceni prodaj. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 39233-20

Parcelo na Bledu
kupim. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro »Ulejnje«. 38927-30

Lepo stavb, parcele
pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji napredaj pod Rožnikom. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 39220-20

Lokali
Majhno trgovino
manufakturne, modne in kratke robe, 20 let obstoječo, v Ljubljani s koncesijo prodaj na 30.000 Din prodaj. Ponudbe pod »Dobro prostoro na oglašni oddelku »Jutra«. 39538-19

Poslovni lokal
na Dunajski cesti št. 29/1 se takoj oddajo. Poltre se istotam. 39505-19

Pisarne
Tri dvošobne pisarne v palači Ljubljanske kreditne banke na razpolago. Dvošobna pisarna se takoj odda v najem, ostale s t. n. o. v. v. v. t. l. Redaktenti dobe pojasnila pri upravi. Jutra. 38833-19

Lep lokal
s skladiščem, elektriko in sliom oddam na Dunajski cesti 37. Vprašati istotam v I. nadstropju. 39486-19

V najem
Skladišče
lepo in prostorno - ter vinske kleti z vlečno posodo oddam kakor v najem. Poltre se na Celovski cesti št. 50. 39004-17

Kapital
Družabnika
z potrebnim kapitalom išče večak (tujec), specializirani v petlini in tkalni stroki, ki tudi posreduje že lepo popolnoma urejeno tovarno. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro »Družabnika«. 39247-16

Stanovanja
iščejo
3 sob, event. s kabineto, kuhinjo in ostalimi priključniki, v severnem delu ali na periferiji mesta, za november išče mirna družina treh oseb. Ponudbe pod »šifro »Trdnike na oglašni oddelku »Jutra«. 39386-21a

oddajo
Stanovanje
3 sob, kuhinjo in priključnik oddam s t. oktobrom v novi hiši v Rožni dolini, cesta XV/17. 39409-21

Stanovanje
dvoriščno, obstoječe iz dveh parkiranih sob in kuhinje oddam. Povprašati Rimska cesta 18/I med 13. in 15. ur. 39115-21

Komfortno stanovanje
obstoječe iz kuhinje, 4 sob kopalnice in priključnik, v centru mesta oddam z novembrom. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro »Zračno«. 39142-21

Sobe
iščejo
1 ali 2 sobi s posebnim vzhodom in kopalnico, v I. nadstropju ali priključni išče s 13. septembrom v garaži O. Žužek, Ljubljana, Kol. ulica, najboljšemu ponudniku. 39232-23a

Sobo
iščem za 1. november, ako mogoče v pritličju, v predmestju Ljubljane, za parmesalni oddih. - Nemehlovanjo, po možnosti s pečko ali štedilnikom. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro »Mirna ženaka«. 39508-23a

Sobo
iščem za 150-200 Din. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro »Miren gospod«. 39466-23a

oddajo
Sobo
lepo opremljeno, snažno in zračno, s posebnim vzhodom, v novi vili pod Rožnikom oddam soladni stran-ki. - Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 39172-23

Opremljeno sobo
lepo, s posebnim vzhodom oddam gospodu s hrano ali brez blizu obrtno šole. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 39172-23

Lepo, zračno sobo
z elektriko in parketom, oddam eni ali dvema osebama v vili. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 39570-23

Sobo
lepo opremljeno, čisto in zračno takoj oddam po zmerni ceni boljšemu gospodu ali gospodinjici. Priloh, Janežičeva ul. 11. 39498-23

Sobo za pisarno
s posebnim vzhodom in oparo telefona, v pritličju na Miklošičevi cesti ugodno oddam. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 39442-23

Dijaška stanovanja
Dva dijaka
sprejem v svo oekrbo na Friskovcu št. 1/II. 39318-22

Dijakinja
sprejme učiteljska družina v centru mesta v zračno stanovanje s popolno oparo. Nemška konverzacija. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 39533-23

Za dijaka tretješolca
iščem lepo stanovanje s hrano v bližini realke. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Dijak tretješolca«. 39117-22

Dijakinja
sprejme v svo oekrbo boljša rodbina v Mariboru. - Klavir. - Vprašati v oglašni oddelku »Jutra«. 39066-22

Dijakinja
iz boljše družine sprejem v svo oekrbo na Rimski cesti 2/1. Pomoč pri učenju in klavir. 39368-22

2 dijaka (-inji)
sprejem na stanovanje z vso oparo ali brez hrane na Dunajski cesti. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 38943-22

Dva dijaka
sprejem na stanovanje z zbirko, event. vso oparo v Postojnski ulici 12/1 (ob Tržaški cesti). 39392-22

Les.
Les na panju
večje množine prvotne kvalitete - ob pripravi poti za odvoz prodajna. - Wilsona, Bled. Gorenjska. 38433

Grakolog in hirosof
N. Sadlaci - odpotuje
v Ljubljani ostane samo do 15. septembra. Sprejema vsak dan od 9-13. in od 2-7. ure. Naslov: Ljubljana, hotel »SLON«. II. nadstropje, soba št. 64. 39537-24

Trnovčanke
Krakovčanke
Poslužite se damskega frizerskega salona v Cerkveni ulici št. 21 - Trnovo. 39683-24

Konzervatorist
želi resnega znanja s gošpodino, ki bi mu omogočila nadaljevanje študija. Prednost imajo z dežel. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro »Konzervatorist«. 38819-24

Mimica
Prilicakujem Trojega brezga odgovora. 39551-24

Visokošolec
želi spoznati damo, ki bi mu pomagala iz težkih gmožnih razmer. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »šifro »Popolne obresti«. Stroga diskretnost. 38824-24

Ženitve in poroke
posreduje najbolj vestno in diskretno koncesijonarno zavod za sklepanje zakonov. »Rezo« Zagreb. 3-3. Informacije in prospekte pošilja proti splošni znamki za 10 Din. 313-24

Ženitve
Trgovce
40-leten, z dobrodelno trgovino v mestu, simpatičen in vesel narava, ki se je navadil posredovanja po gostinlah in kavarnah in ki si želi zvestega gospodinjstva in prijetnega družinskega življenja, želi v svojo ženitvo spoznati zdravo, inteligentno, značajno in dobrodelno gospodinjstvo prijetne zunanosti ter neoporečne preločnosti v starosti ca. 30 let. Vesele do trgovine v svojo pravga razumevanja in nekaj premoženja - predpogoji. Dopise s sliko, katere se takoj vrne, je poslati na oglašni oddelku »Jutra« pod »Vesele do trgovine«. 39293-25

Sadje
Namizna jabolka
prvotna za takoj ali pozneje, iz lastnih sadov njakov poceni prodaj gra Ščina Boštanj, pošta Boštanj. 38606-34

Namizno grozdje
lepo, srednje po Din 4 kg izven mesta 25 para ceneje od 10 kg naprej v vsaki množini nudi Celestina Glavnik, Ljubljana, trgovinska sadja, Pogacarjev trg št. 1. 39348-34

Češke kameninaste cevi
CIHLAR, Ljubljana, Dunajska cesta 69

MOKA
priznana dobre kakovosti, iz Desider Forgasc-vega mlina Bačka Topola, zopet stalno na zalogi pri

Gospodarski zvezi v Ljubljani
17001

„KING“ ZOBOTREBECI
amerikanske oblike, iz najboljšega trdega lesa, s strojem zelo fino in higiensko izdelani in pakirani v različnih običajnih in luksuznih formah. Izdeluje in razpošilja po najnižjih tovarniških cenah »Kinge«, avtomatska tvornica zobotrebcov, - Beograd, Rtanjska 3. Centk in vzorci brezplačno. 11327

Foto aparat!
Zeiss Ikon, Voigtlander, Agfa, Nagel, Kodak, Rodenock in Plaubel na zalogi pri trgovki JANKO POGACNIK, fotomatizir, Ljubljana, Dunajska cesta št. 29 - nasproti kavarne »Evropa«. Bled: Vidovdanska št. 28. 14438

Kaj je zopet novega v Ljubljani?
V PREŠERNOVI ULICI ŠTEV. 54
se je pričela prodaja ogromne zaloge jesenskega in zimskega manufakturnega blaga po NEVERJETNO NIZKIH CENAH.

KAJ DOBITE TAM?
Vse, kar rabite v tej stroki za dom in družino.

KAKŠNO KORIST IMATE OD TEGA?
Da kupite za mal denar res prvotno, ceneno blago. Ta prilika se Vam nudi samo sedaj, DOKLER TRAJA ZALOGA tega ugodno nakupljenega blaga.

PREPRICAJTE SE!
OGLED JE NEOBVEZEN!
JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA
Prešernova ulica šte. 54, poleg kavarne »Slon«

Pridelki
Suhe gobe
kupuje vedno v vsaki množini ter plačuje po najvišji dnevni ceni firma: J. K. Kisa, Kranj (Slovenija). 87837-33

Prednote
Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje Rafinerija dragih kovin, Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod iz Vidovdanske ceste, pri gostilni Možina. 70

Stroji
Pletilni stroj
št. 8/60 ugodno napredaj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 39434-29

Razno
Cenjenim damam
se pripravljamo na modernizacijo klobukov po najnovejših modelih. Probirovanje 28 Din. Saloni »La femme Chic«, Ljubljana - Šelenburgova ulica št. 6/1. 290

Médecin et Pharmaciens
Importante maison française, spécialisée dans la fabrication des bandages herniaires sans ressort et ceintures médicales plusieurs fois brevetés, désire entrer en relation avec médecins ou pharmaciens pour constituer dans chaque centre un dépôt de ses produits dont la vente sera favorisée par une publicité soutenue. Dieu entente, la maison enverra un de ses techniciens pour faire sur place auprès du public, toutes démonstrations utiles. Ecrire sans retard: No 911, Publicité Plantin à LYON (France) qui transmettra. 11468

Novosti Najnoveša tehnika patenta
slovska zelo praktična slovska alofijna postelja s tapetiranim madracom - praktična za vsako hišo, hotele, za potujoče osebe in nočne službe. Stanje Din 390. - Razpoložljiva postelja in štedilnikom po povzletu.

Lečna alofijna patentna
zelo praktična slovska alofijna postelja s tapetiranim madracom. - Stanje Din 390.

Poljska patentna postelja
alofijna praktična za turiste, vojske in za letališne kolonije. Stanje Din 350.

Liegestuhl praktična za letališne kolonije. Stanje Din 150.

Po tem imam čisto čisto perje kg po Din 14.- čisto belo gosje kg po Din 13.- in čisti puh kg po Din 25.-.
L. BROZOVIČ, ZAGREB Ilica št. III.

M. Hrnjak
lekarnar - Sisak

SOKOL
Sokolski dan ob meji
Gornja Radgona, 8. septembra.

Rojstni dan prvega starešine SKJ in Nj. Vis. prestolonaslednika Petra je praznik naš Sokol v nedeljo 6. t. m. dokaj slovesno. Obenem je položil javnosti tudi račun svojega letošnjega dela. V zgodnjem nedeljskem jutru se je začelo zbirati na veseličnem prostoru v Sodarski ulici članstvo, da dokonča započete priprave. Ker pa oblačno nebo le ni dalo poguma, na dajevati delo, je ožji pripravljani odbor po kratkem posvetovanju sklenil prepeljati vse reči na grajski grič nad trgov in v grajskem dvorišču oskrbeti zasline priprave. Ob prihodu dopoldanskega vlaka ob pol 10., s katerim je prišlo nekaj prvih gostov, je začelo močno deževati. Sprejem gostov na kolodvoru je izostal zaradi maše, katere sta se udeležila članstvo in deca v kroljih. Po končani maši so odkorakali vsi oddelki na grad, kjer so se vršile izkušnje.

Ob pol 14. je prislopo s posebnim avtom ljudemsko članstvo, nato članstvo od Sv. Jurta in sokolska četa od Sv. Andraža v Slov. gorah. Ob 14. se je zbralo članstvo pred Karbašovo restavracijo in odkorakalo v sprejedu po Gornjem in Spodnjem Grišu na grajski grič, kjer se je na grajskem dvorišču zbiralo ostalo občinstvo. Nastop se je pričel z oddelkom domače moške dece, kateremu so sledile ženska deca s šopki in članice, katerih število se je v zadnjem času prav pomnožilo. Kot posebni točki so izvajali predpisane naraščajske

Telefon 2059
Premog
suha drva
Pogačnik, Bobričeva št. 6

Selitive
v Ljubljani, na deželo, in obratno, prevose vseh vrst blaga Vam oskrbi s turizmin osebom po zmerni ceni »Brzopromet, avtoprevozniška družba, Miklošičeva c. št. 4. - Telefon 21-82. 39640-21

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom »Claven« je mast

M. Hrnjak
lekarnar - Sisak

Poceni in dobro
kupite ure, zlatnino in srebrnino pri svetovno znani trgovki

H. Suttner
Ljubljana, Prešernova ulica 4

Razpošilja se na vse kraje, Evrope, Amerike, Afrike, Avstralije in Azije. Velika zaloga ur, znamk, Glas-hütte, J. W. C. Schaffhausen Solvil, Omega, Longines, Doxa, Omiko, Iko, Axo, itd. Lastna protokollirana tovarna ur v